

COI Focus

SOMALIË

Veiligheidssituatie in Mogadishu

29 juni 2021 (update)

Cedoca

Oorspronkelijke taal: Nederlands

DISCLAIMER:

Dit COI-product is geschreven door de documentatie- en researchdienst Cedoca van het CGVS en geeft informatie voor de behandeling van individuele verzoeken om internationale bescherming. Het document bevat geen beleidsrichtlijnen of opinies en oordeelt niet over de waarde van het verzoek om internationale bescherming. Het volgt de richtlijnen van de Europese Unie voor de behandeling van informatie over herkomstlanden van april 2008 en is opgesteld conform de van kracht zijnde wettelijke bepalingen. De auteur heeft de tekst gebaseerd op een zo ruim mogelijk aanbod aan zorgvuldig geselecteerde publieke informatie en heeft de bronnen aan elkaar getoetst. Het document probeert alle relevante aspecten van het onderwerp te behandelen, maar is niet noodzakelijk exhaustief. Als bepaalde gebeurtenissen, personen of organisaties niet vernoemd worden, betekent dit niet dat ze niet bestaan hebben.

Alle gebruikte bronnen staan kort vermeld in een voetnoot en uitgebreid beschreven in een bibliografie achteraan het document. Bronnen die geconsulteerd maar niet gebruikt werden, staan in een lijst van geraadpleegde bronnen. In uitzonderlijke gevallen worden bronnen niet bij naam genoemd. Wie specifieke informatie uit dit document gebruikt, moet de bronverwijzing uit de bibliografie vermelden.

Publicatie of verspreiding van dit document is alleen mogelijk na schriftelijke toestemming van het Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen.

This COI-product has been written by Cedoca, the Documentation and Research Department of the CGRS, and it provides information for the processing of individual applications for international protection. The document does not contain policy guidelines or opinions and does not pass judgment on the merits of the application for international protection. It follows the Common EU Guidelines for processing country of origin information (April 2008) and is written in accordance with the statutory legal provisions.

The author has based the text on a wide range of public information selected with care and with a permanent concern for crosschecking sources. Even though the document tries to cover all the relevant aspects of the subject, the text is not necessarily exhaustive. If certain events, people or organisations are not mentioned, this does not mean that they did not exist.

All the sources used are briefly mentioned in a footnote and described in detail in a bibliography at the end of the document. Sources which have been consulted but which were not used are listed as consulted sources. In exceptional cases, sources are not mentioned by name. When specific information from this document is used, the user is asked to quote the source mentioned in the bibliography.

This document can only be published or distributed with the written consent of the Office of the Commissioner General for Refugees and Stateless Persons.

Inhoudstafel

Lijst van afkortingen	3
Inleiding.....	5
Kaart	7
1. Korte geschiedenis	8
2. Huidige toestand van het conflict	9
3. Strijdende partijen	12
3.1. Terreurgroepen	12
3.1.1. Al-Shabaab (AS)	12
3.1.2. Islamitische Staat in Irak en de Levant in Somalië	13
3.2. Nationale en internationale strijdkrachten	14
3.2.1. Somalische veiligheidsdiensten.....	14
3.2.2. African Union Mission in Somalia (AMISOM)	17
3.3. Andere mogendheden	18
3.4. Andere gewapende groepen en milities.....	19
4. Typologie van het geweld.....	19
4.1. Aantal incidenten	20
4.2. Aard van de incidenten	21
5. Doelwitten van het geweld	25
5.1. Data	25
5.2. Analyse	26
6. Geografische verdeling	30
7. Verplaatsingen van de bevolking	32
7.1. Algemeen	32
7.2. Ontheemden uit Mogadishu.....	33
7.3. Ontheemden naar Mogadishu	34
7.4. Terugkeer	34
7.4.1. Terugkeer naar Mogadishu vanuit Kenia	35
7.4.2. Terugkeer naar Mogadishu vanuit Jemen	36
7.4.3. Terugkeer naar Mogadishu vanuit Libië	37
7.4.4. Terugkeer vanuit de diaspora.....	37
8. Impact van het geweld op het dagelijkse leven.....	38
8.1. Ordehandhaving en de mogelijkheid tot bescherming van de burgers	38
8.2. Bewegingsvrijheid, transportmiddelen en veiligheid op de verkeersaders	41
8.3. Economische activiteit	42
8.3.1. Algemeen	42
8.3.2. Werkgelegenheid.....	43
8.4. Openbare diensten.....	43
8.4.1. Gezondheidszorg	43
8.4.2. Onderwijs	45
8.4.3. Huisvesting.....	46
8.4.4. Dienstverlening (water en elektriciteit).....	47
9. Rechtspraak EHRM en Verenigd Koninkrijk	48
Samenvatting	51
Bibliografie.....	53

Lijst van afkortingen

AA	Anadolu Agency
ACCORD	Austrian Centre for Country of Origin and Asylum Research and Documentation
ACLED	Armed Conflict Location & Event Data Project
AEI	American Enterprise Institute
AMISOM	African Union Mission in Somalia
AS	al-Shabaab
ASR	<i>assisted spontaneous return</i>
AU	Afrikaanse Unie
BRA	Benadir Regional Administration
CCTARC	Civilian Casualty Tracking Analysis and Response Cell
CIA	Central Intelligence Agency
COI	Country of Origin Information
CPC	Council of Presidential Candidates
DDG	Danish Demining Group
DIS	Danish Immigration Service
DW	Deutsche Welle
EASO	European Asylum Support Office
EHRM	Europees Hof voor de Rechten van de Mens
EU	Europese Unie
FDD	Foundation for Defense of Democracies
FGS	Federal Government of Somalia
FMS	Federal Member States
HI	Hiraal Institute
HIPS	The Heritage Institute for Policy Studies
HRW	Human Rights Watch
ICG	International Crisis Group
ICU	Islamic Courts Union
IDMC	Internal Displacement Monitoring Centre
IDP	<i>internally displaced person</i>
IED	<i>improvised explosive device</i>
IIED	Institute for Environment and Development
IGAD	Intergovernmental Authority on Development

IPI	International Peace Institute
ISS	Islamitische Staat in Irak en de Levant in Somalië
ISS Africa	Institute for Security Studies Africa
LES	The London School of Economics and Political Science
MMC	Mixed Migration Centre
ngo	niet-gouvernementele organisatie
NMBU	Norwegian University of Life Sciences
NRC	Norwegian Refugee Council
NSA	National Security Architecture
PBIED	<i>person-borne improvised explosive device</i>
PRMN	Protection and Return Monitoring Network
RCIED	<i>remote controlled improvised explosive device</i>
ReDSS	Regional Durable Solutions Secretariat
RVI	Rift Valley Institute
SNA	Somalia National Army
STP	Somali Transition Plan
UNFPA	United Nations Population Fund
UNHCR	United Nations High Commissioner for Refugees
US AFRICOM	United States Africa Command
USAID	United States Agency for International Development
USDOS	United States Department of State
VAE	Verenigde Arabische Emiraten
VK	Verenigd Koninkrijk
VN	Verenigde Naties
VOA	Voice of America
VS	Verenigde Staten
WFP	World Food Program

Inleiding

Dit onderzoek maakt een stand van zaken op over de veiligheidssituatie in de Somalische hoofdstad Mogadishu. Het richt zich in het bijzonder op de periode van 1 december 2020 tot en met 1 juni 2021. Dit document is een update van de COI Focus van 27 december 2020. Cedoca heeft het onderzoek afgesloten op 6 juni 2021.

De analyse bestaat uit negen hoofdstukken. Het eerste deel schetst kort de historische achtergrond van de oorlog in Somalië met bijzondere aandacht voor de ontwikkelingen in Mogadishu. Hoofdstuk twee bespreekt de huidige toestand van het gewapend conflict in de hoofdstad. Het derde hoofdstuk beschrijft de belangrijkste strijdende partijen, zowel de regeringsgezinde als degene die de overheid bestrijden, en de lokale en internationale actoren die actief zijn in de hoofdstad. De aard van het geweld dat zich voordoet in Mogadishu komt aan bod in hoofdstuk vier. Het biedt een overzicht van de gewelddadige incidenten die tussen 1 december 2020 en 31 mei 2021 in de hoofdstad hebben plaatsgevonden. Het vijfde hoofdstuk identificeert de doelwitten van het geweld en bekijkt in welke mate er burgerslachtoffers vallen. Hoofdstuk zes brengt de geografische verdeling van het geweld in de hoofdstad in kaart. Hoofdstuk zeven ontleedt de situatie van vluchtelingen en ontheemden (*internally displaced persons*, IDP's) en gaat na of er sprake is van gedwongen of vrijwillige terugkeer naar Somalië. De impact van het geweld op het dagelijkse leven in de hoofdstad komt in hoofdstuk acht ter sprake. Het laatste hoofdstuk geeft de rechtspraak weer van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) en het Britse Upper Tribunal.

Cedoca baseerde zich voor dit onderzoek op een groot aantal publiek beschikbare lokale en internationale bronnen. Naast Somalische kranten en nieuwssites, zoals Goobjoog, werden verschillende internationale media geraadpleegd, waaronder Reuters, Voice of America (VOA) en Al Jazeera. Cedoca deed verder een beroep op de publicaties van uiteenlopende internationale niet-gouvernementele organisaties (ngo's) zoals Human Rights Watch (HRW) en International Crisis Group (ICG) en diverse onderzoekcentra zoals het Somalische The Heritage Institute for Policy Studies (HIPS) en het Hiraal Institute (HI). Cedoca putte ook informatie uit rapporten van gouvernementele bronnen, zoals het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse Zaken (United States Department of State, USDOS) en verschillende Europese overheidsdiensten die *country of origin information* (COI) publiceren, en van intergouvernementele bronnen, zoals de verschillende instellingen van de Verenigde Naties (VN), waaronder de VN-Veiligheidsraad, en het European Asylum Support Office (EASO). Cedoca raadpleegde ten slotte ook publicaties van experts zoals Ken Menkhaus, professor politieke wetenschappen aan het Davidson College, North-Carolina, in de Verenigde Staten en gespecialiseerd in de Hoorn van Afrika,¹ Mary Harper, BBC-journaliste en onderzoeker bij het Rift Valley Institute (RVI) en bij het HIPS,² Stig Jarle Hansen, professor aan de Norwegian University of Life Sciences (NMBU) en expert in islamisme in onder meer de Hoorn van Afrika,³ Alice Hills, professor aan de universiteit van Leeds en expert in het Somalische politiewezen⁴, en Harun Maruf, journalist bij VOA.⁵

Daarnaast vroeg Cedoca per e-mail specifieke informatie aan enkele contactpersonen, die allen per e-mail antwoordden: professor Stig Jarle Hansen op 23 november 2020, een medewerker van het Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED) op 12 en 25 september 2019, professor Alice

¹ Davidson College, s.d., [url](#)

² Harper M., 28/02/2012, [url](#)

³ NMBU, s.d., [url](#)

⁴ University of Leeds, 30/08/2018, [url](#)

⁵ Maruf H. (@HarunMaruf), s.d., [url](#); VOA, s.d., [url](#)

Hills op 26 februari 2020, en het stadsbestuur van Mogadishu, dat antwoordde via een VN-medewerker, op 18 februari 2020.

Deze COI Focus maakt gebruik van cijfergegevens over veiligheidsincidenten uit de databank van ACLED, een Amerikaanse non-profitorganisatie die informatie over conflicten verzamelt, analyseert en in kaart brengt. Ervaren onderzoekers verzamelen de data op basis van een brede waaier van lokale, regionale en internationale nieuwsbronnen en organisaties. Voor Mogadishu zijn dat onder meer Xinhau, Radio Dalsan, Somali Memo, Shabelle Media Network en lokale anonieme bronnen.

De databank is publiek beschikbaar op de website van ACLED en wordt voortdurend aangevuld en bijgewerkt wanneer nieuwe informatie (al dan niet over een reeds ingevoerd incident) aan het licht komt.⁶ De cijfers van ACLED die Cedoca in deze COI Focus gebruikt, dateren van 4 juni 2021. De inventaris van ACLED geeft het type van geweld, de actoren van geweld, een beschrijving van de incidenten, de locatie en het aantal dodelijke slachtoffers weer.⁷ ACLED wijst erop dat de verzamelde gegevens in zekere mate de prioriteiten van de verslaggeving door media en organisaties weerspiegelen en dat een onderschatting van het geweld zodoende mogelijk is.⁸

In zijn *Codebook* licht ACLED de toegepaste methodologie voor de invoering en voortdurende controle van de data uitgebreid toe.⁹ Gelet op de methodologie, codering en invoering van gegevens kunnen de cijfers van ACLED volgens Cedoca slechts beschouwd worden als een schatting en indicatie van de tendensen met betrekking tot geweld in een bepaalde periode.

De geraadpleegde bronnen hanteren vaak verschillende schrijfwijzen voor Somalische plaats- en persoonsnamen. Cedoca neemt de meest courante schrijfwijze uit de Engelse bronnen over.

Cedoca volgt de veiligheidsomstandigheden in Mogadishu voortdurend op. Als er zich fundamentele wijzigingen of ontwikkelingen voordoen die de situatie ter plaatse aanzienlijk veranderen, dan werkt Cedoca deze COI Focus zo snel mogelijk bij.

---

⁶ ACLED, 10/04/2019, [url](#)

⁷ ACLED, 10/04/2019, [url](#)

⁸ ACLED, 10/04/2019, [url](#)

⁹ ACLED, 10/04/2019, [url](#)

Kaart

Kaart 1: Kaart van Mogadishu¹⁰

¹⁰ HIPS, RVI (Bradbury M., Abdirashid H.), 17/02/2017, p. 109, [url](#)

1. Korte geschiedenis

De Somalische hoofdstad Mogadishu, die overeenkomt met de administratieve regio Banadir, grenst aan de regio's Middle Shabelle en Lower Shabelle. Mogadishu, lokaal gekend als Xamar, wordt bestuurd door een burgemeester die ook gouverneur van de regio Banadir is.¹¹ Het is de grootste stad in Somalië, de zetel van de federale overheid en het economische centrum van het land.¹² Droogte, de zoektocht naar bestaansmiddelen, geweld en moeilijke leefomstandigheden in de rurale gebieden drijven de inwoners naar de hoofdstad.¹³

Precieze gegevens over het bevolkingsaantal in Mogadishu zijn niet voorhanden.¹⁴ Volgens een schatting van het United Nations Population Fund (UNFPA) in 2014 wonen er 1,6 miljoen mensen.¹⁵ Het stadsbestuur van Mogadishu, de Benadir Regional Administration (BRA), schat het aantal inwoners op 3 miljoen in november 2020.¹⁶ Ongeveer een derde van de stedelijke bevolking woont in de hoofdstad, volgens een rapport van de Wereldbank (2020).¹⁷

Mogadishu wordt na de val van president Siad Barre in 1991 ruim twee decennia het centrum van de machtsstrijd tussen (clan)milities, krijgsheren en religieuze organisaties die de controle over de stad claimen en bevechten.¹⁸

Na bemiddelingsgesprekken, voorgezeten door de Verenigde Naties (VN), wordt in 2004 de federale overgangsregering opgericht. Door corruptie en gebrek aan legitimiteit is de overheid niet in staat de vrede te herstellen. In 2006 komt de Islamic Courts Union (ICU)¹⁹ aan de macht.²⁰ Het ICU controleert kort de hoofdstad tot ze verdreven wordt door Ethiopische troepen, geruggesteund door Somalische veiligheidsdiensten.²¹ De militante jeugdafdeling van de ICU, bekend als al-Shabaab (AS), trekt zich zuidwaarts terug en vormt zich om tot een guerrillabeweging die sindsdien een grote bedreiging vormt voor de vrede en stabiliteit in Somalië.²² Wanneer de Ethiopische troepen zich terugtrekken, breidt AS haar controle over Mogadishu opnieuw uit.²³ Tegen 2008 controleert deze islamistische groepering grotendeels de stad.²⁴ De veiligheidssituatie in de stad wijzigt drastisch wanneer in 2011 de Afrikaanse vredesmacht (African Union Mission in Somalia, AMISOM) samen met het Somalische leger (Somalia National Army, SNA) de AS-milities verdrijven. In mei 2012 is de volledige terugtrekking van AS uit de hoofdstad een feit.²⁵

Op nationaal niveau komen er in 2012, onder impuls van de internationale gemeenschap, politieke hervormingen met de oprichting van de Somalische federale regering (Federal Government of Somalia,

---

¹¹ BRA, 21/03/2019, [url](#); Ministerie van Buitenlandse Zaken (Nederland), 03/2020, p. 17, [url](#)

¹² AMISOM, 25/08/2016, pp. 2, 4, [url](#); The Guardian (Ahmed S., Abdulahi F.), 24/08/2015, [url](#)

¹³ IDMC, 11/12/2018, [url](#)

¹⁴ Landinfo, 30/10/2020, p. 9, [url](#)

¹⁵ UNFPA, 10/2014, p. 31, [url](#)

¹⁶ BRA - DSU, 11/2020, p. 7, [url](#)

¹⁷ The Worldbank, 2020, p. 52, [url](#)

¹⁸ Security on the Move (Bakonyi J. et al.), 28/08/2018, [url](#); Elsevier (Bakonyi J., Chonka P., Stuvoy K.), 2019, pp. 84-85, [url](#)

¹⁹ Islamic Courts Union (ICU): een coalitie van sharia-rechtbanken en hun milities. Bron: Counter Extremism Project, 20/03/2020, p. 1, [url](#)

²⁰ Counter Extremism, 20/03/2020, p. 1, [url](#)

²¹ Elsevier (Bakonyi J., Chonka P., Stuvoy K.), 2019, pp. 84-85, [url](#); Security on the Move (Bakonyi J. et al.), 28/08/2018, [url](#)

²² Counter Extremism, 20/03/2020, p. 1, [url](#)

²³ AMISOM, 25/08/2016, p. 3, [url](#); Stanford, 07/01/2019, [url](#)

²⁴ HIPS, RVI (Bradbury M., Abdirashid H.), 17/02/2017, p. 7, [url](#); IIED (Bryld E. et al.), 09/2019, p. 10, [url](#)

²⁵ Danish Immigration Service, Landinfo, 08/05/2013, [url](#); HIPS, RVI (Bradbury M., Abdirashid H.), 17/02/2017, p. 7, [url](#); IIED (Bryld E. et al.), 09/2019, p. 10, [url](#)

FGS) met federale lidstaten (Federal Member States, FMS).²⁶ De federale regering wordt niet overal in Somalië erkend als het legitieme machtscentrum.²⁷ Het FGS heeft sindsdien de controle over Mogadishu met de hulp van AMISOM en meerdere internationale veiligheidspartners.²⁸ Desondanks oefent AS een grote invloed uit in de hoofdstad en behoudt deze terreurgroep een grote operationele capaciteit. AS veroorzaakt dagelijks veiligheidsincidenten in de hoofdstad, volgens onderzoek ter plaatse van de Finse COI-dienst (09/2020).²⁹

Hoewel het geweld van AS tegen regerings- en burgerdoelen in de stad aanhoudt, kent Mogadishu sinds 2012 een wederopbouw. Verbeterde veiligheidsomstandigheden leiden tot aanzienlijke investeringen van de diaspora en de oprichting van commerciële zones in de stad. Ook de bouwsector leeft er op.³⁰

Het federale niveau zet stappen om de veiligheidssituatie in het land te verbeteren. Onder de huidige president Mohamed Abdullahi Mohamed "Farmajo", verkozen in februari 2017 en lid van de Darod-clan³¹, bereiken de FGS en de federale lidstaten in 2017 een akkoord over de hervorming van de Somalische veiligheidsdiensten, de National Security Architecture (NSA).³² Zo voorziet het Somali Transition Plan (STP), dat in 2018 met steun van de internationale gemeenschap vorm krijgt, de gefaseerde overdracht tegen 2021 van de veiligheidstaken van AMISOM aan de Somalische veiligheidsdiensten.³³ Deze deadline verschoof intussen naar eind 2023.³⁴

2. Huidige toestand van het conflict

Net zoals in 2019, 2020 en februari 2021 beoordeelt de secretaris-generaal van de VN op 19 mei 2021 de veiligheidssituatie in Somalia als volatiel.³⁵ AS behoudt de capaciteit om in de hoofdstad te infiltreren en *high-profile* aanvallen uit te voeren.³⁶ James Swan (02/2021), de speciale vertegenwoordiger van de secretaris-generaal en hoofd van de United Nations Assistance Mission in Somalia (UNSOM), stelt dat AS de voornaamste bedreiging blijft voor de veiligheid in het land en dat de terreurbeweging de frequentie van haar operaties heeft opgedreven sinds augustus 2020.³⁷

De Amerikaanse ambassade in Mogadishu meldt in april 2021 dat de veiligheidssituatie in de stad is verslechterd. Maart 2021 kent de meeste aanslagen met *improvised explosive devices* (IED) in de hoofdstad sinds september 2019. In Mogadishu vindt in de eerste vier maanden van 2021 maandelijks een autobomaanslag plaats tegenover zes dergelijke aanslagen in totaal voor 2020.³⁸

Door de aanhoudende crisis over het verkiezingsproces tussen de overheid, de federale lidstaten en de oppositie kunnen de in december 2020 en januari 2021 geplande parlementsverkiezingen niet

²⁶ ROP (Barguès J.G.), 15/06/2012, [url](#); AMISOM, 25/08/2016, pp. 3-4, [url](#); European Union Institute for Security Studies (Balthasar D.), 06/2014, p. 3, [url](#)

²⁷ Berghof Foundation (Göldner-Ebenthal K.), 12/2019, p. 6, [url](#)

²⁸ Security on the Move (Bakonyi J.), 28/08/2018, [url](#)

²⁹ Finnish Immigration Service - Country Information Service, 23/09/2020, p. 7, [url](#)

³⁰ Security on the Move (Bakonyi J.), 28/08/2018, [url](#)

³¹ Al Jazeera, 03/02/2017, [url](#); Reuters, 28/04/2021, [url](#)

³² CIC (Keating M., Abshir S.), 04/2018, pp. 1-4, [url](#); Ministry of Planning, Investment and Economic Development - Somalia, 24/12/2019, p. 151, [url](#)

³³ IPI (Blyth F.), 22/04/2019, pp. 2, 9, [url](#)

³⁴ HI, 04/2021, p. 13, [url](#)

³⁵ UNSC, 13/08/2020, p. 3, [url](#); UNSC, 13/05/2020, p. 3, [url](#); UNSC, 15/11/2019, p. 3, [url](#); UNSC, 13/11/2020, p. 2, [url](#); UNSC, 17/02/2021, p. 3, [url](#); UNSC, 19/05/2021, p. 3, [url](#)

³⁶ UNSC, 17/02/2021, p. 3, [url](#); UNSC, 19/05/2021, p. 3, [url](#)

³⁷ UN, 22/02/2021, [url](#)

³⁸ US Embassy in Somalia, April 2021, [url](#)

plaatsvinden.³⁹ Dit uitstel en de daaraan gekoppelde politieke impasse tussen de federale overheid en de lidstaten verhoogt de instabiliteit en doet het aantal gewapende schermutselingen in het land toenemen, volgens het Institute for Security Studies Africa (ISS Africa) (02/2021) en de VN-Veiligheidsraad (05/2021).⁴⁰

De Somalische regering belandt in een constitutionele crisis wanneer de ambtstermijn van de president op 8 februari 2021 vervalt zonder een verkozen opvolger. President Farmajo verklaart aan de macht te blijven tot nieuwe verkiezingen. De andere presidentskandidaten en de leiders van de lidstaten Jubaland en Puntland vinden deze verlenging ongrondwettelijk.⁴¹ De spanningen lopen hoog op in de hoofdstad wanneer veiligheidstroepen op 18 februari 2021 hotels aanvallen waar oppositieleiders verblijven. Een dag later openen soldaten het vuur op een illegale antiregeringsbetoging.⁴² Op 12 april 2021 keurt het Lagerhuis een verlenging van twee jaar van de presidentiële ambtstermijn goed. De politiecommissaris van Mogadishu, Saadaq Omar Hassan, tracht dit, uit vrees voor de veiligheidssituatie, te verhinderen door de stemming in het Lagerhuis op te schorten. Hij wordt hiervoor op staande voet ontslagen.⁴³ Op 21 april 2021 bericht The Guardian dat de oppositieleiders, waaronder twee voormalige presidenten van de Hawiye-clan⁴⁴, en hun gewapende achterban, zich doorheen de stad hebben verspreid. Ook legereenheden trouw aan de net ontslagen politiecommissaris richten wegblokkades op rond zijn residentie om een regeringsaanval af te slaan.⁴⁵ Zwaarbewapende soldaten, gestationeerd in de regio Hirshabelle, muiten en trekken naar de hoofdstad. Deze soldaten en hun bevelhebber behoren tot de Hawiye-clan net als enkele sleutelfiguren van de oppositie. Die laatsten hebben, volgens Al Jazeera, gezworen de president met geweld te dwingen om ofwel opnieuw te onderhandelen ofwel af te treden.⁴⁶ Op 25 april 2021 komt het tot een hevig vuurgevecht tussen deze muitende legereenheden en het regeringsleger wanneer de federale troepen de posities willen heroveren.⁴⁷ De BBC bericht dat ook voormalige krijgsheren en clanleiders betrokken zijn bij het geweld in de hoofdstad⁴⁸, net als de door Turkije opgeleide Haram'ad-politie-eenheid en Gorgor-legereenheid, wat de Turkse overheid overigens stellig ontkent.⁴⁹ De strijdende partijen gebruiken zware wapens zoals explosieven en mortiergranaten.⁵⁰ Het geweld neemt af wanneer regeringstroepen zich 's avonds terugtrekken naar posities in de buurt van het regeringscomplex Villa Somalia.⁵¹ Beide strijdkrachten richten wegblokkades op en bezetten strategische kruispunten in de buurt van het presidentieel paleis, de Maka-al-Mukaramastraat en het K4-kruispunt dichtbij de luchthaven.⁵² Verschillende bronnen melden dat delen van de hoofdstad, waaronder het district Hawl Wadaag, onder controle van de oppositietroepen vallen.⁵³

³⁹ Polgeonow, 25/02/2021, [url](#); ACLED, 07/04/2021, [url](#)

⁴⁰ ISS Africa (Dessu M. K.), 25/02/2021, [url](#); UNSC, 19/05/2021, p. 1, [url](#)

⁴¹ Polgeonow, 25/02/2021, [url](#); ICG (Mahmood O.), 27/04/2021, [url](#); The New Humanitarian (Sperber A.), 20/05/2021, [url](#)

⁴² The New Humanitarian (Sperber A.), 20/05/2021, [url](#)

⁴³ Reuters, 12/04/2021, [url](#); Hiraan Online, 12/04/2021, [url](#)

⁴⁴ De regio Banadir/ Mogadishu is het thuisland van de Hawiye-clan. In: The New Humanitarian (Sperber A.), 20/05/2021, [url](#)

⁴⁵ The Guardian (Sperber A.), 21/04/2021, [url](#)

⁴⁶ AP (Oduor M.), 26/04/2021, [url](#); Al Jazeera, 25/04/2021, [url](#); Garowe Online, 25/04/2021, [url](#)

⁴⁷ IGC, 30/04/2021, [url](#); ICG (Mahmood O.), 27/04/2021, [url](#); VOA (Maruf H.), 25/04/2021, [url](#); Al Jazeera, 25/04/2021, [url](#)

⁴⁸ BBC, 25/04/2021, [url](#)

⁴⁹ BBC, 18/05/2021, [url](#)

⁵⁰ US Embassy in Somalia, April 2021, [url](#); BBC, 25/04/2021, [url](#)

⁵¹ ICG (Mahmood O.), 27/04/2021, [url](#)

⁵² VOA (Maruf H.), 28/04/2021, [url](#)

⁵³ RFI, 26/04/2021, [url](#); Times Live (Sheikh A.), 26/04/2021, [url](#); France 24, 27/04/2021, [url](#)

De internationale partners⁵⁴ en de Somalische oppositie veroordelen dit geweld.⁵⁵ Op 26 april 2021 roept eerste minister Mohamed Hussein Roble op tot een staakt-het-vuren en een dialoog tussen de verschillende strijdende partijen.⁵⁶ Onder druk van de internationale gemeenschap en door het afhaken van de politieke bondgenoten van de president, annuleert Farmajo op 28 april 2021 de verlenging van zijn ambtstermijn en roept hij op tot onmiddellijke onderhandelingen.⁵⁷ De president geeft de leiding over het verkiezingsproces en de veiligheidssituatie aan zijn eerste minister Roble.⁵⁸ Roble behoort tot de Hawiye-clan, zoals de meerderheid van de oppositieleden en militairen in de hoofdstad. Verschillende bronnen stellen dat hij hierdoor als onderhandelaar een strategisch voordeel geniet.⁵⁹

Tijdens het geweld eind april 2021 sloegen naar schatting tussen de 60.000 en 100.000 burgers op de vlucht, volgens de VN.⁶⁰ Het United Nations Children's Fund (UNICEF) stelt eind april 2021 dat de situatie relatief kalm is in de hoofdstad en dat de door dit geweld ontheemde personen terugkeren naar hun huizen.⁶¹

In mei 2021 ebben de spanningen rond de verkiezingen weg, volgens ICG.⁶² Op 5 mei 2021 sluit Roble een tienpuntenakkoord af met de oppositie dat onder meer de terugkeer van alle muitende militairen naar hun kazernes voorziet binnen de 48 uur in ruil voor amnestie.⁶³ Verschillende bronnen, waaronder het persagentschap Reuters en de Somalische kranten, zoals Garowe Online en Goobjoog News, melden het vertrek van de muitende legereenheden uit de hoofdstad in de volgende dagen.⁶⁴ Ook de wegblokkades worden opgeruimd.⁶⁵ Het akkoord stipuleert ook dat de handhaving van de veiligheid in de hoofdstad wordt overgedragen aan de Somalische politie, aldus het persagentschap Anadolu Agency (AA).⁶⁶ Op 22 mei 2021 hervatten de federale regering en lidstaten het overleg over de verkiezingsprocedure. Deze resulteren in de afspraak om binnen de 60 dagen parlementsverkiezingen te organiseren.⁶⁷

---

⁵⁴ Zoals het Verenigd Koninkrijk (VK), de Verenigde Staten (VS), de Europese Unie (EU), de Intergovernmental Authority on Development (IGAD) en de Verenigde Naties (VN).

⁵⁵ ICG (Mahmood O.), 27/04/2021, [url](#); VOA (Maruf H.), 28/04/2021, [url](#)

⁵⁶ UNSC, 19/05/2021, p. 2, [url](#)

⁵⁷ ICG, 30/04/2021, [url](#); VOA (Maruf H.), 28/04/2021, [url](#); Al Jazeera, 01/05/2021, [url](#); VOA (Hassan M. O.), 01/05/2021, [url](#)

⁵⁸ VOA (Hassan M. O.), 01/05/2021, [url](#); Garowe Online, 06/05/2021, [url](#); UNSC, 19/05/2021, [url](#)

⁵⁹ Institute for Security Studies (Demissie S. T., Atta-Asamoah A.), 14/05/2021, [url](#); The New Humanitarian (Sperber A.), 20/05/2021, [url](#)

⁶⁰ UN Somalia, 28/04/2021, [url](#)

⁶¹ UNICEF, 30/04/2021, p. 2, [url](#)

⁶² ICG, 31/05/2021, [url](#)

⁶³ Goobjoog News, 05/05/2021, [url](#); Horn Observer, 06/05/2021, [url](#); Hiraan Online, 05/05/2021, [url](#); UNSC, 19/05/2021, p. 3, [url](#); ICG, 31/05/2021, [url](#)

⁶⁴ Reuters (Sheikh A.), 06/05/2021, [url](#); Somali Affairs, 06/05/2021, [url](#); Goobjoog News, 08/05/2021, [url](#); Reuters, 07/05/2021, [url](#); Arab News, 08/05/2021, [url](#); Africa news (Asala K.), 07/05/2021, [url](#); Garowe Online, 08/05/2021, [url](#)

⁶⁵ Arab News, 08/05/2021, [url](#); Africa news (Asala K.), 07/05/2021, [url](#)

⁶⁶ AA (Dhaysane M.), 06/05/2021, [url](#)

⁶⁷ ICG, 31/05/2021, [url](#); Bloomberg, 27/05/2021, [url](#)

3. Strijdende partijen

3.1. Terreurgroepen

3.1.1. Al-Shabaab (AS)

Sinds 2006 is de terreurgroep Harakaat al-Shabaab al-Mujahideen⁶⁸, kortweg al-Shabaab (AS), actief in Somalië.⁶⁹ AS wil de door het Westen gesteunde Somalische regering omverwerpen en de etnische Somali verenigen in een islamitische staat.⁷⁰ Volgens de VN-Veiligheidsraad (07/2019) controleert deze groepering ongeveer 20 % van Somalië, waaronder grote delen in Zuid- en Centraal-Somalië.⁷¹ De meeste AS-strijders bevinden zich in de regio's Lower Shabelle en Lower Juba, volgens het United States Africa Command (US AFRICOM) (12/2020).⁷² De terreurgroep int meer belastingen dan de overheid, inclusief van zakenlui buiten de gebieden die AS controleert. Haar inlichtingendienst, Amniyat, is bijzonder effectief en geïnfiltreerd in de Somalische inlichtingendiensten, volgens de Amerikaanse denktank American Enterprise Institute (AEI) (01/2021).⁷³ De getalsterkte van AS in Somalië wordt tussen de 5.000 en 10.000 geschat.⁷⁴ Over de mankracht van deze terreurgroep in de hoofdstad bevatten de geraadpleegde bronnen geen informatie.

Hoewel de Somalische overheid en de veiligheidsdiensten de hoofdstad onder controle hebben, oefent AS er een grote invloed uit.⁷⁵ De terreurgroep is geïnfiltreerd in de overheidsinstellingen en de veiligheidsdiensten van de stad.⁷⁶ Door de aanwezigheid van overheidsinstanties en internationale organisaties is Mogadishu een gewild doelwit van AS.⁷⁷ Deze groepering veroorzaakt dagelijks veiligheidsincidenten, volgens het rapport van de Finse COI-dienst (09/2020).⁷⁸ Verschillende bronnen stellen dat AS overal aanwezig is in de stad. Volgens het Noorse Landinfo (10/2020) reflecteert deze bewering eerder de angst van de bevolking voor AS dan de realiteit. Niemand weet hoeveel AS-strijders, informanten en AS-sympathisanten er in Mogadishu zijn.⁷⁹ De secretaris-generaal van de VN stelt in februari 2021 dat AS nog steeds de capaciteit heeft om in de hoofdstad te infiltreren en *high-profile*-aanvallen uit te voeren.⁸⁰

Over de organisatie van AS in Mogadishu bieden de geraadpleegde bronnen weinig informatie. AS stelt een *waalli* (burgemeester/gouverneur) aan, verantwoordelijk voor de stad.⁸¹ Volgens de BBC-

⁶⁸ Harakat al-Shabaab al-Mujahideen is Arabisch voor de Mujahideen-jongerenorganisatie. In: Berghof Foundation (Göldner-Ebenthal K.), 12/2019, p. 8, [url](#)

⁶⁹ Congressional Research Service, 16/01/2020, [url](#)

⁷⁰ Ministry of Immigration and Integration (Denemarken), 07/2020, [url](#); Congressional Research Service, 16/01/2020, p. 1, [url](#)

⁷¹ UNSC, 31/07/2019, [url](#)

⁷² US AFRICOM, 04/12/2020, p. 21, [url](#)

⁷³ AEI (Zimmerman K.), 28/01/2021, [url](#)

⁷⁴ UNSC, 31/07/2019, [url](#); US AFRICOM, 04/12/2020, p. 21, [url](#); AEI - Critical Threats Project (Zimmerman K.), 28/01/2021, [url](#)

⁷⁵ Finnish Immigration Service - Country Information Service, 23/09/2020, pp. 3, 5, 7, [url](#); UK Home Office, 11/2020, p. 12, [url](#)

⁷⁶ Garowe Online, 17/02/2020, [url](#); The Telegraph (Brown W.), 02/01/2020, [url](#); The Brookings Institution (Felbab-Brown. V.), 14/11/2018, [url](#); HIPS, 17/01/2020, p. 12, [url](#); Finnish Immigration Service - Country Information Service, 23/09/2020, pp. 12-13, [url](#); Ministry of Immigration and Integration (Denemarken), 07/2020, p. 8, [url](#)

⁷⁷ Ministerie van Buitenlandse Zaken (Nederland), 19/03/2019, p. 24, [url](#)

⁷⁸ Finnish Immigration Service - Country Information Service, 23/09/2020, pp. 3, 5, 7, [url](#); UK Home Office, 11/2020, p. 12, [url](#)

⁷⁹ Landinfo, 30/10/2020, p. 6, [url](#)

⁸⁰ UNSC, 17/02/2021, p. 3, [url](#)

⁸¹ Radio Dalsan, 09/07/2019, [url](#); Garowe Online, 09/07/2019, [url](#); Maruf H. (@HarunMaruf), 09/07/2019, [url](#)

journaliste en Somalië-experte Mary Harper heeft ieder district in de hoofdstad ook een AS-gouverneur.⁸² De terreurgroep zet *sleepers* en IED-eenheden in die infiltreren in de zwaar bewaakte zones in de hoofdstad.⁸³ Verschillende bronnen stellen dat regeringsleden, mensen van de internationale gemeenschap en burgers AS inhuren om politieke of zakelijke rivalen te intimideren of te vermoorden.⁸⁴ De terreurgroep int op grote schaal belastingen in de hoofdstad en haven waardoor ze over een aanzienlijke geldreserve beschikt.⁸⁵ Een deel hiervan investeert AS in de zakenwereld (in de buurt van de Bakaramarkt) en in vastgoed in de hoofdstad.⁸⁶

Wat de modus operandi van deze terreurgroep betreft, schrijft HI (02/2019) dat de groep zich meer richt op stadsguerrilla als antwoord op de toegenomen luchtaanvallen tegen AS-doelwitten op het platteland.⁸⁷ In de hoofdstad maken de verhoogde veiligheidsmaatregelen, waaronder de toename van de checkpoints, het gebruik van autobommen moeilijk waardoor AS andere tactieken gebruikt bij haar aanslagen. AS voert haar aanslagen te voet uit met behulp van granaten en schutters.⁸⁸ De terreurgroep opteert nu voor aanvallen met kleine eenheden (één tot tien strijders), volgens Radio Dalsan.⁸⁹ Tijdens de periode november 2020 – februari 2021 neemt het gebruik van *person-borne improvised explosive devices* (PBIED) toe, aldus de secretaris-generaal van de VN (02/2021).⁹⁰

3.1.2. Islamitische Staat in Irak en de Levant in Somalië

In 2015 richt voormalig AS-lid Abdulqadir Mumim de Islamitische Staat in Irak en de Levant in Somalië (ISS) op in de lidstaat Puntland.⁹¹ ISS streeft naar de oprichting van een islamitische staat en wil AS als dominante gewapende oppositie vervangen.⁹² Het onafhankelijk onderzoekscentrum The Jamestown Foundation (01/2020) stelt dat ISS er tot dusver niet in geslaagd is terreinwinst te boeken en meer strijders te rekruteren.⁹³ Lokale veiligheidsoperaties, gesteund door luchtaanvallen van de Amerikaanse strijdmacht AFRICOM, en gevechten met AS hebben de capaciteit van ISS sterk verminderd. Sinds 2018, het hoogtepunt van ISS-acties, is het aantal activiteiten gestaag afgenomen, volgens het onafhankelijk onderzoeksinstituut Foundation for Defense of Democracies (FDD) (06/2020).⁹⁴ ISS heeft zich niet gevestigd in Zuid- en Centraal-Somalië, volgens verschillende bronnen waaronder de Zweedse COI-dienst Lifos (05/2021).⁹⁵

In Mogadishu voert een klein pro-ISS-netwerk vanaf 2016 aanslagen uit. Tegen eind 2017 en begin 2018 toont ISS in de hoofdstad meer operationele capaciteit.⁹⁶ AS duldt deze concurrentie niet en

---

⁸² Harper M., 2019, p. 114; Morad News, 29/04/2021, [url](#)

⁸³ CTC (Anzalone C.), 01/03/2018, p. 17, [url](#); Strategic Intelligence (Goldberg), 30/01/2020, [url](#)

⁸⁴ University of North Carolina (Hills A.), 07/09/2019, p. 341, [url](#); Foreign Policy (Sperber A.), 07/08/2018, [url](#); Finnish Immigration Service - Country Information Service, 23/09/2020, p. 5, [url](#)

⁸⁵ Finnish Immigration Service - Country Information Service, 23/09/2020, p. 13, [url](#); UNSC, 28/09/2020, pp. 3, 9, [url](#)

⁸⁶ UNSC, 28/09/2020, pp. 3, 12, [url](#)

⁸⁷ HI, 27/02/2019, p. 1, [url](#)

⁸⁸ AP News (Guled A.), 10/12/2020, [url](#); Daily Sabah (Mukhtar A. I.), 20/01/2020, [url](#); UNSC, 01/11/2019, p. 52, [url](#); UNSC, 17/02/2021, p. 3, [url](#)

⁸⁹ Radio Dalsan, 18/10/2019, [url](#)

⁹⁰ UNSC, 17/02/2021, p. 3, [url](#)

⁹¹ HI, The Global Strategy Network, 31/07/2018, p. 11, [url](#); Hansen S. J., 2019, p. 189

⁹² OSAC, 01/05/2020, [url](#)

⁹³ The Jamestown Foundation (West S.), 14/01/2020, [url](#)

⁹⁴ FDD's Long War Journal (Weiss C.), 01/06/2020, [url](#)

⁹⁵ Ministry of Immigration and Integration (Denemarken), 07/2020, p. 6, [url](#); Migrationsverket - Lifos, 12/05/2021, p. 14, [url](#)

⁹⁶ Hansen S. J., 2019, p. 190; HI, The Global Strategy Network, 31/07/2018, p. 28, [url](#); Finnish Immigration Service - Country Information Service, 23/09/2020, p. 18, [url](#)

voert in december 2018 een klopjacht uit op ISS.⁹⁷ Verschillende bronnen, geconsulteerd door de Finse COI-onderzoekers (09/2020), waaronder een internationale veiligheidsorganisatie en een Somalische onderzoeker, stellen dat er sindsdien geen activiteiten van ISS in de hoofdstad worden gerapporteerd.⁹⁸

Professor Hansen stelt eind 2020 dat ISS altijd een relatief zwakke entiteit is geweest in Mogadishu. Volgens hem zijn er nog ISS-cellen in de hoofdstad maar zijn deze zeer zwak en weinig actief. Waarschijnlijk zijn deze cellen wel in staat om terreuraanslagen uit te voeren en, in beperkte mate, belastingen te innen.⁹⁹

3.2. Nationale en internationale strijdkrachten

3.2.1. Somalische veiligheidsdiensten

Slecht bestuur, de onderliggende corruptiecultuur, de financiële crisis en het nepotisme zijn volgens onderzoek van de Somalische denktank HIPS (04/2021) de onderliggende redenen waarom de Somalische veiligheidsdiensten zwak, verdeeld en gepolitiseerd zijn.¹⁰⁰ USDOS (03/2021) stelt dat de autoriteiten niet altijd de effectieve controle over de veiligheidsdiensten behouden. Volgens de Bertelsmann Stiftung (07/2020) zijn de nodige hervormingen van de veiligheidssector uitgesteld. Het gebrek aan controle en beheer van de clanmilities, de regionale en de nationale legers belemmert de veiligheidssituatie. Het risico bestaat dat leden van deze groepen zich schuldig maken aan afpersing, dat ze wegversperringen misbruiken, hun diensten verkopen aan particulieren of partij kiezen in een gewapend conflict.¹⁰¹

In Mogadishu zijn de volgende veiligheidsdiensten actief: de politie (Somali Police Force, SPF), het leger (Somali National Army, SNA), de nationale inlichtingendienst (National Intelligence and Security Agency, NISA) en AMISOM (leger en politie). De inlichtingendienst, het leger en de politie zijn op grote schaal geïnfiltrerd door AS.¹⁰² Milities, militairen, politieagenten, inlichtingendiensten en AMISOM plegen grotendeels ongestraft mensenrechtenschendingen.¹⁰³ Een veiligheidsexpert in Mogadishu (09/2020) stelt dat de operationele capaciteiten van de veiligheidsdiensten in de stad verbeterd zijn. De moraal van de troepen hangt nog steeds sterk af van de regelmatige uitbetaling van hun soldij.¹⁰⁴

3.2.1.1. Somali National Army (SNA)

Het SNA kampt met verschillende problemen zoals een tekort aan opleidingen, materiaal (verschillende soldaten hebben geen wapen), discipline, logistiek en medische capaciteit, volgens een casestudie van Felbab-Brown (04/2020), onderzoeker aan The Brookings Institute.^{105,106} Felbab-Brown (04/2020) en het conflictanalysebureau Janes (01/2020) stellen dat het SNA eerder een

---

⁹⁷ HI, 27/02/2019, pp. 2-3, [url](#); VOA (Hassan M. O.), 21/12/2018, [url](#)

⁹⁸ Finnish Immigration Service - Country Information Service, 23/09/2020, p. 18, [url](#)

⁹⁹ Hansen S. J., professor aan NMBU en expert in islamisme in de Hoorn van Afrika waaronder al-Shabaab (AS), e-mail, 24/08/2019, 23/11/2020

¹⁰⁰ HIPS, 04/2021, pp. 4, 13 - 15, [url](#)

¹⁰¹ Bertelsmann Stiftung, 13/07/2020, [url](#)

¹⁰² Finnish Immigration Service - Country Information Service, 23/09/2020, p. 18, [url](#); Felbab-Brown V., 04/2020, p. 118, [url](#)

¹⁰³ Felbab-Brown V., 04/2020, p. 120, [url](#)

¹⁰⁴ Finnish Immigration Service - Country Information Service, 23/09/2020, p. 20, [url](#)

¹⁰⁵ Felbab-Brown is gespecialiseerd in internationale en interne conflicten en onconventionele veiligheidsdreigingen, zoals illegale economieën, georganiseerde misdaad en stedelijk geweld. In: CIC, 12/06/2019, [url](#)

¹⁰⁶ Felbab-Brown V., 04/2020, pp. 115, 118, [url](#)

verzameling van milities is dan een coherente strijdmacht.¹⁰⁷ De geplande integratie van clanmilities en regionale legers in het SNA blijft, ondanks aanzienlijke internationale steun, uit. Het SNA blijft georganiseerd volgens clanlijnen, volgens het jaarrapport van de Bertelsmann Stiftung (07/2020).¹⁰⁸ De clangetrouwe milities ondermijnen de loyaliteit van de soldaten aan de centrale commandostructuur.¹⁰⁹ Het geweld in Mogadishu op 25 april 2021 illustreert de fragmentatie langsheen clanlijnen in het Somalische leger.¹¹⁰ Over de getalsterkte van het SNA circuleren verschillende cijfers in de geraadpleegde bronnen. Het aantal actieve krachten, hun omvang, commandostructuur en interne organisatie is onduidelijk, volgens verschillende bronnen.¹¹¹ De Bertelsmann Stiftung (07/2020) schat het aantal militairen tussen 40.000 en 50.000 en telt nog eens 20.000 tot 25.000 militiestrijders.¹¹² Volgens een onderzoek van het HIPS (04/2021) staan 28.000 soldaten op de loonlijst van het ministerie van Defensie.¹¹³ Cedoca vond in de geraadpleegde bronnen geen gegevens over de getalsterkte van SNA in Mogadishu.

Binnen het Somalische leger zijn er antiterreureenheden actief. De performante Danab-eenheid (vertaling: bliksem), waarvan de manschappen uit verschillende regio's en clans komen, wordt door US AFRICOM opgeleid en gesponsord.¹¹⁴ Binnen Danab wordt in 2019 een nieuwe eenheid gevormd, Galeyr (vertaling: arend), opgeleid in het Turkse TURKSOM-trainingscentrum in Mogadishu.¹¹⁵ De veiligheidsdiensten zijn sterk afhankelijk van deze kleine maar hoogopgeleide elitetroepen. Danab zou naar schatting 80 % van alle operaties leiden en 100 % van alle antiterreuracties, volgens onderzoek van HIPS (04/2021).¹¹⁶

Naar aanleiding van de aanslag door AS op 14 oktober 2017 in Mogadishu wordt een nieuwe legereenheid, het 14 October Battalion, opgericht.¹¹⁷ Over de leiding van deze eenheid zijn de geconsulteerde bronnen niet eenduidig. Journalisten Harun Maruf en Dan Joseph (12/2018) stellen dat ze onder het ministerie van Defensie valt.¹¹⁸ Volgens bronnen geraadpleegd door de UN Monitoring Group (11/2018) opereert dit bataljon onafhankelijk.¹¹⁹ De onlinekrant Radio Dalsan (07/2018) schrijft dat deze eenheid onder de controle van het hoofd van de politie staat.¹²⁰ Dit bataljon neemt deel aan veiligheidsoperaties in Mogadishu (en de stad Merca).¹²¹ Volgens de onafhankelijke denktank International Peace Institute (IPI) (05/2021) nam een groot deel van deze brigade deel aan antiterreuracties in Lower Shabelle ten zuiden van de hoofdstad.¹²²

¹⁰⁷ Felbab-Brown V., 04/2020, pp. 115, 118, [url](#); UK Home Office, 11/2020, pp. 47-48, [url](#)

¹⁰⁸ Bertelsmann Stiftung, 13/07/2020, [url](#)

¹⁰⁹ Felbab-Brown V., 04/2020, pp. 115, 118, [url](#); UK Home Office, 11/2020, pp. 47-48, [url](#)

¹¹⁰ AEI – Critical Threats Project, 28/04/2021, [url](#); ABC News, 27/04/2021, [url](#)

¹¹¹ Bertelsmann Stiftung, 13/07/2020, [url](#); HIPS, 04/2021, p. 7, [url](#)

¹¹² Bertelsmann Stiftung, 13/07/2020, [url](#)

¹¹³ HIPS, 04/2021, p. 7, [url](#)

¹¹⁴ VOA (Joseph D., Maruf H.), 31/07/2014, [url](#); Africa up close (Williams P. D.), 17/11/2014, [url](#); Military Times (Rempfer K.) 27/03/2019, [url](#); Stars and Stripes (Vandiver J.), 22/03/2019, [url](#); Military Times (Rempfer K.), 21/05/2019, [url](#); VOA (Maruf H.), 02/10/2019, [url](#); Felbab-Brown V., 04/2020, p. 118, [url](#); Pulitzer Center (Sperber A.), 11/08/2020, [url](#)

¹¹⁵ Halbeeg, 19/04/2019, [url](#)

¹¹⁶ HIPS, 04/2021, p. 5, [url](#)

¹¹⁷ 7DNews, 28/07/2018, [url](#); Halbeeg, 24/07/2018, [url](#); EASO, 19/07/2019, p. 2, [url](#)

¹¹⁸ CTC (Maruf H., Joseph D.), 12/2018, [url](#)

¹¹⁹ UNSC, 09/11/2018, p. 34, [url](#)

¹²⁰ Radio Dalsan, 27/07/2018, [url](#)

¹²¹ EASO, 19/07/2019, [url](#)

¹²² IPI (Robinson C.), 17/03/2021, [url](#)

3.2.1.2. Somali Police Force (SPF)

De federale Somalische politie (Somali Police Force, SPF) is vooral actief in de hoofdstad en omstreken omdat iedere federale lidstaat zijn eigen politiemacht heeft.¹²³ SPF valt onder de bevoegdheid van het ministerie van Interne Veiligheid.¹²⁴ Andere informele en formele gewapende groepen, zoals de gewapende militieën en NISA, vervullen ook politietaken.¹²⁵ De SPF wordt ondersteund door buitenlandse politie-eenheden, zoals de AMISOM-politie en de Uganda Formed Police Unit.¹²⁶ Felbab-Brown (04/2020) stelt dat 30 % van de politie in de hoofdstad geïnfiltrerd is door AS.¹²⁷

De werkelijke grootte van de politiemacht is, volgens Landinfo (05/2018), moeilijk te bepalen omdat sommige agenten (en andere ambtenaren) voorrang geven aan privéopdrachten die beter betaald zijn.¹²⁸ Een door het HIPS bevroegde federale ambtenaar stelt dat er 11.000 politieagenten ingeschreven staan bij het ministerie van Interne Veiligheid.¹²⁹

In de hoofdstad is de politie in alle districten aanwezig. Volgens een rapport van Regional Durable Solutions Secretariat (ReDSS) (01/2018) is er een politiekantoor in ieder district alsook een kantoor dat alle politieactiviteiten in de hele stad coördineert.¹³⁰ Volgens verschillende bronnen, geconsulteerd door de Noorse COI-onderzoeksdienst Landinfo (05/2018), zijn de politiekantoren in Mogadishu dag en nacht operationeel in alle districten van de stad.¹³¹ De politie is zichtbaar aanwezig in Mogadishu, vooral in het zuidelijke deel van de stad waar de meeste regeringsgebouwen gelegen zijn.¹³² Ze voert regelmatig 's nachts patrouilles uit. ReDSS (03/2017) meldt wel dat er onvoldoende personeel is in verhouding tot het aantal inwoners en de grootte van de hoofdstad.¹³³ Politieofficieren in de hoofdstad danken hun positie vaak aan clan- of familiebanden, aldus USDOS (2017, 2019).¹³⁴ Verschillende door Landinfo (05/2018) geraadpleegde bronnen stellen dat de loyaliteit van politieagenten, maar ook soldaten, eerder bij de clan ligt dan bij de regering. Dit verklaart de occasionele vuurgevechten tussen verschillende veiligheidsdiensten en clans.¹³⁵

Verschillende bronnen, waaronder USDOS (04/2018), stellen dat de politie in het algemeen inefficiënt is en niet beschikt over de juiste uitrusting en opleiding.¹³⁶ Volgens bronnen geraadpleegd door Landinfo (05/2018) is er een brede consensus dat de politie te weinig middelen heeft om burgers te beschermen en gewelddaden te onderzoeken.¹³⁷

Naast het SPF is ook de Haram'ad-politie, opgeleid door Turkije, actief in de hoofdstad.¹³⁸ De BBC (12/2020) beschrijft Haram'ad (vertaling: jachtluipaarden) als een door militairen opgeleide

¹²³ HIPS, 04/2021, p. 7, [url](#)

¹²⁴ The World Bank, 01/2017, p. 39, [url](#)

¹²⁵ Hills A., professor aan de universiteit van Leeds en expert in het Somalische politiewezen, e-mail, 26/02/2020; Ministerie van Buitenlandse Zaken (Nederland), 19/03/2019, p. 35, [url](#)

¹²⁶ RUSI (Hills A.), 2018, p. 52; USDOS, 20/04/2018, [url](#); USDOS, 13/03/2019, [url](#); Shabelle Media Network, 01/08/2018, [url](#); AMISOM, 30/07/2019, [url](#); New Vision (Ssjjoba E.), 08/11/2019, [url](#)

¹²⁷ Felbab-Brown V., 04/2020, p. 118, [url](#)

¹²⁸ Landinfo, 15/05/2018, p. 10, [url](#)

¹²⁹ HIPS, 04/2021, p. 7, [url](#)

¹³⁰ ReDSS, 03/2017, p. 20, [url](#)

¹³¹ Landinfo, 15/05/2018, p. 10, [url](#)

¹³² Landinfo, 15/05/2018, p. 10, [url](#)

¹³³ ReDSS, 03/2017, p. 20, [url](#)

¹³⁴ USDOS, 03/03/2017, [url](#); USDOS, 13/03/2019, [url](#)

¹³⁵ Landinfo, 15/05/2018, p. 11, [url](#)

¹³⁶ USDOS, 20/04/2018, [url](#); Ministerie van Buitenlandse Zaken (Nederland), 12/2014, p. 10, [url](#); BFA, SEM, 08/2017, p. 12, [url](#); Ministerie van Buitenlandse Zaken (Nederland), 19/03/2019, p. 35, [url](#)

¹³⁷ Landinfo, 15/05/2018, p. 11, [url](#)

¹³⁸ HIPS, 04/2021, p. 10, [url](#); Horn Observer, 27/04/2021, [url](#); AA (Dhaysane M.), 09/03/2021, [url](#)

politiekracht.¹³⁹ IPI (03/2021) omschrijft deze eenheid als een door Turkije gesponsorde paramilitaire strijdkracht.¹⁴⁰

3.2.1.3. National Intelligence and Security Agency (NISA)

NISA valt onder de bevoegdheid van het ministerie van Interne Veiligheid, maar de precieze rol en de verantwoordelijkheden van de inlichtingendienst zijn, volgens de Wereldbank (01/2017), vaag. NISA wordt ingezet in verschillende veiligheidsacties, inclusief politiewerk en militaire operaties.¹⁴¹ In zijn onderzoek (01/2020) voor de universiteit van Oxford omschrijft doctoraatskandidaat Mohamed H. Ingiriis NISA als een paramilitaire veiligheidsdienst die buitengerechtelijke operaties uitvoert zoals het elimineren van politieke tegenstanders.¹⁴² Een voormalig hoofd van NISA verklaart aan onderzoekers van het HIPS (04/2021) dat Somalische presidenten het NISA zien als een verlenging van Villa Somalia en een bot instrument om opposanten tot de orde te roepen.¹⁴³ Naar schatting telt NISA tussen de 4.000 en 5.000 man.¹⁴⁴ Cedoca vond in de geraadpleegde bronnen geen gegevens over de getalsterkte van NISA in Mogadishu.

Binnen NISA zijn de antiterrorisme-eenheden Gaashaan (vertaling: schild) (met de Alpha- en Bravo-troepen) en Waran (vertaling: speer) actief.¹⁴⁵ Beide worden door het Amerikaanse Central Intelligence Agency (CIA) opgeleid. Waran telt 300 agenten, Gashaan ongeveer 400, volgens een artikel gepubliceerd door VICE (05/2018).¹⁴⁶

In tegenstelling tot de andere veiligheidsdiensten is de werking van NISA niet vastgelegd in een wet. Het ontbreken van dit wettelijk kader vormt een belemmering voor de goede werking en de verantwoordingsplicht van de inlichtingendienst, volgens HI (04/2019).¹⁴⁷ Verschillende bronnen schrijven dat AS geïnfiltrerd is in het NISA.¹⁴⁸ Interne conflicten kenmerken het NISA.¹⁴⁹

3.2.2. African Union Mission in Somalia (AMISOM)

AMISOM is een vredesmacht van de Afrikaanse Unie (AU) opgericht in 2007 en goedgekeurd door de VN-Veiligheidsraad.¹⁵⁰ AMISOM heeft als missie de federale regering te ondersteunen bij de stabilisering van het land, onder meer door de strijd tegen AS en de uitbouw van democratische instellingen.¹⁵¹ AMISOM ondersteunt het SNA en de SPF en voert militaire operaties uit tegen AS en andere gewapende groepen.¹⁵² De militairen komen uit Burundi, Djibouti, Ethiopië, Kenia en Oeganda. De agenten die de Somalische politiediensten versterken, komen uit Ghana, Kenia, Nigeria, Sierra Leone, Oeganda en Zambia.¹⁵³

¹³⁹ BBC, 16/12/2020, [url](#); BBC, 18/05/2021, [url](#); Reuters, 27/04/2021, [url](#)

¹⁴⁰ IPI (Robinson C.), 17/03/2021, [url](#)

¹⁴¹ The Worldbank, 01/2017, pp. 39, 41, [url](#)

¹⁴² Oxford University Press (Ingiriis M. H.), 22/01/2020, p. 6, [url](#)

¹⁴³ HIPS, 04/2021, p. 8, [url](#)

¹⁴⁴ HIPS, 04/2021, pp. 6, 8, [url](#)

¹⁴⁵ VICE (Goldbaum C.), 03/05/2018, [url](#); Hills A., 2019, p. 8; Maruf H. (@HarunMaruf), 28/07/2018, [url](#); Horn Observer, 02/03/2019, [url](#); The Worldbank, 01/2017, p. 41, [url](#)

¹⁴⁶ VICE (Goldbaum C.), 03/05/2018, [url](#)

¹⁴⁷ Goobjoog, 09/04/2019, [url](#)

¹⁴⁸ Oxford University Press (Ingiriis M. H.), 22/01/2020, p. 4, [url](#); Bertelsmann Stiftung, 13/07/2020, [url](#); Garowe Online, 21/07/2018, [url](#)

¹⁴⁹ Bertelsmann Stiftung, 13/07/2020, [url](#)

¹⁵⁰ IPI (Williams P. D.), 10/09/2015, [url](#); IPI (Blyth F.), 22/04/2019, [url](#)

¹⁵¹ AMISOM, s.d., [url](#)

¹⁵² Ministry of Immigration and Integration (Denemarken), 07/2020, p. 7, [url](#); AMISOM, s.d., [url](#); ISS Africa (Dessu M. K.), 25/02/2021, [url](#)

¹⁵³ AMISOM, 2021, [url](#)

Felbab-Brown (11/2018) stelt dat AMISOM kampt met gebrekkige inlichtingen en logistiek door een beperkt mandaat. Bovendien is er rivaliteit tussen de bijdragende landen.¹⁵⁴ AMISOM maakt, zoals het SNA, gebruik van clanmilities hoewel deze actoren geen internationale gedragsnormen onderschrijven, straffeloosheid genieten op het vlak van mensenrechtenschendingen en kindsoldaten inzetten.¹⁵⁵ De landencontingenten van AMISOM zijn in verschillende mate betrokken bij legale en illegale economische activiteiten zoals houtskoolhandel, oliehandel, suikerhandel en smokkelpraktijken.¹⁵⁶ AMISOM heeft geen mandaat om burgers te beschermen. In 2015 ging de door AMISOM opgerichte Civilian Casualty Tracking Analysis and Response Cell (CCTARC) van start. CCTARC heeft als doel alle civiele schade (zoals een sterfgeval, verwondingen, seksueel misbruik en materiële schade) veroorzaakt door AMISOM-operaties te registreren en te onderzoeken. Waar nodig moet CCTARC beslissen over de schadevergoeding.¹⁵⁷ CCTARC kampt met logistieke problemen, zoals een beperkte informatiedoorstroming van de verschillende AMISOM-sectoren.¹⁵⁸

De hervorming van de veiligheidsinfrastructuur (STP) voorziet de overdracht van de veiligheidsverantwoordelijkheden van AMISOM aan het SNA tegen 2021. Dit doel is verschoven naar eind 2023.¹⁵⁹ Zowel het Pentagon als HIPS en ISS Africa beschouwen dit niet als een haalbare ambitie. De inspecteur-generaal van het Pentagon meldt dat de implementatie van het STP "badly off track" is.¹⁶⁰ Het STP wordt in februari 2021 herzien.¹⁶¹ Het mandaat van AMISOM wordt door de VN op 12 maart 2021 verlengd tot 31 december 2021.¹⁶²

Het STP voorziet een graduele afbouw van de AMISOM-troepenmacht. In maart 2020 vermindert de vredesmacht met 1.000 leden. In maart 2021 telt AMISOM 19.626 leden, waarvan minimum 1.040 politieagenten.¹⁶³ Cedoca vond in de geraadpleegde bronnen geen gegevens over de getalsterkte van de AMISOM-troepen en politieagenten ingezet in Mogadishu.

Begin december 2020 beslist de Amerikaanse regering om haar strijdmacht in Somalië tegen 15 januari 2021 terug te trekken. Volgens AEI (01/2021) compromitteert deze beslissing de veiligheid van de AMISOM-troepen die zonder de hulp van US AFRICOM, de Amerikaanse militaire operatie in Afrika, hun basissen en terrein dreigen te verliezen aan AS.¹⁶⁴ De Amerikaanse regering meldt op 18 januari 2021 dat het de terugtrekking van de troepen uit Somalië heeft afgerond.¹⁶⁵

3.3. Andere mogelijkheden

Sinds 2010 heeft de Europese Unie (EU), met het oog op de versterking van de instellingen, een burgerlijke en een militaire missie in Somalië, met name de European Union Maritime Capacity Building Mission to Somalia (EUCAP) en de European Union Training Mission Somalia (EUTM).¹⁶⁶

¹⁵⁴ The Brookings Institution (Felbab-Brown F.), 14/11/2018, [url](#)

¹⁵⁵ The Brookings Institution (Felbab-Brown F.), 14/11/2018, [url](#)

¹⁵⁶ The Brookings Institution (Felbab-Brown F.), 14/11/2018, [url](#)

¹⁵⁷ Pax for Peace (Duursma A.), 04/2021, pp. 11, 47-48 [url](#)

¹⁵⁸ PAX (Duursma A.), 04/2021, p. 49, [url](#); NUPI (Rupesinghe N.), 03/2019, [url](#)

¹⁵⁹ UN, 12/03/2021, [url](#)

¹⁶⁰ Institute for Security Studies, 10/2019, [url](#); HIPS, 04/2021, p. 13, [url](#); ISS Africa (Dessu M. K.), 25/02/2021, [url](#)

¹⁶¹ UNSC, 12/03/2021, p. 3, [url](#)

¹⁶² UNSC, 12/03/2021, p. 3, [url](#); UN, 12/03/2021, [url](#)

¹⁶³ UNSC, 13/05/2020, p. 13, [url](#); UNSC, 29/05/2020, p. 4, [url](#); UN, 12/03/2021, [url](#)

¹⁶⁴ AEI (Zimmerman K.), 28/01/2021, [url](#)

¹⁶⁵ Polgeonow, 25/02/2021, [url](#)

¹⁶⁶ Council of the European Union, 12/12/2016, [url](#); The Washington Post (Williams D. P.), 03/10/2019, [url](#)

Het Verenigd Koninkrijk (VK) heeft een team van 85 militairen in Somalië gestationeerd. Zij assisteren de VN en AMISOM sinds 2017 bij de opleidingen van het SNA in Mogadishu en in Baidoa.¹⁶⁷

In 2017 opent Turkije haar grootste overzeese militaire basis in Mogadishu, Camp TURKSOM.¹⁶⁸ Hier worden Somalische soldaten opgeleid en huist het Turkse contingent en Somalische cadetten.¹⁶⁹

3.4. Andere gewapende groepen en milities

De volgende gewapende groepen zijn ook actief in de hoofdstad: clanoudsten, milities van de districtscommissaris, veiligheidsagenten in dienst van zakenlui, persoonlijke beschermingseenheden, lokale en internationale particuliere beveiligingsfirma's en buurtburgerwachten.¹⁷⁰

Verschillende bronnen stellen dat naast het terreurgeweld in de hoofdstad er ook politiek gemotiveerd geweld plaatsvindt tussen de clans (inter- en intra-geweld) en crimineel geweld.¹⁷¹ Crimineel geweld is ondergerapporteerd in de verslaggeving in vergelijking met terreurgeweld, volgens de Finse COI-dienst (09/2020).¹⁷²

4. Typologie van het geweld

In Somalië is er geen officiële instantie die de gewelddaden registreert of statistieken hierover bijhoudt.¹⁷³ Het is ook niet altijd duidelijk wie of welke groepering er verantwoordelijk is voor het geweld.¹⁷⁴

Dit hoofdstuk vergelijkt het aantal gewelddadige incidenten in Mogadishu over twee periodes: de ene periode, van maart 2020 tot eind november 2020, beslaat negen maanden en is beschreven in de gelijknamige COI Focus van 27 december 2020.¹⁷⁵ De andere beslaat de huidige verslagperiode van zes maanden, van december 2020 tot juni 2021. De typologie van het geweld wordt enkel voor deze laatste periode bekeken.

Bronnen geconsulteerd in 2018 door de Zweedse COI-dienst Lifos (05/2021) stellen dat het moeilijk is het terreurgeweld van AS te onderscheiden van andere misdaden die in Mogadishu plaatsvinden. Een internationale organisatie werkzaam in Somalië benadrukt dat AS niet altijd verantwoordelijk is voor de aanvallen, gerichte moorden en executies in de hoofdstad. Vele aanslagen zijn politiek gemotiveerd of houden verband met andere conflicten of misdaden. Criminelen profiteren volgens deze bron van de aanwezigheid van AS in Mogadishu om hen de schuld te geven van gewelddaden en zo hun eigen misdaden te verbergen.¹⁷⁶ Zo wijst de Finse COI-dienst (10/2018) erop dat een aanslag

---

¹⁶⁷ Warfare, 31/08/2018, [url](#); Forces Network, 14/11/2017, [url](#); Forces Network, 13/11/2017, [url](#); UNSOS, 09/01/2018, [url](#); British Embassy Mogadishu, 30/08/2019, [url](#); British Embassy Mogadishu, 10/06/2019, [url](#)

¹⁶⁸ Reuters, 30/09/2017, [url](#); Gamal M. (@mahmouedgamal44), 07/02/2021, [url](#)

¹⁶⁹ The Jamestown Foundation, 20/11/2020, [url](#)

¹⁷⁰ Centre for Security Governance (Menkhaus K.), 27/04/2016, p. 24-31, [url](#); LSE (Jethro N.), 13/08/2020, [url](#)

¹⁷¹ EASO, 12/2017, p. 81, [url](#); Finnish Immigration Service - Country Information Service, 23/09/2020, pp. 3, 19, [url](#)

¹⁷² Finnish Immigration Service - Country Information Service, 23/09/2020, p. 19, [url](#)

¹⁷³ Landinfo, 30/10/2020, p. 3, [url](#)

¹⁷⁴ Finnish Immigration Service - Country Information Service, 23/09/2020, p. 5, [url](#)

¹⁷⁵ CGVS - Cedoca, 27/12/2020, [url](#)

¹⁷⁶ Lifos, 12/05/2021, p. 17, [url](#)

op een hotel in Mogadishu verschillende redenen kan hebben. Het kan gaan om een vergeldingsactie door AS of het gevolg zijn van een concurrentiestrijd tussen verschillende ondernemers.¹⁷⁷

Verschillende bronnen, waaronder de BBC-journaliste en Somalië expert Mary Harper, stellen dat door de intense focus van journalisten, academici en analisten op de acties van AS in Somalië andere vormen van geweld die eveneens een invloed hebben op de veiligheidssituatie naar de achtergrond verdwijnen. Het gaat hier om conflicten over grondbezit, clangeweld, zakenruzies en politiek geweld.¹⁷⁸

Het type geweld dat AS hanteert, verschilt van regio tot regio, volgens een onderzoek van de Berghof Foundation (12/2019). In Mogadishu gebruikt AS eerder terreur- en politiek geweld. In de rurale gebieden bestraft AS de inwoners met geweld wanneer ze de regels van de terreurgroep overtreden.¹⁷⁹

4.1. Aantal incidenten

Voor de verslagperiode van 1 december 2020 tot en met 31 mei 2021 die zes maand beslaat, registreert ACLED 256 incidenten in Mogadishu. Daarvan beschouwt ACLED 147 incidenten als *battles*, 61 als *explosions/remote violence* en 48 als *violence against civilians*.^{180, 181}

Tijdens de vorige negen maanden langer verslagperiode, van 1 maart 2020 tot en met 28 november 2020, registreerde ACLED 355 incidenten in Mogadishu. Daarvan beschouwde het 158 incidenten als *battles*, 108 als *explosions/remote violence* en 89 als *violence against civilians*.¹⁸²

Onderstaand overzicht vergelijkt het aantal incidenten tijdens beide verslagperiodes:

	01/03/2020 – 28/11/2020	01/12/2020 - 31/05/2021
ACLED-categorie	Incidenten	Incidenten
<i>Battles</i>	158	147
<i>Explosions/Remote violence</i>	108	61
<i>Violence against civilians</i>	89	48
TOTAAL	355	256

Tabel 1: Tabel opgemaakt door Cedoca op basis van ACLED-data, 01/03/2020 – 31/05/2021¹⁸³

Onderstaande grafiek geeft, op basis van de ACLED-data, het aantal gewelddadige incidenten per maand in de hoofdstad weer van maart 2020 tot en met 31 mei 2021:

¹⁷⁷ Finnish Immigration Service, 05/10/2018, pp. 7-8, [url](#)

¹⁷⁸ Harper M., 2019, pp. 17-18; Ministerie van Buitenlandse Zaken (Nederland), 19/03/2019, p. 17, [url](#)

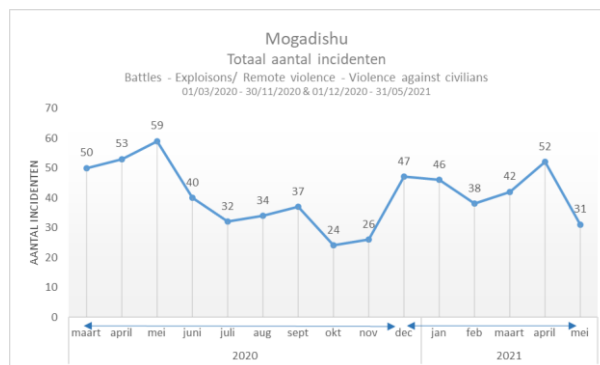
¹⁷⁹ Berghof Foundation (Göldner-Ebenthal K.), 12/2019, p. 13, [url](#)

¹⁸⁰ ACLED, via export tool geraadpleegde update, 04/06/2021, [url](#)

¹⁸¹ ACLED registreert ook andere incidenten, meer bepaald onder de categorieën *riots*, *protests* en *strategic developments*. Deze worden niet in dit hoofdstuk opgenomen. Een volledig overzicht van de verschillende categorieën en subcategorieën van incidenten is terug te vinden in een nota van Cedoca over de methodologie van ACLED. Bron: CGVS - Cedoca, 21/05/2019, [url](#)

¹⁸² CGVS - Cedoca, 27/12/2020, p. 20, [url](#); ACLED, via export tool geraadpleegde update, 04/06/2021, [url](#)

¹⁸³ CGVS - Cedoca, 27/12/2020, p. 20, [url](#); ACLED, via export tool geraadpleegde update, 04/06/2021, [url](#)

Grafiek 1: Grafiek opgemaakt door Cedoca op basis van ACLED-data, 01/03/2020 – 31/05/2021¹⁸⁴

In december 2020, het begin van de huidige verslagperiode, is er na een daling van het geweld in de tweede helft van 2020 een stijging van het aantal gewelddadige incidenten in vergelijking met de periode juni - november 2020 van de vorige verslagperiode.

Daarna volgt het aantal gewelddaden een fluctuerende lijn, met een piek in april 2021, gevolgd door het (sinds december 2020) laagste aantal door ACLED geregistreerde incidenten in mei 2021. Binnen de periode maart 2020 – mei 2021 is er geen duidelijke stijgende of dalende tendens.¹⁸⁵

4.2. Aard van de incidenten

Wanneer er bij een gewelddadig incident verschillende types geweld voorkomen, registreert ACLED die gebeurtenis onder één categorie om een dubbele telling te voorkomen. Bijvoorbeeld een zelfmoordaanslag die plaatsvindt tijdens een gevecht geldt als één incident onder *battles*, en staat dan niet geregistreerd onder de subcategorie *suicide bomb*.¹⁸⁶

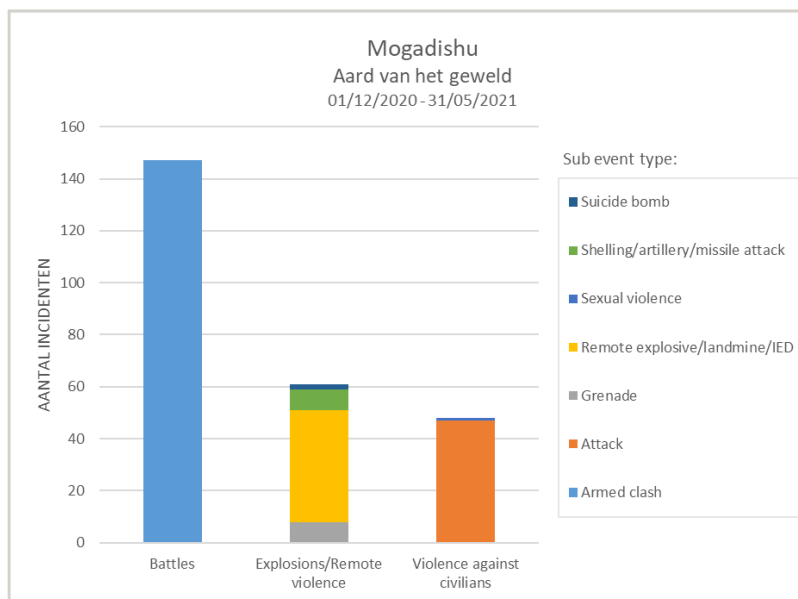
De hieronder vermelde incidenten zijn representatief voor de aard van het geweld in Mogadishu, maar de lijst van incidenten is geenszins exhaustief. De beschikbare informatie over een incident, zoals het aantal doden en gewonden, kan per geraadpleegde bron verschillen. Sommige incidenten worden enkel door een door ACLED geraadpleegde bron vermeld.

Volgens de door ACLED verzamelde data ziet de verhouding tussen *battles*, *explosions/remote violence* en *violence against civilians* in Mogadishu er tijdens de huidige verslagperiode als volgt uit:

¹⁸⁴ CGVS - Cedoca, 27/12/2020, p. 21, [url](#); ACLED, via export tool geraadpleegde update, 04/06/2021, [url](#)

¹⁸⁵ CGVS - Cedoca, 27/12/2020, p. 21, [url](#); ACLED, via export tool geraadpleegde update, 04/06/2021, [url](#)

¹⁸⁶ ACLED, 10/04/2019, pp. 16-17, [url](#)

Grafiek 2: Grafiek opgemaakt door Cedoca op basis van ACLED-data, 01/12/2020 – 31/06/2021¹⁸⁷

De meeste incidenten (147) vallen onder de ACLED-categorie *battles*, met als subcategorie *armed clash*. Het gaat onder meer over wapenfeiten tussen de veiligheidsdiensten enerzijds en AS en onbekende gewapende groepen anderzijds. ACLED registreert ook enkele incidenten tussen legereenheden onderling, twee incidenten tussen het SNA en een militia onder leiding van generaal Yuusuuf Siyaad Indhacade (ook generaal Indha Adde) en één incident tussen een private veiligheidsdienst en het leger.

Deze ACLED-categorie bevat ook gerichte moordaanslagen op de veiligheidsdiensten door AS en onbekende gewapende groepen. ACLED schrijft één dergelijk schietincident toe aan ISS. Bij het geweld geregistreerd in de categorie *battles* worden voornamelijk vuurwapens en granaten gebruikt en in minder mate geïmproviseerde explosieven.¹⁸⁸

Enkele voorbeelden:

- Op 19 december 2020 ontstaat een vuurgevecht in het district Karaan tussen twee legereenheden waarbij minstens tien doden vallen, volgens gegevens verzameld door ACLED.¹⁸⁹ De oorzaak van dit geweld zou een ruzie om grondbezit zijn tussen de commandanten.¹⁹⁰
- Op 31 januari 2021 sterven minstens zes, en volgens een andere bron minstens negen personen, inclusief een ngo-medewerker, bij een aanval van AS op het hotel Afrik in het district Waaberi. AS zet de aanval in met een autobom waarna een vuurgevecht volgt tussen regeringssoldaten en privéveiligheidsdiensten enerzijds en AS-strijders anderzijds. De confrontatie duurt enkele uren.¹⁹¹

¹⁸⁷ ACLED, via export tool geraadpleegde update, 04/06/2021, [url](#)

¹⁸⁸ ACLED, via export tool geraadpleegde update, 04/06/2021, [url](#)

¹⁸⁹ ACLED, via export tool geraadpleegde update, 04/06/2021, [url](#)

¹⁹⁰ ACLED, via export tool geraadpleegde update, 04/06/2021, [url](#); Garda.com, 19/12/2020, [url](#)

¹⁹¹ ACLED, via export tool geraadpleegde update, 04/06/2021, [url](#); Garda.com, 31/01/2021, [url](#)

- Op 18/19 februari 2021 ontstaat er een gewelddadige confrontatie tussen de militie van generaal Yuusuuf Siyaad Indha'adde en regeringssoldaten in de aanloop naar een antiregeringsbetoging in het district Boondheere. De geraadpleegde bronnen vermelden doden noch gewonden.¹⁹²
- Op 25 april 2021 ontstaat een vuurgevecht tussen de door Turkije opgeleide regeringseenheid Haram'ad en oppositiegezinde militairen in de districten Karaan, Hodan en Yaaqshiid. Minstens vijf soldaten komen om, volgens de door ACLED geraadpleegde bron. In het district Hodan bevechten regeringstroepen de militie van generaal Indha'adde. ACLED rapporteert doden noch gewonden.¹⁹³
- Op 27 mei 2021 voert AS een *hit-and-run*-aanval uit op een regeringscontrolepost in het district Heliwaa. Voor dit incident worden, volgens gegevens verzameld door ACLED, geen slachtoffers gemeld.¹⁹⁴

Explosions/remote violence is de tweede belangrijkste categorie van gewelddadige incidenten met 61 geregistreerde feiten. De meerderheid van deze gewelddaden (43) catalogueert ACLED onder de subcategorie *remote explosive/landmine/IED*. Een lager aantal gewelddaden (8) telt zowel de ACLED-subcategorie *grenade* als *shelling/artillery/missile*. Voor de subcategorie *suicide bomb* registreert ACLED 2 gewelddaden.

Zowel AS als onbekende gewapende groepen zijn (vermoedelijk) verantwoordelijk voor dit type geweld, uitgezonderd de zelfmoordaanslagen. Deze worden enkel toegeschreven aan AS. ACLED registreert één aanval met een op afstand gecontroleerd geïmproviseerd explosief (*remote controlled improvised explosive device*, RCIED) door ISS.¹⁹⁵

Enkele voorbeelden:

- AS-leden gooien op 24 december 2021 een handgranaat naar politieagenten die op wacht staan in het district Karaan. ACLED registreert doden noch gewonden.¹⁹⁶
- Op 27 januari 2021 laat ISS een RCIED ontploffen wanneer een voertuig van een Turks bouwbedrijf door het district Hodan rijdt. Volgens de geconsulteerde bronnen komt minstens één omstaander om en raakt minstens één andere burger gewond.¹⁹⁷
- Op 5 maart 2021 veroorzaakt een RCIED een zware ontploffing in de buurt van het hotel Luul Yemeni, gelegen in het district Hamar Jabjab, dat zich dichtbij de centrale gevangenis en de haven bevindt. Hierbij vallen minstens 20 burgerdoden en worden een 30-tal burgers verwond.¹⁹⁸ De aanslag wordt niet opgeëist maar volgens Garda draagt hij de handtekening van AS.¹⁹⁹
- AS vuurt verschillende mortiergranaten af op het Halane-complex waar zich de kantoren van AMISOM bevinden. Dit gebouwencomplex bevindt zich in de buurt van de internationale luchthaven Aden Adde in het district Wadajir. Sommige mortieraanvallen raken burgerwoningen. Er sterven drie burgers.²⁰⁰
- Een zelfmoordterrorist van AS pleegt op 3 april 2021 een aanslag in een restaurant in het district Shangaani. Volgens gegevens verzameld door ACLED komen minstens zeven burgers om, inclusief

¹⁹² ACLED, via export tool geraadpleegde update, 04/06/2021, [url](#); Garda.com, 19/02/2021, [url](#)

¹⁹³ ACLED, via export tool geraadpleegde update, 04/06/2021, [url](#); Somali Affairs, 25/04/2021, [url](#)

¹⁹⁴ ACLED, via export tool geraadpleegde update, 04/06/2021, [url](#)

¹⁹⁵ ACLED, via export tool geraadpleegde update, 04/06/2021, [url](#)

¹⁹⁶ ACLED, via export tool geraadpleegde update, 04/06/2021, [url](#)

¹⁹⁷ ACLED, via export tool geraadpleegde update, 04/06/2021, [url](#); Garda.com, 27/01/2021, [url](#)

¹⁹⁸ ACLED, via export tool geraadpleegde update, 04/06/2021, [url](#); Al Jazeera, 05/03/2021, [url](#)

¹⁹⁹ Garda.com, 05/03/2021, [url](#); Al Jazeera, 05/03/2021, [url](#)

²⁰⁰ ACLED, via export tool geraadpleegde update, 04/06/2021, [url](#)

vijf jongens. Vijf anderen raken gewond.²⁰¹ Een rapport van de VN-Veiligheidsraad (05/2021) meldt vijf burgerdoden en vier gewonden.²⁰² Het restaurant ligt in de buurt van een politiekantoor.²⁰³ AS eist deze aanslag later op met de boodschap dat dit restaurant een doelwit was omdat er ambtenaren over de vloer komen.²⁰⁴

- AS pleegt op 21 mei 2021 een aanslag met een geïmproviseerd explosief op de districtscommissaris van het dorp Garasbaley in het district Dayniile. Vier personen komen hierdoor om het leven, waaronder de districtscommissaris Abdirahman Ahmed Ali.²⁰⁵

Voor de ACLED-categorie *violence against civilians* registreert ACLED het minst aantal gewelddaden in vergelijking met de twee voornoemde categorieën, namelijk 48. Bijna alle gewelddaden plaatst ACLED onder de subcategorie *attack*, op één na die tot de subcategorie *sexual violence* behoort. Het merendeel van de gewelddaden zijn gerichte moorden met een vuurwapen. Voor enkele van deze moorden is het motief onbekend. De veiligheidsdiensten (SNA en SNPF), AS-militanten en onbekende gewapende groepen zijn verantwoordelijk voor dit soort geweld.²⁰⁶

Enkele voorbeelden:

- Op 12 december 2021 beschiet een politieagent een *tuktuk* (gemotoriseerde riksja) waardoor de passagier sterft en de bestuurder gewond raakt.²⁰⁷
- Op 21 januari 2021 schieten AS-militanten een clanoudste dood in de buurt van de Bakaramarkt (district Hodan). Het slachtoffer was kandidaat bij de parlementsverkiezingen van 2016.²⁰⁸
- Onbekenden schieten een zakenman in zijn auto dood op 29 maart 2021 in het district Dayniile.²⁰⁹
- Op 25 april 2021 vallen Haram'ad-troepen de woning van de voorzitter van de oppositiepartij Wadajir in het district Hodan aan. ACLED vermeldt doden noch gewonden.²¹⁰
- Op 16 mei 2021 vallen politieagenten een journaliste van Radio Kulmiye lastig terwijl ze de anti-regeringsbetogingen verslaat aan het Daljiirka-Daashoon-kruispunt in het district Boondheere.²¹¹

Een analyse van de door ACLED geregistreerde incidenten geeft aan dat er twee hoofdtypen van geweld zijn in Mogadishu in de verslagperiode: geweld door middel van vuurwapens (51 %) en aanslagen met explosieven (45 %). Ze worden voornamelijk opgeëist door of toegeschreven aan AS. Wat de gebruikte explosieven betreft, registreert ACLED meer gewelddaden met granaten dan met IED's. Granaataanslagen tegen de veiligheidsdiensten leiden soms tot een vuurgevecht. Bij de door ACLED als *battles* geregistreerde incidenten gaat het over vuurgevechten in combinatie met granaataanvallen. Binnen de categorie *violence against civilians* gaat het uitsluitend om geweld door vuurwapens.

Verder tekent ACLED ook mortieraanvallen (3 %) en zelfmoorbomaanslagen (1 %) op.²¹²

²⁰¹ ACLED, via export tool geraadpleegde update, 04/06/2021, [url](#)

²⁰² UNSC, 19/05/2021, p. 3, [url](#)

²⁰³ Garda.com, 03/04/2021, [url](#)

²⁰⁴ Radio Dalsan, 04/04/2021, [url](#)

²⁰⁵ ACLED, via export tool geraadpleegde update, 04/06/2021, [url](#); Horn Observer, 21/05/2021, [url](#)

²⁰⁶ ACLED, via export tool geraadpleegde update, 04/06/2021, [url](#)

²⁰⁷ ACLED, via export tool geraadpleegde update, 04/06/2021, [url](#)

²⁰⁸ ACLED, via export tool geraadpleegde update, 04/06/2021, [url](#)

²⁰⁹ ACLED, via export tool geraadpleegde update, 04/06/2021, [url](#)

²¹⁰ ACLED, via export tool geraadpleegde update, 04/06/2021, [url](#); Somali Affairs, 25/04/2021, [url](#)

²¹¹ ACLED, via export tool geraadpleegde update, 04/06/2021, [url](#)

²¹² ACLED, via export tool geraadpleegde update, 04/06/2021, [url](#)

5. Doelwitten van het geweld

Diverse bronnen stellen dat betrouwbare statistieken over burgerslachtoffers in Somalië niet beschikbaar zijn.²¹³ Cedoca contacteerde in 2018 een internationale veiligheidsanalysedienst werkzaam in Mogadishu en vroeg hierover informatie. Een medewerker van deze internationale dienst antwoordde dat er geen gegevens over burgerslachtoffers verzameld worden “[...] due to discrepancies in the numbers.” De door hen geraadpleegde bronnen citeren erg uiteenlopende aantallen slachtoffers.²¹⁴

5.1. Data

Voor de periode 01/12/2020 – 31/05/2021 noteert ACLED 240 dodelijke slachtoffers in Mogadishu bij incidenten van het type *battles*, *explosions/remote violence* en *violence against civilians*.^{215, 216}

Onderstaand overzicht vergelijkt het aantal door ACLED geregistreerde dodelijke slachtoffers in Mogadishu tijdens de huidige en tijdens de vorige verslagperiode (besproken in de COI Focus van 27 december 2020):

	01/03/2020 – 28/11/2020		01/12/2020 – 31/05/2021	
ACLED-categorie	Incidenten	Dodelijke slachtoffers	Incidenten	Dodelijke slachtoffers
<i>Battles</i>	158	120	147	99
<i>Explosions/Remote violence</i>	108	127	61	105
<i>Violence against civilians</i>	89	87	48	36
Totaal	355	334	256	240

Tabel 2: Tabel opgemaakt door Cedoca op basis van ACLED-data, 01/12/2020 – 31/05/2021²¹⁷

In de vorige negen maande lange verslagperiode telde ACLED 334 dodelijke slachtoffers in Mogadishu. Hiervan kwamen er 120 om bij incidenten die onder de categorie *battles* vallen, 127 bij *explosions/remote violence* en 87 bij *violence against civilians*.²¹⁸

Voor de huidige zes maanden lange verslagperiode registreert ACLED in totaal 240 dodelijke slachtoffers. Hiervan komen er 99 om bij incidenten onder de noemer *battles*, 105 bij *explosions/remote violence* en 36 bij *violence against civilians*.²¹⁹

²¹³ UNHCR, 01/2014, [url](#); AI, 22/02/2017, [url](#)

²¹⁴ Internationale veiligheidsanalysedienst, analist, e-mail, 30/09/2018

²¹⁵ ACLED, via export tool geraadpleegde update, 28/11/2020, [url](#)

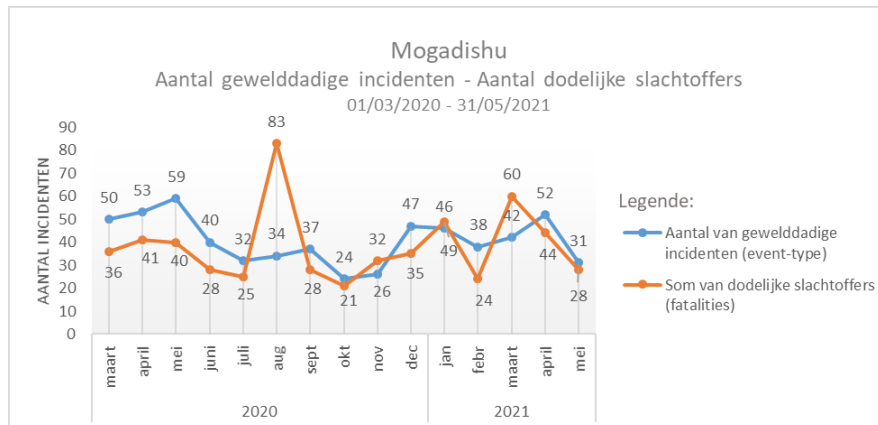
²¹⁶ Het aantal dodelijke slachtoffers dat ACLED registreert in de kolom *fatalities* omvat zowel burgerdoden als veiligheidspersoneel of milieleden. Gewonden worden niet geregistreerd. ACLED maant aan tot grote voorzichtigheid bij het gebruik van cijfers omtrent het aantal doden uit zijn eigen of enige andere databank. Zelf kan ACLED informatie over het aantal dodelijke slachtoffers niet verifiëren. De organisatie wijst erop dat van alle conflictdata, cijfers over dodelijke slachtoffers het meest vooringenomen en het minst accuraat zijn. Dergelijke informatie is gevoelig voor manipulatie door gewapende groepen en soms ook door de media, wat kan leiden tot overdrijvingen of onderrapportage. ACLED benadrukt dat de cijfers als “gerapporteerde” aantallen en beschouwd moeten worden. Verder licht de organisatie toe dat de in de databank ingevoerde aantallen schattingen zijn.²¹⁶ Meer informatie over de werkwijze van ACLED bij het invoeren van cijfers over het aantal dodelijke slachtoffers is terug te vinden in een nota van Cedoca over de methodologie ACLED,

²¹⁷ CGVS - Cedoca, 27/12/2020, p. 26, [url](#); ACLED, via export tool geraadpleegde update, 04/06/2021, [url](#)

²¹⁸ CGVS - Cedoca, 27/12/2020, p. 26, [url](#)

²¹⁹ ACLED, via export tool geraadpleegde update, 04/06/2021, [url](#)

Onderstaande grafiek 3 toont enerzijds het aantal gewelddadige incidenten (blauwe lijn) en anderzijds het aantal dodelijke slachtoffers (de oranje lijn) in de periode maart 2020 – juni 2021:

Grafiek 3: Grafiek opgemaakt door Cedoca op basis van ACLED-data, 01/03/2020 – 31/05/2021²²⁰

Het aantal dodelijke slachtoffers volgt de stijgende trend van de vorige verslagperiode in december 2020 en januari 2021. In februari 2021 valt het aantal doden terug met bijna de helft (24) van de vorige maand (46). Het hoogste aantal doden registreert ACLED voor maart 2021, namelijk 60 burgerdoden, wat bijna drie keer zoveel is dan de maand ervoor. In die maand pleegt AS een IED-aanslag op het hotel Luul Yemeni (20) en zijn er regelmatig aanslagen in de stad met tussen de 1 en 4 burgerdoden, volgens de ACLED-data. Er vallen gemiddeld 40 doden per maand gedurende deze verslagperiode tegenover 37 in de vorige verslagperiode.²²¹

5.2. Analyse

Volgens verschillende bronnen, waaronder het Nederlandse ministerie van Buitenlandse Zaken, vormen de volgende categorieën de voornaamste doelwitten van AS-terreur:

- medewerkers van de federale regering, de AU of de VN, belangrijke politici, verkiezingsafgevaardigden (*electoral delegates*) en regeringsgezinde clanoudsten;
- veiligheidspersoneel van AMISOM en het SNA;
- deserteurs of overlopers van AS;
- journalisten, mensenrechtenactivisten en medewerkers van ngo's;
- zakenlui die werken met de Somalische regering;
- regeringsgebouwen en faciliteiten van de AMISOM-missie, de AU of de VN;
- locaties waar regerings- en veiligheidspersoneel samenkomen zoals hotels en restaurants.²²²

²²⁰ CGVS - Cedoca, 27/12/2020, p. 26, [url](#); ACLED, via export tool geraadpleegde update, 04/06/2021, [url](#)

²²¹ CGVS - Cedoca, 27/12/2020, p. 26, [url](#); ACLED, via export tool geraadpleegde update, 04/06/2021, [url](#)

²²² Ministerie van Buitenlandse Zaken (Nederland), 03/2019, p. 12, [url](#); CTC (Warner J., Chapin E.), 01/02/2018, p. iv, [url](#); Landinfo, 15/05/2018, pp. 7-8, [url](#); University of North Carolina (Hills A.), 07/09/2019, p. 341, [url](#); AI, 03/02/2020, p. 11, [url](#); Landinfo, 30/11/2020, pp. 5, 7, [url](#); Landinfo, 30/10/2020, p. 7, [url](#); Finnish Immigration Service - Country Information Service, 23/09/2020, pp. 8, 24-25, [url](#)

De Zweedse COI-dienst Lifos (06/2016) merkt op dat geen enkele lijst van doelwitten exhaustief is, maar dat iedereen die door AS als vijand wordt beschouwd een mogelijk doelwit is.²²³ Familieleden van personen die AS aanziet als een vijand kunnen ook geïdентificeerd worden, volgens verschillende bronnen geraadpleegd door de Finse COI-onderzoekers in Mogadishu (09/2020). Voor AS zijn dit makkelijkere doelwitten omdat deze personen minder bescherming genieten, wat de aanslag minder risicovol maakt.²²⁴ Verschillende door Landinfo (10/2020) geïnterviewde bronnen stellen dat laaggeplaatste ambtenaren geen prioritaire doelwit zijn voor AS. Het hoofd van een beveiligingsorganisatie stoffeert deze bewering door te wijzen op het feit dat hooggeplaatste ambtenaren bescherming moeten hebben, terwijl laaggeplaatste ambtenaren verspreid in de hoofdstad leven, zelfs in Afgoye op 30 km van Mogadishu, en iedere dag pendelen van en naar het werk.²²⁵ Lifos (05/2021) voegt hieraan toe dat bedrijven in Mogadishu die goederen leveren aan AMISOM of de regering door AS ook worden beschouwd als legitieme doelwitten.²²⁶

Cafés, restaurants en hotels bezocht door ambtenaren, politici en veiligheidsdiensten zijn vaak het doelwit geweest van AS-terreur.²²⁷ Volgens verschillende bronnen zijn de inwoners van Mogadishu op de hoogte welk hotel of restaurant een potentieel doelwit is van AS. Ze zullen, wanneer dit kan, deze plaatsen mijden.²²⁸ AS zou, volgens verschillende bronnen, de burgers waarschuwen vooraleer ze een actie uitvoeren.²²⁹ Hotels en restaurants die een potentieel doelwit zijn voor AS-geweld vallen ook op in het stadsbeeld door de enorme veiligheidsmaatregelen zoals wachttorens en slagbomen aan de ingang.²³⁰ Volgens de onderzoeker Caleb Weiss, gespecialiseerd in politiek geweld en jihadisme in het Midden-Oosten en Afrika, heeft AS de afgelopen jaren meerdere malen de volgende hotels in Mogadishu aangevallen: het SYL Hotel, het Maka-al-Mukarama Hotel, het Dayah Hotel, het Beach View Hotel, het Ambassador's Hotel, het Central Hotel, het Al Sahafi Hotel en het Jazeera Hotel.²³¹ Volgens de Finse COI-dienst (10/2018) kunnen theehuizen en restaurants ook het doelwit worden omdat AS ze als te Westers beschouwt.²³²

Sommige aanvallen van AS zijn economisch van aard omdat AS belastinggeld en/of beschermingsgeld int bij de zakenlui in Mogadishu, aldus rapporten van Landinfo (2018, 2020) en HI (10/2020).²³³ Professor Hills (09/2019) en een veiligheidsexpert in Mogadishu, geïnterviewd door het Finse COI-onderzoeksteam (09/2020), stellen dat zakenlui en politici AS-strijders inhuren om concurrenten uit te schakelen.²³⁴

Volgens verschillende bronnen zijn burgers in het algemeen geen doelwitten van het geweld door AS.²³⁵ AS herhaalt begin 2020 dat ze geen burgers viseren als doelwit.²³⁶ De terreurgroep houdt

²²³ Migrationsverket (Lifos), 16/06/2016, pp. 7-10, [url](#)

²²⁴ Finnish Immigration Service - Country Information Service, 23/09/2020, p. 9, [url](#)

²²⁵ Landinfo, 30/10/2020, p. 5, [url](#)

²²⁶ Migrationsverket (Lifos), 12/05/2021, p. 15, [url](#)

²²⁷ Finnish Immigration Service - Country Information Service, 23/09/2020, p. 25, [url](#); Landinfo, 30/10/2020, p. 6, [url](#)

²²⁸ Finnish Immigration Service - Country Information Service, 23/09/2020, p. 25, [url](#); Landinfo, 15/05/2018, p. 8, [url](#); Landinfo, 30/10/2020, p. 7, [url](#)

²²⁹ Landinfo, 27/02/2017, p. 8, [url](#); Finnish Immigration Service, 05/10/2018, p. 13, [url](#)

²³⁰ Landinfo, 30/10/2020, p. 7, [url](#)

²³¹ Long War Journal (Weiss C.), 17/08/2020, [url](#)

²³² Finnish Immigration Service - Country Information Service, 05/10/2018, p. 7, [url](#)

²³³ Landinfo, 15/05/2018, pp. 7-8, [url](#); Landinfo, 30/10/2020, pp. 5-6, [url](#); HI, 10/2020, pp. 2, 6, [url](#)

²³⁴ University of North Carolina (Hills A.), 07/09/2019, p. 341, [url](#); Finnish Immigration Service - Country Information Service, 23/09/2020, p. 5, [url](#)

²³⁵ Ministerie van Buitenlandse Zaken (Nederland), 03/2019, p. 24, [url](#); Migrationsverket (Lifos), 03/07/2019, p. 26, [url](#); CTC (Warner J., Chapin E.), 01/02/2018, pp. iv, 12, 15, [url](#); Landinfo, 15/05/2018, p. 8, [url](#); Landinfo, 30/10/2020, p. 7, [url](#); Finnish Immigration Service - Country Information Service, 23/09/2020, p. 24, [url](#); Landinfo, 30/10/2020, p. 3, [url](#); UK Home Office, 11/2020, p. 12, [url](#)

²³⁶ VOA (Maruf H.), 15/01/2020, [url](#)

weliswaar weinig rekening met voorbijgangers tijdens hun terreurdaden, volgens Landinfo (10/2020).²³⁷ De meerderheid van de slachtoffers van gericht geweld zijn volgens het VN-expertenpanel (11/2019), onder meer belast met het toezicht op de internationale sancties tegen Somalië zoals het wapenembargo, de niet-geveiseerde burgers.²³⁸ Dit geldt ook voor de grootschalige aanslagen die AS pleegt. Militairen, bijvoorbeeld, bewegen zich in de hoofdstad in gepantserde voertuigen die hen een zekere bescherming bieden, in tegenstelling tot de civiele voorbijgangers.²³⁹ De meeste stadsbewoners kunnen zich de veilige vervoersoptie niet veroorloven noch drukke hotspots voor geweld zoals marktplaatsen vermijden, volgens de Wereldbank (2021). Burgers lopen aanzienlijke risico's wanneer ze zich door de stad bewegen.²⁴⁰

Verschillende bronnen besluiten dat, wanneer er burgerslachtoffers vallen door terreurgeweld, dit een kwestie van toeval is waarbij de burgers zich "op het verkeerde tijdstip op de verkeerde plek bevonden".²⁴¹ UK Home Office (11/2020) schrijft dat de intensiteit van het geweld in de stad in het algemeen niet van die aard is dat een burger een reëel risico loopt op ernstige schade als gevolg van een ernstige en individuele bedreiging van zijn of haar leven of persoon.²⁴²

Dr. Markus Hoehne, verbonden aan de universiteit van Leipzig en Somalië-kenner²⁴³, argumenteert daarentegen, tijdens een webinar georganiseerd door het Austrian Centre for Country of Origin and Asylum Research and Documentation (ACCORD) (05/2021), dat AS doelbewust burgers doodt tijdens aanslagen. Volgens Hoehne beperkt AS zich daarom niet alleen tot het vermoorden van *high-profile*-doelwitten maar terroriseren ze regelmatig de bevolking. AS viseert burgerdoelwitten om te bewijzen dat de regering onvoldoende bescherming biedt en een lidmaatschap van AS wel. Bovendien doodt AS *high-profile*-personen gericht met een vuurwapen of een autobom. Het feit dat er in Mogadishu maandelijks aanslagen gebeuren waarbij een tiental burgers omkomen en meestal enkele tientallen zwaar gewond raken, ziet Hoehne als een bewuste strategie van AS. Hij definieert deze burgerslachtoffers niet als "collateral damage" maar als doelwitten.²⁴⁴ In het jaarrapport over 2020 stelt Amnesty International (AI): "Al-Shabaab continued to enjoy impunity for frequent and indiscriminate attacks targeting civilians and civilian infrastructure, including restaurants and hotels".²⁴⁵

In een communiqué van maart 2020 dreigt AS met vergeldingsacties voor iedereen die deelneemt aan de verkiezingen, hetzij als kiezer, afgevaardigde of kandidaat, aldus de onafhankelijke denktank ICG (12/2020).²⁴⁶

Volgens een rapport van ReDSS (05/2019) vormen de terreuraanslagen over het algemeen geen specifieke bedreiging voor ontheemde groepen omdat ze zich meestal ver van de centrale locaties bevinden die het doelwit zijn van deze aanvallen.²⁴⁷ IDP-kampen zijn, volgens de Danish Demining Group (DDG) (08/2017), de mijnbestrijdingseenheid binnen de ngo Danish Refugee Council, geen

---

²³⁷ Landinfo, 30/10/2020, p. 7, [url](#)

²³⁸ UNSC, 01/11/2019, p. 9, [url](#)

²³⁹ Finnish Immigration Service - Country Information Service, 23/09/2020, pp. 24-25, [url](#)

²⁴⁰ The World Bank, 2021, p. 85, [url](#)

²⁴¹ Ministerie van Buitenlandse Zaken (Nederland), 03/2019, p. 24, [url](#); CTC (Warner J., Chapin E.), 01/02/2018, [url](#); Finnish Immigration Service - Country Information Service, 23/09/2020, p. 26, [url](#)

²⁴² UK Home Office, 11/2020, pp. 12-13, [url](#)

²⁴³ Universität Leipzig, s.d., [url](#)

²⁴⁴ ACCORD, 31/05/2021, pp. 11-12, [url](#)

²⁴⁵ AI, 07/04/2021, [url](#)

²⁴⁶ ICG, 31/12/2020, [url](#)

²⁴⁷ ReDSS, 13/05/2019, p. 52, [url](#)

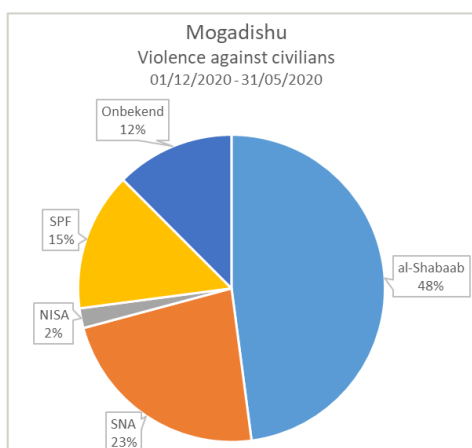

doelwitten van AS.²⁴⁸ Het VN-expertenpanel stelt in november 2019 echter wel dat het geweld door AS leidt tot burgerslachtoffers in onder meer IDP-kampen.²⁴⁹

Betreffende de veiligheidssituatie in de hoofdstad stelt de Britse denktank RUSI (2018) dat de dreiging van terroristisch geweld voor iedereen reëel en onvoorspelbaar is.²⁵⁰ Een medewerker van een internationale ngo in Mogadishu verklaart begin 2018 aan het Finse COI-onderzoeksteam dat aanslagen in ieder stadsgedeelte kunnen gebeuren en niemand met zekerheid veilig is.²⁵¹ In een onderhoud met de Finse COI-dienst in maart 2020 omschrijft het Office of the United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR) de sfeer in de hoofdstad als gedomineerd door een constante angst voor een terroristische aanslag of vuurgeweld.²⁵²

ACLED registreert voor de huidige verslagperiode 48 incidenten onder de categorie *violence against civilians*. Deze categorie omvat gewelddadige gebeurtenissen waarbij een georganiseerde gewapende groep opzettelijk geweld gebruikt tegen ongewapende niet-strijders, burgers dus. Deze gewelddadige incidenten maken in totaal 36 burgerdoden. Alle gewelddaden in deze categorie neemt ACLED op in de subcategorie *attack*. In deze verslagperiode gaat het uitsluitend om geweld met vuurwapens.²⁵³

Onderstaande grafiek toont, op basis van ACLED-data, wie in welke mate verantwoordelijk is voor het geweld tegen burgers:

Grafiek 4: Grafiek opgemaakt door Cedoca op basis van ACLED-data, 01/12/2020 – 31/05/2021²⁵⁴

Ongeveer de helft van de burgerdoden (48 %) schrijft ACLED toe aan de terreurgroep AS. Bijna een vierde (23 %) van het totaal aantal burgerdoden sterft door toedoen van het Somalische leger. De derde belangrijkste verantwoordelijke voor burgerdoden is de Somalische politie (15 %). Burgers sterven ook door toedoen van onbekende gewapende groepen, goed voor 12 % van het totaal aantal burgerdoden. Verder vallen er in de verslagperiode in de hoofdstad ook burgerdoden door geweld door de inlichtingendiensten (2 %).²⁵⁵

²⁴⁸ DDG, 08/2017, p. 23, [url](#)

²⁴⁹ UNSC, 01/11/2019, p. 36, [url](#)

²⁵⁰ RUSI (Hills A.), 2018, p. 31

²⁵¹ Finnish Immigration Service - Country Information Service, 05/10/2018, p. 7, [url](#)

²⁵² Finnish Immigration Service - Country Information Service, 23/09/2020, p. 4, [url](#)

²⁵³ ACLED, via export tool geraadpleegde update, 04/06/2021, [url](#)

²⁵⁴ ACLED, via export tool geraadpleegde update, 04/06/2021, [url](#)

²⁵⁵ ACLED, via export tool geraadpleegde update, 04/06/2021, [url](#)

6. Geografische verdeling

Mogadishu bestaat uit zeventien districten.²⁵⁶ De verschillende districten zijn, van noordoost naar zuidwest: Heliwaa (Heliwa, Huruwa, Huriwa), Karaan (Kaaraan), Yaaqshiid (Yaaqshid), Shibis, Wardhiigley (Wardhiigleey, Warta Nabada), Boondheere (Bondhere), Shangaani (Shingani), Abdulaziz (Abdul-aziz, Cabdulcasiis, Cabdicasiis), Hamar Weyne (Xamar Weyne), Hamar Jabjab (Xamar Jabjab), Waaberi (Waberi), Hawl Wadaag (Howl Wadaag, Howlwadaag), Hodan, Dayniile (Daynile, Deynile), Wadajir (Medina, Madina) en Dharkenley.²⁵⁷ Het zeventiende en recentste district, Kahda (Kaxda) maakt sinds 2012 deel uit van de hoofdstad.²⁵⁸ Het wordt niet op alle geraadpleegde kaarten vertoond.²⁵⁹ Sommige bronnen, zoals de World Health Organization (WHO), vermelden een bijkomend district Northwest of 21 October gelegen tussen de districten Dayniile en Heliwaa.²⁶⁰ Cedoca deed navraag bij het stadsbestuur (BRA). Het regionale bestuur van Banadir bevestigt per e-mail op 18 februari 2020 dat dit geen officieel district is.²⁶¹

De veiligheidssituatie kan variëren naargelang het district.²⁶² Verschillende bronnen, zoals UNHCR, stellen dat AS 's nachts bepaalde wijken in het noorden van de stad onder controle heeft.²⁶³ Potentiële doelwitten van de groep verblijven 's nachts dan ook niet in deze delen van de stad.²⁶⁴

Diverse bronnen stellen dat AS een sterke invloed heeft in de districten Heliwaa, Yaaqshiid en Dayniile die hierdoor onveilig zijn.²⁶⁵ Een lokale veiligheidsexpert, geïnterviewd door de Finse COI-dienst in maart 2020, zegt dat de terreurgroep 's nachts de buurt rond de dierenmarkt in het district Yaaqshiid openlijk controleert.²⁶⁶ De Maka-al-Mukaramastraat van de luchthaven tot Villa Somalia is een gevaarlijke zone omdat AS erg actief is langs deze weg.²⁶⁷ Volgens een onderzoeksmis­sie begin 2018 van de Finse COI-onderzoeksdienst wonen er in het als gevaarlijk beschouwde district Heliwaa geen regeringsfunctionarissen.²⁶⁸ Bovendien kan regeringspersoneel zich na zons­ondergang niet verplaatsen in het district Dayniile of in Suuqa Xoolaha (de veemarkt in het district Karaan²⁶⁹) zonder de bescherming van gewapende bewakers. Het dorp Elasha Biyaha (ook Ceelasha Biyaha²⁷⁰) en regio's grenzend aan Afgoye zijn ook risicovolle gebieden voor overheidsmedewerkers.²⁷¹

Gezaghebbende bronnen, respectievelijk in 2018 en 2020 geraadpleegd door de Zweedse en Finse COI diensten, stellen dat AS een duidelijk sterkere aanwezigheid en invloed­sfeer heeft in de

²⁵⁶ BRA, 01/2019, p. 5, [url](#); HIPS, RVI (Bradbury M., Abdirashid H.), , 27/02/2017, p. 8, [url](#)

²⁵⁷ De eerst vermelde schrijfwijze wordt verder in dit document gebruikt: EASO, 08/2014, pp. 15-16, [url](#); UNHCR, s.d., [url](#); BFA – Oostenrijk (Tiwald A.), 12/10/2015, [url](#); Global Shelter Cluster, 2019, [url](#)

²⁵⁸ NRC, 12/01/2018, p. 1, [url](#)

²⁵⁹ RVI publiceerde in 2017 een kaart van Mogadishu: HIPS, RVI (Bradbury M., Abdirashid H.), 27/02/2017, p. 109, [url](#)

²⁶⁰ WHO, 03/01/2019, p. 13, [url](#); Foreign Policy (Boubacar G. D.), 26/07/2011, [url](#); Mogaguide, s.d., [url](#)

²⁶¹ BRA via een VN-medewerker in Somalië, e-mail, 18/02/2020

²⁶² BFA, SEM, 08/2017, p. 75, [url](#); Finnish Immigration Service, 05/10/2018, p. 8, [url](#); Finnish Immigration Service - Country Information Service, 23/09/2020, p. 6, [url](#)

²⁶³ BFA, SEM, 08/2017, p. 75, [url](#); Finnish Immigration Service, 05/10/2018, p. 8, [url](#)

²⁶⁴ BFA, SEM, 08/2017, p. 75, [url](#)

²⁶⁵ DDG, 08/2017, p. 23, [url](#); Migrationsverket (Lifos), 03/07/2019, p. 26, [url](#); Finnish Immigration Service - Country Information Service, 23/09/2020, p. 12, [url](#)

²⁶⁶ Finnish Immigration Service - Country Information Service, 23/09/2020, p. 12, [url](#)

²⁶⁷ Migrationsverket (Lifos), 03/07/2019, p. 25, [url](#); Finnish Immigration Service - Country Information Service, 23/09/2020, p. 25, [url](#)

²⁶⁸ Finnish Immigration Service, 05/10/2018, p. 8, [url](#)

²⁶⁹ UNHCR, 02/2007, [url](#)

²⁷⁰ Elasha Biyaha (regio Lower Shabelle) is een dorp gelegen op de weg van Mogadishu naar Afgoye. Bron: ACCORD, 13/05/2015, [url](#)

²⁷¹ Finnish Immigration Service - Country Information Service, 05/10/2018, p. 8, [url](#)

buitenwijken van de stad.²⁷² Deze gebieden worden deels door AS en deels door de federale overheid gecontroleerd.²⁷³ De Finse COI-onderzoeksdienst (10/2018) stelt dat de luchthaven, Villa Somalia en de haven beter bewaakt zijn en daarom als veiliger worden beschouwd.²⁷⁴

Volgens een analyse van Intelligence Fusion (02/2019) is AS vooral actief in de districten Boondheere, Hodan, Hawl Wadaag en Wardhiigley vanwege het vele voet- en autoverkeer, de aanwezigheid van militairen en politie en de overheidskantoren in deze districten.²⁷⁵ In augustus 2019 verduidelijkt professor Hansen, in een e-mail aan Cedoca, dat AS ook sterk aanwezig is in de buurt van de Bakaramarkt (district Hawl Wadaag). Hansen schrijft verder dat AS aanwezig is daar waar er geen regeringstroepen zijn.²⁷⁶

Een vertegenwoordiger van een internationale organisatie, geraadpleegd door Lifos (05/2021), stelt dat de meerderheid van de gewelddadige incidenten plaatsvinden in het centrum van Mogadishu, daar waar de regering, veiligheidsdiensten en internationale actoren gevestigd zijn.²⁷⁷

Het geweld op 25 april 2021 tussen de veiligheidsdiensten en antiregeringsgroepen heeft vooral plaats in de districten Hodan, Karaan en Yaaqshiid.²⁷⁸ Volgens Reuters hebben de antiregeringstroepen kort het district Hawl Wadaag onder controle.²⁷⁹

Onderstaande grafiek toont de geografische verdeling van de incidenten in de hoofdstad in de verslagperiode op basis van de door ACLED verzamelde gegevens:

²⁷² Finnish Immigration Service - Country Information Service, 23/09/2020, p. 12, [url](#); Migrationsverket (Lifos), 03/07/2019, p. 26, [url](#)

²⁷³ Migrationsverket (Lifos), 03/07/2019, p. 26, [url](#)

²⁷⁴ Finnish Immigration Service, 05/10/2018, p. 8, [url](#)

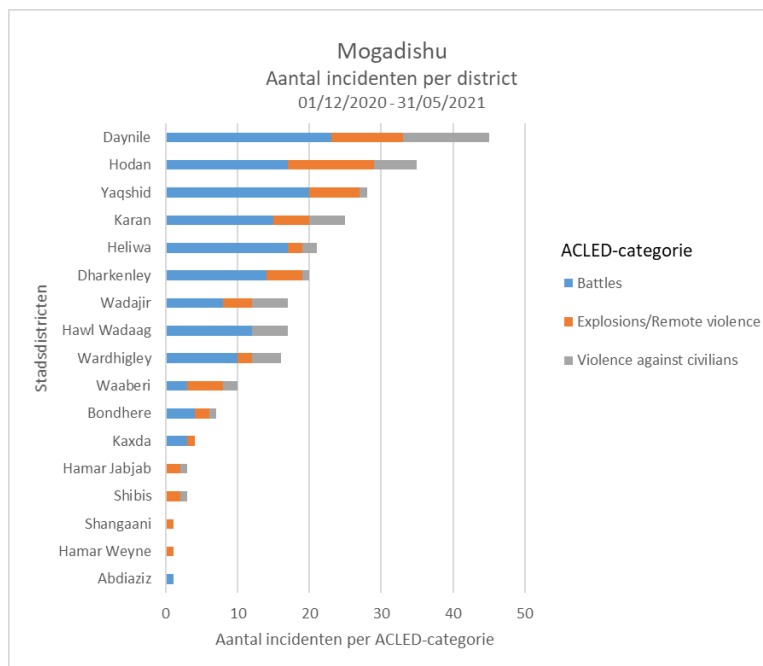
²⁷⁵ Intelligence Fusion (Haynes W.), 26/02/2019, [url](#)

²⁷⁶ Hansen S. J., professor aan NMBU en expert in islamisme in de Hoorn van Afrika waaronder AS, e-mail, 24/08/2019

²⁷⁷ Migrationsverket - Lifos, 12/05/2021, p. 15, [url](#)

²⁷⁸ Garda.com, 25/04/2021, [url](#); Garda.com, 25/04/2021, [url](#); Mohamed H. (@HusseinM12), 25/04/2021, [url](#); AFP, 26/04/2021, [url](#); Swiss Info, 27/04/2021, [url](#); Somalia Affairs, 06/05/2021, [url](#)

²⁷⁹ Times Live, 26/04/2021, [url](#); Reuters, 26/04/2021, [url](#)

Grafiek 5: Grafiek opgemaakt door Cedoca op basis van ACLED-data, 01/12/2020 – 31/05/2021²⁸⁰

In de verslagperiode vinden de meeste incidenten plaats in het district Dayniile (45 incidenten), gevolgd door de districten Hodan (35), Yaaqshiid (28) en Karaan (25). Voor de districten Heliwaa, Dharkenley, Wadajir, Hawl Wadaag en Waaberi registreert ACLED tussen de 21 en 10 incidenten. De districten Boondheere, Kahda, Hamar Jabjab, Shibis, Shangaani, Hamar Weyne en Abdulaziz tellen minder dan 7 incidenten.²⁸¹

7. Verplaatsingen van de bevolking

7.1. Algemeen

Mogadishu kent twee soorten migratiebewegingen: één naar de stad en één binnen de stad zelf.²⁸² Deze intra-stadsmigratie speelt zich af tussen de drie districten in de stad met de meeste ontheemden, namelijk Kahda, Hodan, Dayniile enerzijds en het stadscentrum (het district Dharkenley) anderzijds.²⁸³ Professor Jutta Bakonyi, verbonden aan de universiteit van Durham, stelt dat ontheemden gevangen zitten in een cyclus van verplaatsingen (04/2021). Volgens een clanoudste, geïnterviewd door Bakonyi, is de "aid industry" een oorzaak van deze mobiliteit: wanneer mensen horen dat ontheemden in een kamp hulp ontvangen, verhuizen ze naar dat kamp.²⁸⁴

²⁸⁰ ACLED, via export tool geraadpleegde update, 04/06/2021, [url](#)

²⁸¹ Twee andere incidenten, waarvoor ACLED geen specifieke locatie opgeeft, zijn niet in de grafiek opgenomen. Bron: ACLED, via export tool geraadpleegde update, 04/06/2021, [url](#)

²⁸² IIED (Bonnet C. et al.), 10/2020, p. 447, [url](#); USAID, REACH, 05/2020, p. 1, [url](#)

²⁸³ IIED (Bonnet C. et al.), 10/2020, p. 457, [url](#)

²⁸⁴ University of Durham & John Wiley & Sons, Ltd (Bakonyi J.), 04/2021, p. 20, [url](#)

UNHCR en het Internal Displacement Monitoring Centre (IDMC) schatten het aantal ontheemden in Somalië in de eerste helft van 2021 op 3 miljoen.²⁸⁵ De grootste concentratie bevindt zich in Mogadishu. Sommigen zijn bijna 30 jaar geleden ontheemd geraakt, terwijl er dagelijks nieuwe ontheemden in de stad aankomen als gevolg van conflicten en klimaatfactoren (droogte, overstromingen).²⁸⁶ Een onderzoek van het International Institute for Environment and Development (IIED) (09/2019) schat het aantal ontheemden op 25 % van de totale bevolking van de hoofdstad.²⁸⁷ Volgens de geraadpleegde bronnen gaat het om 600.000 tot 845.000 personen.²⁸⁸ De Durable Solutions Unit (DSU) (11/2020) van het stadsbestuur schat het aantal inwoners van de hoofdstad op 3 miljoen met 845.000 ontheemden.²⁸⁹

De geraadpleegde bronnen geven verschillende cijfers over het aantal informele nederzettingen in de stad, van 480 tot 700.²⁹⁰ De IDP-kampen worden in Somalië niet beheerd door de VN maar door privépersonen, de zogenaamde *gatekeepers*. In het district Kahda runt het stadsbestuur sinds 2014 een IDP-nederzetting.²⁹¹ De meerderheid van de bewoners van deze *settlements* zijn ontheemden maar er leven ook economische migranten zoals armen, en terugkeerders en vluchtelingen uit de buurlanden (Ethiopiërs en Jemenieten).²⁹² De stijging van de vastgoedprijzen in Mogadishu de laatste jaren dwingt vele inwoners ertoe uit te wijken naar de periferie van de hoofdstad.²⁹³ Het Deense adviesbureau TANA (10/2020) merkt op dat in de context van Mogadishu het IDP-label niet wordt gebruikt conform de VN-richtlijnen. Arme nieuwkomers zonder familie in de hoofdstad worden ook beschouwd als IDP's terwijl ze eerder *urban poor residents* zijn.²⁹⁴ Het toenemende aantal ontheemden maakt, samen met andere personen die zich vestigen in de hoofdstad, van Mogadishu de op een na snelst groeiende stad ter wereld, volgens onder meer een onderzoek van IIED(01/2019).²⁹⁵

7.2. Ontheemden uit Mogadishu

Mogadishu telt ongeveer 845.000 IDP's, volgens het stadsbestuur (02/2021).²⁹⁶ Van december 2020 tot mei 2021 telt het Protection and Return Monitoring Network (PRMN) van UNHCR 186.300 inwoners die in de regio Banadir ontheemd worden²⁹⁷. Volgens PRMN zoekt de meerderheid van de IDP's (183.300) een ander onderkomen in de stad zelf. Anderen trekken naar de naburige lidstaat Lower Shabelle. De voornaamste reden waarom mensen hun woonst ontvluchten is het geweld in de hoofdstad (184.000) en in minder mate de overstromingen.²⁹⁸

Tijdens het geweld eind april 2021 sloegen, volgens schattingen van de VN, tussen de 60.000 en 100.000 burgers op de vlucht.²⁹⁹ Op 6 mei 2021 verklaart het United Nations Office for the

²⁸⁵ USAID, 28/04/2021, [url](#); IDMC, 20/05/2021, p. 14, [url](#)

²⁸⁶ Refugees International (Yarnell M.), 16/12/2019, [url](#); Bryld E., Kamau M., Mohamoud M. A., 23/05/2020, [url](#); Refugees International (Yarnell M.), 12/2019, p. 13, [url](#); The Guardian (Hujale M.), 27/01/2020, [url](#); The Worldbank, 2020, p. 36, [url](#)

²⁸⁷ IIED (Bryld E., Kamau C., Bonnet C. et al), 09/2019, p. 7, [url](#)

²⁸⁸ Bryld E., Kamau M., Mohamoud M. A., 23/05/2020, [url](#); DSU, 11/2020, p. 13, [url](#); UNHCR, s.d., [url](#)

²⁸⁹ DSU, 20/11/2020, p. 13, [url](#)

²⁹⁰ BRA, 01/2019, p. 5, [url](#); IIED (Bonnet C., Bryld E.), 28/01/2019, [url](#); The Guardian (Hujale M.), 27/01/2020, [url](#); Refugees International (Yarnell M.), 12/2019, p. 13, [url](#)

²⁹¹ IIED (Bryld E. et al.), 09/2019, pp. 6, 19, 28, [url](#)

²⁹² IIED (Bonnet C., Bryld E.), 28/01/2019, [url](#); Landinfo, 15/05/2018, p. 9, [url](#); IIED (Bryld E., Kamau C., Bonnet C. et al.), 09/2019, p. 7, [url](#)

²⁹³ Landinfo, 15/05/2018, p. 9, [url](#)

²⁹⁴ IIED (Bonnet C. et al.), 10/2020, p. 451, [url](#)

²⁹⁵ IIED (Bonnet C., Bryld E.), 28/01/2019, [url](#); The Guardian (Hujale M.), 27/01/2020, [url](#)

²⁹⁶ BRA - DSU, 02/2021, p. 13, [url](#)

²⁹⁷ De data van UNHCR - PRMN waren tijdens de redactie van deze COI Focus beschikbaar tot mei 2021.

²⁹⁸ UNHCR - PRMN, 01/05/2021, [url](#)

²⁹⁹ UN Somalia, 28/04/2021, [url](#)

Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA) dat dit recent geweld ongeveer 200.000 mensen in de regio Banadir ontheemde.³⁰⁰ UNICEF stelt eind april 2021 dat de situatie relatief kalm is in de hoofdstad en dat de door het geweld ontheemde personen terugkeren naar hun huizen.³⁰¹

7.3. Ontheemden naar Mogadishu

Van de in totaal 408.000 nieuwe IDP's in Somalië tussen december 2020 en mei 2021 registreert PRMN 200.000 nieuwe ontheemden naar en in de regio Banadir. De voornaamste reden is de veiligheidssituatie (196.000). De rest vlucht omwille van overstromingen of droogte. In deze verslagperiode zijn het merendeel van de ontheemden die Mogadishu als bestemming hebben, inwoners van de stad zelf (185.000) die binnen hun stad op de vlucht sloegen.³⁰²

IDMC stelt in november 2018 dat IDP's in Mogadishu het risico lopen op een tweede ontheemding.³⁰³ Somaliërs die terugkeren vanuit de diaspora naar hun thuisregio claimen de grond die toebehoort aan hun onmiddellijke of uitgebreide familie. Dit leidt tot ontruiming van duizenden mensen in IDP-nederzettingen.³⁰⁴ UNOCHA stelt in het Humanitair Hulpplan 2021 dat, hoewel het aantal gedwongen ontruiming in Somalië vermindert, dit een acuut probleem blijft in Mogadishu.³⁰⁵ Op basis van gegevens verzameld door Norwegian Refugee Council (NRC), in samenwerking met de verschillende partnerorganisaties zoals PRMN, zijn 119.240 personen in 2020 het slachtoffer van ontruiming in de regio Banadir, tegen 155.922 in 2019 en 228.208 in 2018.³⁰⁶

De meerderheid van deze ontruiming gebeuren onder dwang. Hoewel het stadsbestuur sommige ontruiming beveelt, zijn privépersonen voor het merendeel verantwoordelijk. Deze ontruiming veroorzaken in de stad een migratiestroom tussen de drie dichtstbevolkte IDP-gebieden Kahda, Hodan en Dayniile en het IDP-*settlement* in het stadscentrum (Dharkenley).³⁰⁷

In 2019 lanceert de BRA een beleidsplan voor ontheemden en terugkeerders met als doel tegen 2022 alle IDP's een permanent verblijfstatuut te geven.³⁰⁸ Sommige ontheemden leven al meer dan 25 jaar in de hoofdstad en worden nog steeds beschouwd als IDP's. Refugees International merkt in een rapport van december 2019 op dat de overheid dit beleid nog moet vertalen naar tastbare verbeteringen voor de IDP's.³⁰⁹

7.4. Terugkeer

Somaliërs die terugkeren uit Kenia en Jemen naar de regio Banadir en die moeilijk in hun levensonderhoud kunnen voorzien, komen in de IDP-kampen terecht, volgens de VN en de Somalische National High Commission for Refugees and IDP's (NCRI).³¹⁰ In september 2020 opent de International Organization for Migration (IOM) het Migration Response Centre (MRC) in de stad met als doel

³⁰⁰ OCHA, 06/05/2021, [url](#)

³⁰¹ UNICEF, 30/04/2021, p. 2, [url](#)

³⁰² UNHCR - PRMN, 01/05/2021, [url](#)

³⁰³ IDMC, 11/11/2018, p. 2, [url](#)

³⁰⁴ Finnish Immigration Service, 05/10/2018, p. 20, [url](#)

³⁰⁵ OCHA, 02/2021, p. 91, [url](#)

³⁰⁶ NRC, 13/02/2020, [url](#); NRC, 06/02/2020, [url](#); NRC, 12/2020, [url](#)

³⁰⁷ IIED, 10/2019, p. 12 [url](#); IIED (Bryld E. et al), 09/2019, p. 13, [url](#); NRC, s.d., [url](#)

³⁰⁸ IIED (Bryld E. et al.), 09/2019, p. 20, [url](#); Refugees International (Yarnell M.), 16/12/2019, p. 11, [url](#)

³⁰⁹ Refugees International (Yarnell M.), 16/12/2019, pp. 4, 5, 8, [url](#)

³¹⁰ ReDSS, 05/2019, p. 17, [url](#)

gestrande migranten en terugkeerders te ondersteunen.³¹¹ De coronapandemie heeft een impact op de mobiliteit door de reisrestricties, het sluiten van de grenzen en de lockdown-maatregelen.³¹²

Van december 2014 tot 30 april 2021 zijn volgens UNHCR in totaal 92.182 Somalische vluchtelingen vrijwillig teruggekeerd naar Somalië. Met de hulp van het Voluntary Repatriation Program van UNHCR keerden er 85.203 terug uit Kenia. Het programma ondersteunde 5.416 spontane repatriëringen uit Jemen. De VN-vluchtelingenorganisatie registreerde ook 1.563 terugkeerders uit andere landen zoals onder meer Djibouti, Libië, Soedan en Eritrea. Somalische vluchtelingen die terugkeren zonder hulp van UNHCR zijn niet in dit overzicht opgenomen.³¹³

De meeste vluchtelingen die via het vrijwillige repatriëringsprogramma van UNHCR terugkeren, gaan naar het zuiden van Somalië, meer bepaald naar de regio's Lower Juba, Banadir en Bay.³¹⁴

UNHCR schrijft in haar beleidsdocument van 30 mei 2016 – dat sindsdien niet meer werd geüpdatet – het volgende met betrekking tot de mogelijkheid van een intern vluchtalternatief (*internal flight or relocation alternative*, IFA/IRA) in Mogadishu:

"[W]here an applicant for international protection has a well-founded fear of persecution at the hands of the State and its agents, there is a presumption that consideration of an IFA/IRA is not relevant for areas under the control of the State. Furthermore, UNHCR considers that in relation to a proposed IFA/IRA for Somalis fleeing persecution or serious harm by Al Shabaab, protection from the State is generally not available in Mogadishu even though the city is under the control of government forces supported by AMISOM troops. This applies in particular to Somalis who can be presumed to be on Al-Shabaab's hit list."³¹⁵

Verder stelt het VN-agentschap dat de redelijkheid van een interne vlucht naar Mogadishu moet worden onderzocht met bijzondere aandacht voor de mate waarin iemand daadwerkelijk steun kan krijgen van rechtstreekse familie of van zijn clan. In een stedelijk gebied waar de asielzoeker geen toegang tot accommodatie en bestaansmiddelen heeft en niet op een sociaal netwerk kan terugvallen, komt de persoon waarschijnlijk terecht in een situatie vergelijkbaar met die van stedelijke IDP's, met gelijkaardige problemen. Personen die overwegen naar Mogadishu te gaan, dienen daarom geïnformeerd te worden over de situatie van ontheemden op het vlak van veiligheid, huisvesting en bestaansmiddelen. Hetzelfde geldt voor Somaliërs die wensen terug te keren naar andere steden in Zuid- en Centraal-Somalië dan hun oorspronkelijke woonplaats.³¹⁶

UNHCR raadt verder aan geen Somaliërs gedwongen terug te sturen naar gebieden in Zuid- en Centraal-Somalië "that are affected by military action and/or ensuing displacement, remain fragile and insecure after recent military action, or remain under full or partial control of non-state armed groups."³¹⁷

7.4.1. Terugkeer naar Mogadishu vanuit Kenia

In maart 2021 verblijven volgens cijfers van UNHCR 275.354 Somalische vluchtelingen in Kenia. Ze maken 54 % uit van de totale vluchtelingenpopulatie en asielzoekers (515.466 personen) in dit land.³¹⁸

---

³¹¹ UN Somalia, 13/09/2020, [url](#)

³¹² IOM, 05/05/2021, [url](#)

³¹³ UNHCR, 17/05/2021, [url](#)

³¹⁴ UNHCR, 17/05/2021, [url](#)

³¹⁵ UNHCR, 30/05/2016, [url](#)

³¹⁶ UNCHR, 30/05/2016, [url](#)

³¹⁷ UNHCR, 30/05/2016, [url](#)

³¹⁸ UNHCR, 07/04/2021, [url](#)

De meerderheid van de Somalische vluchtelingen in Kenia verblijft in het vluchtelingenkamp Dadaab in het noordoosten van het land.³¹⁹ Dit vluchtelingenkamp ontstond in 1991 en was oorspronkelijk bedoeld voor de tijdelijke opvang van 90.000 personen.³²⁰ In maart 2021 telt Dadaab 225.227 bewoners, goed voor 44 % van het totaal aantal geregistreerde vluchtelingen en asielzoekers in Kenia.³²¹

In december 2014 start UNHCR het Voluntary Repatriation Program op voor Somalische vluchtelingen in Kenia.³²² Via dit programma zijn vanaf december 2014 tot 30 april 2021 in totaal 85.203 Somalische vluchtelingen uit Kenia teruggekeerd waaronder 15.583 naar de regio Benadir.³²³

De Keniaanse minister van Binnenlandse Zaken beslist eind maart 2021 om de vluchtelingenkampen Dadaab en Kakuma te sluiten en geeft UNHCR een ultimatum van twee weken om een stappenplan voor te stellen.³²⁴

Het Keniaanse Hoogerechtshof blokkeert deze beslissing voor 30 dagen.³²⁵ UNHCR waarschuwt de overheid voor de impact van deze beslissing, onder meer in de context van de coronapandemie.³²⁶ Na een ontmoeting met de Hoge Commissaris voor de Vluchtelingen van de VN, Filippo Grandi, stelt de Keniaanse overheid in april 2021 de sluiting van de vluchtelingenkampen Dadaab en Kakuma uit tot 30 juni 2022. Een gezamenlijk team stelt een stappenplan op voor het humane verloop van deze sluiting.³²⁷ Dit plan omvat vrijwillige terugkeer, het vertrek naar derde landen en de mogelijkheid voor enkele vluchtelingen van Oost-Afrikaanse gemeenschappen om te blijven in Kenia.³²⁸ Mensenrechtenorganisaties en ngo's dringen er bij de autoriteiten op aan deze plannen te herzien.³²⁹ Het Hoogerechtshof verwierp in 2017 al een dergelijke ontruimingsplan van de Keniaanse regering.³³⁰

HRW stelt in een opiniestuk in april 2021 dat het terugsturen van deze vluchtelingen geen oplossing biedt zolang de omstandigheden in Somalië niet verbeteren. Sommige terugkeerders, die zich hebben opgegeven voor vrijwillige terugkeer vanuit het Dadaab-kamp, bevinden zich in Somalië in IDP-kampen met nog minder toegang tot levensmiddelen en een slechtere veiligheidssituatie.³³¹

7.4.2. Terugkeer naar Mogadishu vanuit Jemen

Op 31 mei 2021 verblijven volgens cijfers van UNHCR 113.020 Somalische vluchtelingen in Jemen. Ze maken 80.6 % uit van de totale vluchtelingenpopulatie in Jemen.³³²

Sinds 2017 organiseert UNHCR voor Somalische vluchtelingen in Jemen een Assisted Spontaneous Return (ASR)-programma. Zo zijn met de hulp van IOM 5.416 Somalische vluchtelingen teruggekeerd, aldus UNHCR (04/2021). De meesten van hen verkiezen Mogadishu als plaats om zich te settelen. Tussen 2014 en 30 april 2021 gaat het om 4.120 personen.³³³

³¹⁹ UNHCR, 07/04/2021, [url](#)

³²⁰ ReDSS, 03/07/2019, p. 1, [url](#)

³²¹ UNHCR, 07/04/2021, [url](#)

³²² UNHCR, 17/07/2019, [url](#)

³²³ UNHCR, 16/05/2021, [url](#)

³²⁴ VOA, 24/03/2021, [url](#); The Guardian (Muiruri P.), 30/04/2021, [url](#)

³²⁵ VOA (Yusuf M.), 09/04/2021, [url](#); Mixed Migration Centre (MMC), 04/2021, p. 5, [url](#)

³²⁶ Al Jazeera (Hayden S.), 05/04/2021, [url](#)

³²⁷ AP, 30/04/2021, [url](#); Al Jazeera, 29/04/2021, [url](#)

³²⁸ UNHCR (Siegfried K.), 30/04/2021, [url](#); The Guardian (Muiruri P.), 30/04/2021, [url](#)

³²⁹ VOA (Amunga V.), 04/05/2021, [url](#); VOA (Amanor K.), 29/04/2021, [url](#)

³³⁰ HRW, 27/03/2019, [url](#); AI, 26/03/2019, [url](#); MMC, 04/2021, p. 5, [url](#)

³³¹ HRW (Frellick B.), 13/04/2021, [url](#)

³³² UNHCR, 31/05/2021, [url](#)

³³³ UNHCR, 30/04/2021, [url](#)

7.4.3. Terugkeer naar Mogadishu vanuit Libië

In juni 2021 verblijven er volgens cijfers van UNHCR 2.197 Somalische vluchtelingen in Libië. Ze maken 5.1 % uit van de totale vluchtelingenpopulatie van 42.769 personen in Libië.³³⁴ Van 2015 tot mei 2021 keren 542 Somalische vluchtelingen terug uit Libië, aldus UNHCR.³³⁵

In de geraadpleegde bronnen vond Cedoca geen cijfers over de teruggekeerde Somaliërs vanuit Libië naar Mogadishu tijdens de huidige verslagperiode.

7.4.4. Terugkeer vanuit de diaspora

Volgens een anonieme bron van het Nederlandse ministerie van Buitenlandse Zaken (11/2017) zouden de meeste terugkeerders uit de diaspora in Mogadishu verblijven. Deze bron stelt dat de stad arbeidskrachten nodig heeft voor de wederopbouw. Bovendien zijn de meeste hulporganisaties daar gevestigd, is de levensstandaard er doorgaans beter en wordt de bevolkingssamenstelling er steeds diverser. Volgens diezelfde bron heeft men, om onder de huidige omstandigheden in de Somalische maatschappij te kunnen overleven, een netwerk van familie, vrienden of clanverwanten nodig. Een dergelijk sociaal vangnet zou in een grote stad als Mogadishu iets minder belangrijk zijn dan op het platteland.³³⁶

Het Nederlandse ministerie verklaart verder dat terugkeerders naar Zuid- en Centraal-Somalië geen tegenwerking ondervinden van de autoriteiten. Ze zijn niet per definitie een gericht doelwit voor gewelddadige acties, ook niet voor AS. Of men een doelwit vormt voor AS hangt eerder af van het gedrag, de kledij en het netwerk dat men heeft, aldus het ambtsbericht. Wel houdt AS terugkeerders in de gaten. Voormalige AS-leden of personen die een conflict hebben met AS lopen wel een groot risico bij terugkeer. Zij worden overal in Somalië gezocht en gevonden, aldus een bron van het Nederlandse ministerie.³³⁷

Het HIPS (04/2018) schrijft dat in de voorbije zeven jaar vele Somaliërs uit de diaspora (voornamelijk uit Europa en de VS) terugkeerden. Het engagement en de invloed van deze diaspora in Somalië is duidelijk te zien in de regering: president Farmajo, eerste minister Hassan Keyre en de voorzitter van het Lagerhuis Jawaari hebben allen de dubbele nationaliteit en zijn teruggekeerd uit de VS of Noorwegen. Van de parlementsleden bezit 38 % een dubbele nationaliteit. De meerderheid van de federale ministerraadsleden komt uit de diaspora. Ook zijn enkele directeurs-generaal van federale departementen teruggekeerd. Internationale ngo's hebben een voorkeur om met Somaliërs uit de diaspora samen te werken en hen te rekruteren voor sleutelposities.³³⁸ Het HIPS (04/2018) voegt een kanttekening toe:

“While the diaspora experience, knowledge and investment are all crucial in rebuilding Somalia, the lack of employment opportunities for locals compared with returnees has encouraged a number of educated youth to migrate.”³³⁹

Het Britse ministerie voor Binnenlandse Zaken stelt in een rapport (01/2019) dat de teruggekeerde diaspora meestal bestaat uit mensen met een netwerk of familie in de hoofdstad. Ze keren vaak terug om hun eigendommen te claimen, bedrijven op te richten, familieleden te bezoeken of te werken voor de regering. Door hun socio-economische status is deze categorie van terugkeerders zelfvoorzienend

³³⁴ UNHCR, 01/06/2021, [url](#)

³³⁵ UNHCR, 30/04/2021, [url](#)

³³⁶ Ministerie van Buitenlandse Zaken (Nederland), 23/11/2017, pp. 73-74, [url](#)

³³⁷ Ministerie van Buitenlandse Zaken (Nederland), 23/11/2017, p. 74, [url](#)

³³⁸ HIPS, 11/04/2018, p. 11, [url](#)

³³⁹ HIPS, 11/04/2018, p. 12, [url](#)

en veerkrachtig. Normaal gezien komen ze niet in dezelfde situatie terecht als de ontheemden in Mogadishu, aldus het Britse rapport.³⁴⁰

Volgens een onderzoek van de Finse COI-dienst (10/2018) is de rol van de terugkerende Somaliërs toegenomen. Velen hebben een opleiding gevolgd in het buitenland en willen hun kennis en capaciteiten bij terugkeer ten dienste stellen van hun moederland. Ze hebben de technische vaardigheden en vaak ook het geld om een zaak op te richten, zoals een hotel of restaurant. Deze terugkeerders en hun investeringen hebben een stimulerend effect op de economie.³⁴¹ De terugkeerders zijn daarom niet altijd welkom, doordat ze concurrentie zijn voor de Somaliërs die vaak minder financiële mogelijkheden hebben en minder goed opgeleid zijn, volgens professor Jutta Bakonyi.³⁴²

Professor Jutta Bakonyi stelt, tijdens een COI-webinar georganiseerd door ACCORD (05/2021), dat de terugkeer van Somaliërs uit Europa of de VS vaak niet permanent is en spreekt van een cyclische migratie. Mensen reizen heen en terug om de voordelen van beide verblijfslanden te combineren.³⁴³

8. Impact van het geweld op het dagelijkse leven

De Wereldbank (09/2019) stelt vast dat de steden in Somalië het tempo van hun snelle groei niet kunnen bijhouden. Hierdoor worden ze fragieler, wat ook de stabiliteit van het land bedreigt.³⁴⁴ Deze steden zijn er niet in geslaagd het hoofd te bieden aan de toegenomen vraag naar grond, huisvesting, basisvoorzieningen en werkgelegenheid. De gevolgen zijn ongecontroleerde uitbreiding, groeiende sloppenwijken en de versnelde achteruitgang van het milieu. De vrees bestaat dat de grote instroom van mensen de clandynamieken doet verschuiven en de al wankelende sociale structuren destabiliseert.³⁴⁵ De snelle groei van de stedelijke bevolking, de hoge werkloosheid (vooral onder jongeren), de inkomensongelijkheid, het gebrek aan toegang tot basisvoorzieningen en het onvermogen van de overheid om in te grijpen, dragen allemaal bij tot een grotere kwetsbaarheid van de steden. Mogadishu, Merca en Kismayo zijn uitgeroepen tot de drie meest kwetsbare steden ter wereld.³⁴⁶

8.1. Ordehandhaving en de mogelijkheid tot bescherming van de burgers

Professor Hills stelt in het onderzoek voor de Britse denktank RUSI (2018) dat de overkoepelende uitdaging voor alle inwoners van Mogadishu de onveiligheid is.³⁴⁷ Verschillende bronnen stellen dat de veiligheidsdiensten niet in staat zijn de bevolking te beschermen tegen terreur of crimineel geweld.³⁴⁸ Somaliërs wantrouwen het Somalische leger. Als reactie versterken clans en lokale gemeenschappen hun eigen clanmilities als bescherming tegen AS maar ook tegen het SNA, aldus een onderzoek van

---

³⁴⁰ UK Home Office, 01/2019, p. 28, [url](#)

³⁴¹ Finnish Immigration Service, 05/10/2018, p. 9, [url](#)

³⁴² ACCORD, 31/05/2021, p. 25, [url](#)

³⁴³ ACCORD, 31/05/2021, p. 24, [url](#)

³⁴⁴ The World Bank, 02/09/2019, p. 6, [url](#)

³⁴⁵ The World Bank, 02/09/2019, p. 6, [url](#)

³⁴⁶ The World Bank, 19/10/2018, p. 5, [url](#)

³⁴⁷ RUSI (Hills A.), 2018, p. 28

³⁴⁸ Finnish Immigration Service - Country Information Service, 23/09/2020, pp. 3-5, 20, [url](#); RUSI (Hills A.), 2018, p. 28

Felbab-Brown (04/2020).³⁴⁹ Bovendien is er geen vertrouwen in de politie, volgens bronnen die de Finse COI-dienst (09/2020) en het Noorse Landinfo (05/2018) in Mogadishu consulteerden.³⁵⁰

Iemand die hulp zoekt bij de veiligheidsdiensten tegen een bedreiging van AS loopt een hoger risico op een vergeldingsactie van deze terreurgroep, zo verklaarde UNHCR aan de Finse COI-dienst (09/2020).³⁵¹

De inwoners in Mogadishu zorgen voor hun eigen veiligheid.³⁵² Ze volgen voortdurend de veiligheidssituatie op. De meeste inwoners blijven via sociale media op de hoogte van veiligheidsincidenten en checkpoints in de stad, volgens een lokale ngo geraadpleegd door de Finse COI-dienst.³⁵³ Inwoners van Mogadishu plannen hun verplaatsingen in de stad zorgvuldig, volgens onderzoek van de Finse COI-onderzoeksdienst in 2018, ook wanneer ze zich buiten de stad begeven. Ze gebruiken hun netwerk om *up-to-date* te blijven over de veiligheidssituatie en zo onnodige risico's te vermijden. Mensen die in de stad aankomen, raadplegen hun netwerk en identificeren de veilige hotels.³⁵⁴

Voor bescherming en voor politiewerk zijn de inwoners afhankelijk van hun familie en van informele, op de clan gebaseerde groepen.³⁵⁵ In vele districten zijn de milities de enige betrouwbare bron voor bescherming en maakt iedereen hiervan gebruik, inclusief de politici. De milities bieden geen bescherming tegen het terrorisme in de stad maar vullen de lokale politie-initiatieven aan.³⁵⁶ In de praktijk biedt clanlidmaatschap de betrouwbaarste beveiliging voor burgers, volgens professor Hills (2018).³⁵⁷ Daarom verkiezen mensen dicht bij hun clan te wonen in de stad.³⁵⁸

De Wereldbank (2020) definieert Somalische grootsteden als "*multi-clan without being cosmopolitan*". De meeste buurten zijn sterk verbonden met bepaalde clans. Somaliërs van andere clans mogen er als gasten, onder de bescherming van een lokale beschermheer, wonen.³⁵⁹ Volgens een rapport van UK Home Office (01/2019) zijn de meeste clans en minderheidsgroepen in de hoofdstad vertegenwoordigd. Sommige minderheidsclans of -groepen hebben een gevestigde gemeenschap in Mogadishu. Sommige hebben de afgelopen jaren bedrijven en bestaansmiddelen opgebouwd.³⁶⁰ IDMC (11/2018) en de Finse COI-dienst (09/2020) stellen dat bepaalde buurten onder controle staan van specifieke clans. Het district Karaan, bijvoorbeeld, herbergt vooral leden van de clan van de Abgaal (Hawiye).³⁶¹ Hoewel de bevolking van de hoofdstad zich voor een groot deel vestigt op basis van clanverwantschap en hun loyaliteit voornamelijk bij hun eigen clan ligt, komen mensen samen, over de grenzen van de clans heen, door werk, handel, onderwijs en andere sociale omgevingen.³⁶²

³⁴⁹ Felbab-Brown V., 04/2020, p. 115, [url](#)

³⁵⁰ Finnish Immigration Service - Country Information Service, 23/09/2020, p. 20, [url](#); Landinfo, 15/05/2018, p. 13, [url](#)

³⁵¹ Finnish Immigration Service - Country Information Service, 23/09/2020, p. 20, [url](#)

³⁵² RUSI (Hills A.), 2018, pp. 28-29; University of North Carolina (Hills A.), 07/09/2019, p. 340, [url](#); Finnish Immigration Service - Country Information Service, 23/09/2020, p. 20, [url](#)

³⁵³ Finnish Immigration Service - Country Information Service, 23/09/2020, p. 26, [url](#)

³⁵⁴ Finnish Immigration Service, 05/10/2018, p. 7, [url](#)

³⁵⁵ RUSI (Hills A.), 2018, p. 28; Finnish Immigration Service - Country Information Service, 23/09/2020, p. 20, [url](#)

³⁵⁶ RUSI (Hills A.), 2018, pp. 30-31; Hills A., 2019, p. 5

³⁵⁷ RUSI (Hills A.), 2018, p. 28

³⁵⁸ Finnish Immigration Service - Country Information Service, 23/09/2020, p. 40, [url](#)

³⁵⁹ The Worldbank, 2020, p. 23, [url](#)

³⁶⁰ UK Home Office, 01/2019, p. 8, [url](#)

³⁶¹ IDMC, 11/2018, p. 7, [url](#); Finnish Immigration Service - Country Information Service, 23/09/2020, p. 38, [url](#)

³⁶² Landinfo, 15/05/2018, p. 13, [url](#); RVI (Bradbury M., Abdirashid H.), 17/02/2017, p. 65, [url](#)

Bronnen zijn het erover eens dat vooral twee Hawiye-subclans, Abgaal en Haber Gedir, de stad domineren.³⁶³ De Hawiye beïnvloeden het leger en het bedrijfsleven, de Darod-clan vooral de regering.³⁶⁴ Volgens bronnen die Landinfo (05/2018) consulteerde, behoort een groot deel van de bevolking en de regeringstroepen in de stad tot deze clans. In die zin kan lidmaatschap van een van die clans voldoende zijn om potentiële agressors in Mogadishu af te schrikken. Een clan kan bescherming bieden wanneer hij sterk genoeg is (of lijkt) om anderen geweld aan te doen of op kosten te jagen.³⁶⁵ De factoren die de mate van bescherming van een persoon bepalen, zijn onder meer de geografische locatie van de clan, de mate waarin de clan de persoon in kwestie kent en waarin deze persoon al dan niet contact heeft gehouden met zijn clan.³⁶⁶

Clanaffiliatie biedt slechts een beperkte bescherming tegen de belangrijkste veiligheidsproblemen in Mogadishu, aldus Landinfo.³⁶⁷ Het biedt geen bescherming tegen indirect geweld ("being in the wrong place at the wrong time"), tegen een aanval door een onbekende dader of tegen een aanslag van AS.³⁶⁸ De clanverwantschap schrikt in hoofdzaak vooral andere gewelddadige misdrijven af, ook van regeringstroepen.³⁶⁹ Zakenlui en andere personen, die als gevolg van hun vermogen en/of status meer risico lopen om het slachtoffer te worden van roofovervallen of andere misdrijven, hebben meestal andere vormen van bescherming nodig zoals gewapende bewakers.³⁷⁰

Minderheidsgroepen (inclusief minderheidsclans), zoals de Bantoe, Tumaal, Reer Hamar/Benadiri en Madhiban, bevinden zich in een zwakke positie in vergelijking met de meerderheidsclans aldus verschillende Europese COI-diensten. Zij kunnen worden uitgesloten van deelname aan bestuursinstellingen. Ze ondervinden discriminatie op de arbeidsmarkt, bij gerechtelijke procedures en openbare diensten. Ze hebben meestal geen ondersteunend netwerk zoals een lid van een meerderheidsclan wel heeft.³⁷¹ Leden van niet-dominante clans en groepen zijn potentieel kwetsbaarder voor criminaliteit zoals diefstal en verkrachting, ook wanneer ze te maken hebben met regeringstroepen. Landinfo (05/2018) heeft weliswaar geen informatie die erop wijst dat personen van niet-dominante clans in Mogadishu systematisch worden blootgesteld aan geweld.³⁷² ACLED biedt in haar databank geen informatie over de clanbanden van de slachtoffers van gewelddaden.³⁷³

Volgens verschillende bronnen, waaronder het jaarrapport van USDOS (03/2021), treft de slechte veiligheidssituatie in Somalië in het bijzonder alleenstaande vrouwen die geen bescherming hebben van een clannetwerk en ontheemde vrouwen en kinderen. Vrouwen uit minderheidsclans die in vluchtelingenkampen leven, zijn bijzonder kwetsbaar voor geweld en seksueel misbruik.³⁷⁴ IIED (09/2019) meldt wijdverspreide onveiligheid in informele nederzettingen. De lokale politie heeft moeite om de inwoners te beschermen tegen diefstal, geweldpleging, gendergerelateerd geweld, mensenhandel en moord.³⁷⁵

---

³⁶³ Landinfo, 15/05/2018, p. 12, [url](#); Migrationsverket (Lifos), 27/04/2018, p. 8, [url](#); Finnish Immigration Service - Country Information Service, 23/09/2020, p. 39, [url](#)

³⁶⁴ IPI (Hills A.), 11/03/2019, [url](#)

³⁶⁵ Landinfo, 15/05/2018, p. 12, [url](#)

³⁶⁶ Migrationsverket (Lifos), 27/04/2018, p. 11, [url](#)

³⁶⁷ Landinfo, 15/05/2018, pp. 12-13, [url](#)

³⁶⁸ Landinfo, 15/05/2018, p. 12, [url](#)

³⁶⁹ Landinfo, 15/05/2018, p. 13, [url](#)

³⁷⁰ Landinfo, 15/05/2018, p. 13, [url](#)

³⁷¹ UK Home Office, 01/2019, p. 8, [url](#); Finnish Immigration Service - Country Information Service, 23/09/2020, pp. 41-42, [url](#)

³⁷² Landinfo, 15/05/2018, p. 13, [url](#)

³⁷³ ACLED, via export tool geraadpleegde update, 28/11/2020, [url](#)

³⁷⁴ USDOS, 31/03/2021, [url](#); Ministerie van Buitenlandse Zaken (Nederland), 19/03/2019, p. 46, [url](#); Ministerie van Buitenlandse Zaken (Nederland), 03/2020, p. 42, [url](#)

³⁷⁵ IIED (Bryld E. et al), 09/2019, p. 12, [url](#)

8.2. Bewegingsvrijheid, transportmiddelen en veiligheid op de verkeersaders

De Logistics Cluster, een initiatief van het World Food Program (WFP), brengt in juni 2021 de toegankelijkheid van het wegennetwerk in Somalië in kaart. De belangrijke verbindingsweg van Mogadishu naar Baidoa (regio Bay) is niet toegankelijk tot Afgoye door onder andere overstromingen. De weg via Afgoye en Jilib naar Kismayo in het zuiden is ontoegankelijk vanaf Afgoye. De weg van Mogadishu naar Beledweyne (regio Hiiraan) is niet toegankelijk door onder meer overstromingen.³⁷⁶ Verplaatsingen over de weg van Mogadishu naar Kismayo in het zuiden, Baidoa in het westen of Beledweyne in het noorden zijn sterk beperkt, volgens verschillende bronnen geïnterviewd door de Finse COI-dienst in maart 2020. AS is in staat om alle wegen naar Mogadishu te controleren. Naast de terreurgroep zijn er nog andere actoren, zoals veiligheidsdiensten, langs deze wegen actief die de reis kunnen bemoeilijken. Een internationale ngo verklaart dat de wegen minder bereikbaar zijn dan twee à drie jaar geleden. Verschillende groepen (clanmilities, AS en bandieten) bemannen checkpoints langsheen deze wegen waar mensen een bijdrage moeten betalen en met geweld te maken kunnen krijgen.³⁷⁷

Het luchtverkeer vanop de internationale luchthaven Aden Adde in de stad wordt verzorgd door Djiboutiaanse, Ethiopische, Keniaanse, Oegandese, Turkse, Somalische en Qatarese luchtvaartmaatschappijen voor zowel binnenlandse als internationale vluchten.³⁷⁸ In het kader van een diplomatieke rel tussen Kenia en Somalië annuleert Kenia in mei 2021 het vluchtverkeer naar Somalië voor drie maanden.³⁷⁹

Het openbaar vervoer in de hoofdstad bestaat uit motortaxi's (lokaal gekend als *moto* of *boda-boda*), *tuktuks* (een driewielig gemotoriseerd voertuig), autotaxi's en autobussen.³⁸⁰

Het afsluiten van straten, veiligheidscontroles en tijdelijke lockdowns zijn gebruikelijk in Mogadishu als veiligheidsmaatregel. Deze leiden tot files, verminderde mobiliteit en verminderde zakelijke activiteiten, zo stelt de Wereldbank (2020). Als antiterreuractie kunnen volledige buurten onbereikbaar zijn omdat ze tijdelijk worden afgesloten. De vele controleposten in de hoofdstad, tijdelijke en permanente, bemand door veiligheidsdiensten, verhinderen de mobiliteit van de inwoners.³⁸¹ De meeste bevinden zich in het stadscentrum omdat daar de ministeries en andere regeringsgebouwen liggen. Alle vijf de hoofdwegen die naar de stad leiden hebben een controlepost. Sommige van de controleposten zijn bemand door veiligheidstroepen die lid zijn van een bepaalde clan. Zo zijn de politieagenten die bij de controlepost van het door de Abgaal bevolkte district Karaan werken meestal van dezelfde clan omdat ze de leden van hun gemeenschap kennen.³⁸²

De veiligheidsdiensten vallen de passanten soms lastig aan de checkpoints. Automobilisten en motortaxi's kunnen beschoten worden wanneer ze een stopbevel negeren, wat kan leiden tot dodelijke slachtoffers.³⁸³ Hoewel de semi-permanente wegblokkades de frequentie van gewapende aanvallen verminderen, zorgen ze er ook voor dat vele zaken failliet gaan, volgens een onderzoek van het HIPS (01/2020).³⁸⁴ Autobestuurders van minderheidsgroepen mogen de controleposten niet passeren, ook al hebben ze het vereiste identiteitsbewijs, zo verklaarde een Somalische ngo aan de Finse COI-

³⁷⁶ WFP, 08/06/2021, [url](#)

³⁷⁷ Finnish Immigration Service - Country Information Service, 23/09/2020, p. 27, [url](#)

³⁷⁸ Mogadishu Airport – Aden Adde International Airport, s.d., [url](#)

³⁷⁹ Al Jazeera, 11/05/2021, [url](#)

³⁸⁰ Quartz Africa (Dahir A. L.), 01/05/2019, [url](#); Innovation Village, 03/05/2019, [url](#)

³⁸¹ The World Bank, 2021, p. 85, [url](#); Finnish Immigration Service - Country Information Service, 23/09/2020, p. 24, [url](#); HIPS, 17/01/2020, p. 2, [url](#)

³⁸² Finnish Immigration Service - Country Information Service, 23/09/2020, pp. 21-24, [url](#)

³⁸³ Finnish Immigration Service - Country Information Service, 23/09/2020, pp. 23-24, [url](#)

³⁸⁴ HIPS, 17/01/2020, p. 2, [url](#)

onderzoekers (09/2020).³⁸⁵ De clanafkomst van een inwoner van de hoofdstad vormt geen beperking voor zijn mobiliteit, volgens het onderzoek van de Finse COI-dienst.³⁸⁶

De impact van de corona-epidemie laat zich in de verslagperiode voelen op het gebied van de bewegingsvrijheid en de mobiliteit. Op 18 februari 2021 verbiedt de overheid publieke bijeenkomsten, sluit de scholen en verplicht ambtenaren om van thuis uit te werken. Deze maatregelen worden genomen in een poging een tweede besmettingsgolf af te zwakken. Op 24 februari 2021 verbiedt de overheid alle betogingen in de hoofdstad.³⁸⁷

8.3. Economische activiteit

8.3.1. Algemeen

Een rapport van de VN-secretaris generaal voorspelt in mei 2021 een bescheiden economisch herstel na de coronapandemie met een geschatte groei van 2,9 % voor 2021. Een piek in de COVID-19-infecties, de politieke situatie of een nieuwe sprinkhanenplaag kan deze positieve trend belemmeren. De economische crisis in 2020 zorgt, de voorzichtige economische groei ten spijt, voor een toename van het geschatte aantal inwoners dat onder de armoedegrens leeft in 2021, met name een totaal van 71 %. Verminderde begrotingssteun van internationale partners door de politieke crisis en dalende binnenlandse inkomsten leiden tot tekorten in de federale begroting van \$ 6 à 7 miljoen per maand sinds februari 2021.³⁸⁸

De coronamaatregelen in Mogadishu hebben een impact op de formele en informele economie. Volgens het onafhankelijke Somalisch onderzoekscentrum Somali Public Agenda (06/2020), lijden vooral kleine en middelgrote bedrijven onder de gevolgen van de maatregelen, zoals bijvoorbeeld groente- en fruitverkopers, restaurants, school- en universiteitsdocenten, kledingbedrijven en andere bedrijven die geïmporteerde goederen verkopen.³⁸⁹ Vele ontheemden en andere armen in de stad verdienen een inkomen in de informele sector. De coronamaatregelen maken hen werkloos waardoor ze niet in staat zijn om in basisbehoeftes te voorzien.³⁹⁰ Het stadsbestuur besluit in een studie over de impact van corona in november 2020 dat de verarming van de bevolking als gevolg van de coronamaatregelen waarschijnlijk een grotere bedreiging is dan het virus zelf.³⁹¹

Ondanks de chronische onveiligheid blijft Mogadishu het belangrijkste economische centrum van Somalië met sterke verbindingen met markten in de regio's Galmudug, Hirshabelle en Southwest. Mogadishu herbergt Somalië's grootste markt, de Bakaramarkt, een van de grootste in Oost-Afrika, en de op één na grootste markt, Suuq Bacaad in het district Yaaqshiid. Hamar Weyne is waarschijnlijk de derde grootste markt in de hoofdstad.³⁹²

---

³⁸⁵ Finnish Immigration Service - Country Information Service, 23/09/2020, p. 24, [url](#)

³⁸⁶ Finnish Immigration Service - Country Information Service, 23/09/2020, p. 4, [url](#)

³⁸⁷ PolGeoNow, 02/2021, [url](#)

³⁸⁸ UNSC, 19/05/2021, p. 4., [url](#)

³⁸⁹ Somali Public Agenda (Abdullahi A., Sharif M.), 06/06/2020, [url](#)

³⁹⁰ AI, 21/07/2020, [url](#)

³⁹¹ BRA - DSU, 11/2020, p. 7, [url](#)

³⁹² The World Bank, 2020, p. 52, [url](#)

8.3.2. Werkgelegenheid

Somalië kent een jonge bevolking (70 % is jonger dan 30 jaar) met een hoge werkloosheid (67 % van de jongeren tot 27 jaar is werkloos).³⁹³ Werkloosheid is een van de belangrijkste drijfveren voor jongeren om te migreren.³⁹⁴ Het juiste netwerk en aansluiting bij de dominante clan in het gebied bepalen de mogelijkheden om de kost te verdienen. Volgens de Wereldbank zien werkgevers doorgaans kandidaten over het hoofd die niet de juiste connecties hebben, uit een minderheidsclan komen, arm of ontheemd zijn.³⁹⁵

In Mogadishu is er bijna geen werk te vinden en de beste jobs zijn meestal ingenomen, volgens het rapport van de Finse COI-dienst (09/2020). De arbeidsmarkt is zeer beperkt. Het land heeft geen tewerkstellingscreërende industrie. De groeiende bouwsector, voornamelijk gesponsord door de diaspora, is wel een grote werkgever maar het werk betaalt slecht. Bovendien bekijken leden van de meerderheidsclans werk in de bouwsector negatief. Daarom zijn er vaak minderheidsgroepen aan het werk op de bouwterreinen. De haven van Mogadishu zorgt ook voor wat werkgelegenheid. De beste jobs zijn meestal al ingenomen door Somali uit de diaspora die beter opgeleid zijn dan hun landgenoten.³⁹⁶

De arbeidsmarkt wordt ook getroffen door de corona-epidemie. De Federation of Somali Trade Unions (FESTU) meldt in augustus 2020 dat de lonen soms niet meer of laattijdig worden uitbetaald. Vele werknemers verliezen hun werk zonder compensatie. Er is geen ondersteuning in het zoeken van een alternatieve job, noch bestaat er een sociaal zekerheidssysteem.³⁹⁷ Een onderzoek door de Wereldbank (01/2021) in de privésector onthult dat in 2020 de werkgelegenheid daalt met 30 % in vergelijking met het jaar ervoor. De micro-ondernemingen, het dominante type formele bedrijven in Somalië met minder dan vijf werknemers, lijken minder getroffen in vergelijking met grotere bedrijven, hoewel ze wel melding maken van liquiditeits- en cashflow-problemen.³⁹⁸

8.4. Openbare diensten

EASO (12/2017) stelt dat betrouwbare gegevens over de meeste indicatoren voor de menselijke ontwikkeling (*human development indicators*) niet beschikbaar zijn of significante statistische onzekerheden bevatten.³⁹⁹ Dit geldt voor alle gegevens in dit hoofdstuk.

8.4.1. Gezondheidszorg

Somalië heeft noch een uitgebreide gezondheidszorg noch gezondheidspersoneel noch de nodige gezondheidsinfrastructuur. Dit betekent dat veel mensen geen toegang hebben tot dergelijke zorg.⁴⁰⁰ Enkele privéziekenhuizen in Mogadishu bieden gespecialiseerde, dure behandelingen aan. Diegenen met financiële draagkracht reizen naar het buitenland voor speciale zorg zoals kankerbehandelingen en hart- en vaatziekten.⁴⁰¹ Privégezondheidszorg wordt verstrekt door commerciële initiatieven, semi-openbare ziekenhuizen (waar de overheid samenwerkt met een ander land) of door een VN- of een

³⁹³ GIZ, 04/2021, [url](#)

³⁹⁴ HIPS, 11/04/2018, p. 8, [url](#)

³⁹⁵ The World Bank, 02/02/2021, p. 36, [url](#)

³⁹⁶ Finnish Immigration Service - Country Information Service, 23/09/2020, p. 33, [url](#)

³⁹⁷ FESTU, 08/2020, [url](#)

³⁹⁸ The World Bank (Bareisaite A., Ayana Aga G., Ahad T.), 13/01/2021, [url](#)

³⁹⁹ EASO, 20/12/2017, p. 59, [url](#)

⁴⁰⁰ Braam D. H. et al., 12/06/2021, [url](#)

⁴⁰¹ DIS, 11/2020, p. 7, [url](#)

ngo-faciliteit.⁴⁰² Volgens onderzoek van de Deense COI-dienst (11/2020) is de privésector in Mogadishu tot de belangrijkste zorgverlener uitgegroeid.⁴⁰³ Deze zorg is voor de meeste Somaliërs onbetaalbaar.⁴⁰⁴

In 2019 telt Mogadishu 61 ziekenhuizen, waarvan 11 publieke klinieken.⁴⁰⁵ Daarnaast zijn er 91 gezondheidscentra (74 private en 17 gerund door ngo's).⁴⁰⁶ Het Forlanini-ziekenhuis behandelt als enige in Mogadishu geesteszieken. Vrouwen worden er enkel poliklinisch behandeld.⁴⁰⁷ Het Somalisch-Turkse Recep Tayyip Erdogan Training and Research Hospital wordt door een VN-bron beschouwd als het ziekenhuis met de grootste capaciteit. Het Banadir Hospital is als universiteitsziekenhuis een van de grootste in de stad.⁴⁰⁸

In principe is de zorg in de ziekenhuizen gerund door de overheid en de ngo's gratis, maar een forfaitaire vergoeding van \$ 5 kan worden gevraagd in de publieke ziekenhuizen. Privéklinieken en -dokters hanteren hun eigen prijzen. Sommige ziekenhuizen maken een onderscheid op basis van de financiële draagkracht van de patiënt en zijn uitgebreide familie. Na een onderzoek beslist het management of de patiënt al dan niet gratis zal worden behandeld.⁴⁰⁹ Een ziekenhuisdirecteur verklaart begin 2018 aan de Finse COI-dienst dat zijn instelling alle patiënten behandelt, ook diegenen die de vergoeding moeilijk kunnen betalen zoals de IDP's. In deze gevallen kan er onderhandeld worden over de prijs. Maar niet alle ziekenhuizen zijn zo flexibel.⁴¹⁰ In Mogadishu is er een gratis ambulancedienst, Aamin 999, gerund door vrijwilligers. Deze biedt de klok rond medische interventies aan. Dit ziekenvervoer draait volledig op donaties.⁴¹¹

De toegang tot gezondheidszorg voor de IDP's is slechter dan voor de overige inwoners van Mogadishu, volgens een onderzoek van ReDSS (05/2019).⁴¹² Een onderzoek van IDMC (01/2020) stelt dat de toegang tot gratis gezondheidszorg bestemd voor IDP's ook toegankelijk is voor de overige inwoners van de hoofdstad. Diegenen die het kunnen betalen, verkiezen de privé-initiatieven die beter uitgerust zijn en minder druk bezocht worden.⁴¹³

De Wereldgezondheidsorganisatie (World Health Organisation, WHO) stelt in mei 2020 dat door de zwakke gezondheidszorg het land niet adequaat kan reageren op de coronapandemie.⁴¹⁴ In februari 2021 stelt de overheid opnieuw een piek in coronabesmettingen vast, onder meer in Mogadishu.⁴¹⁵ In het Martini-ziekenhuis kan men zich gratis laten testen. Bij gebrek aan een adequate behandeling voor COVID-19 kiezen zieken voor traditionele geneeswijzen en zelfisolatie, aldus een onderzoek in het tijdschrift Conflict and Health (06/2021). Door de inherente mobiliteit van ontheemden, hun slechte huizing en leefomstandigheden, beschouwen de onderzoekers hen als de groep met het hoogste risico op besmetting.⁴¹⁶ Sinds maart 2021 is de vaccinatiecampagne in Somalië opgestart met een levering van 300.000 dosissen, goed voor 0,5 % van de bevolking.⁴¹⁷

⁴⁰² DIS, 11/2020, p. 26, [url](#)

⁴⁰³ DIS, 11/2020, p. 14, [url](#)

⁴⁰⁴ DIS, 11/2020, p. 27, [url](#)

⁴⁰⁵ ReDSS, 05/2019, p. 55, [url](#); Finnish Immigration Service - Country Information Service, 23/09/2020, p. 31, [url](#)

⁴⁰⁶ ReDSS, 05/2019, p. 55, [url](#);

⁴⁰⁷ Hassan S., 24/08/2017, [url](#); DIS, 11/2020, p. 36, [url](#)

⁴⁰⁸ DIS, 11/2020, p. 24, [url](#)

⁴⁰⁹ DIS, 11/2020, pp. 44-45, [url](#)

⁴¹⁰ Finnish Immigration Service, 05/10/2018, pp. 35-36, [url](#)

⁴¹¹ UNMAS (Roberts R.), 12/12/2018, p. 30, [url](#); Africa News (Shaban A. R. A.), 02/02/2020, [url](#)

⁴¹² ReDSS, 05/2019, p. 55, [url](#)

⁴¹³ IDMC, 01/2020, p. 37, [url](#)

⁴¹⁴ WHO, 05/2020, p. 1, [url](#)

⁴¹⁵ OCHA, 02/2021, [url](#)

⁴¹⁶ Braam D. H. et al., 12/06/2021, [url](#)

⁴¹⁷ The New Humanitarian, 05/05/2021, [url](#)

8.4.2. Onderwijs

Sinds 1991 is er geen universeel, formeel onderwijssysteem in Somalië. Met internationale hulp heeft de overheid significante vooruitgang geboekt op het vlak van onderwijs. Het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Hoger Onderwijs heeft echter beperkte middelen en controle over de onderwijsinstellingen in het land, volgens het rapport van de Bertelsmann Stiftung (07/2020). Ongeveer 36 % van de kinderen zijn ingeschreven in het basisonderwijs.⁴¹⁸ Volgens de EU leidt de toegenomen stabiliteit ertoe dat steeds meer jongeren toetreden tot het basis- en secundair onderwijs.⁴¹⁹ Kinderen in Somalië starten later met hun schoolloopbaan omdat ouders vinden dat kinderen tussen de zes en negen jaar te jong zijn om naar school te gaan.⁴²⁰ Volgens Refugees International (12/2019) geniet slechts 30 % van de kinderen van ontheemden onderwijs.⁴²¹ Het gebrek aan onderwijskansen is een belangrijke bron van frustratie voor jongeren.⁴²²

Mogadishu telt ongeveer 250 basisscholen (waaronder 222 privéscholen), 200 middelbare scholen en ongeveer 100 instellingen voor hoger onderwijs. Vele scholen zijn in privéhanden en kunnen onbetaalbaar zijn, zeker voor de ontheemden in de stad.⁴²³ De geraadpleegde bronnen tellen tussen de 40 en 70 universiteiten in de hoofdstad.⁴²⁴ Onderzoek door HIPS (07/2020) wijst uit dat winstbejag en het gebrekkige toezicht door de overheid de aanwas van deze particuliere instellingen voor hoger onderwijs voedt.⁴²⁵ De Britse denktank Overseas Development Institute (ODI) (02/2020) stelt dat de Somali National University de enige openbare universiteit is. Alle andere zijn in privéhanden en opgericht door de diaspora, religieuze organisaties, ngo's en ondernemers. Deze instellingen overleven op studentenbijdrages.⁴²⁶ De federale overheid tracht de leiding van bepaalde scholen over te nemen. In augustus 2018, bijvoorbeeld, neemt het ministerie van Onderwijs het bestuur over van 24 scholen in Mogadishu, samen goed voor 65.000 studenten.⁴²⁷ Het onderwijs in de door de regering geleide scholen is gratis, volgens een onderzoek van de Somali Public Agenda (04/2019).⁴²⁸ De Finse COI-dienst (10/2018) stelt echter dat alle onderwijsvormen betalend zijn. Zelfs scholen die door ngo's worden gerund en beweren gratis onderwijs te geven, rekenen *service fees* aan voor onder andere lesmateriaal. Het schoolgeld varieert van school tot school maar ligt meestal tussen de \$ 10 en \$ 15 per maand.⁴²⁹ Somali Public Agenda (05/2019) stelt dat, ondanks de inspanningen van de overheid om kinderen in te schrijven in de publieke scholen, de minder gegoede gezinnen uit de boot vallen. Velen zijn niet op de hoogte van het gratis onderwijsaanbod.⁴³⁰ Volgens een onderzoek van de koepelorganisatie ReDSS (05/2019) sturen veel ontheemden hun kinderen naar de *madrassas* (koranscholen) door de hoge schoolkosten.⁴³¹

USAID suggereert in 2018 dat de kwaliteit van het onderwijs niet voldoet.⁴³² De Wereldbank (08/2019) stelt dat in de regio Benadir ongeveer een vijfde van de leerkrachten in het lager en middelbaar

⁴¹⁸ Bertelsmann Stiftung, 13/07/2020, [url](#)

⁴¹⁹ European External Action Service, 03/11/2018, [url](#)

⁴²⁰ The World Bank, 04/2019, p. 3, [url](#)

⁴²¹ Refugees International (Yarnell M.), 16/12/2019, p. 15, [url](#)

⁴²² Mercy Corps, 04/2018, p. 8, [url](#)

⁴²³ ReDSS, 13/05/2019, p. 55, [url](#); The World Bank, 08/2019, p. 4, [url](#)

⁴²⁴ ODI (Pellini A., Abdi D. I., Salah G. et al.), 02/2020, p. 22, [url](#); HIPS, City University of Mogadishu, 07/2020, [url](#)

⁴²⁵ HIPS, City University of Mogadishu, 07/2020, pp. 17-18, [url](#)

⁴²⁶ ODI (Pellini A., Abdi D. I., Salah G. et al.), 02/2020, p. 22, [url](#)

⁴²⁷ Somali Public Agenda, 10/04/2019, p. 1, [url](#); Goobjoog, 14/12/2019, [url](#)

⁴²⁸ Somali Public Agenda, 10/04/2019, p. 2, [url](#)

⁴²⁹ Finnish Immigration Service, 05/10/2018, p. 33, [url](#)

⁴³⁰ Radio Ergo, 02/05/2019, [url](#)

⁴³¹ ReDSS, 13/05/2019, p. 55, [url](#)

⁴³² USAID, 23/11/2018, [url](#)

onderwijs gekwalificeerd zijn om les te geven.⁴³³ De kwaliteit van het hoger onderwijs is ondermaats, aldus HIPS en de City University of Mogadishu (07/2020).⁴³⁴

In het algemeen is het basisonderwijs in IDP-kampen gratis maar families moeten wel bijkomende kosten betalen zoals schoolgerief en vervoer. Deze kosten nemen toe in het secundair onderwijs dat enkel buiten het IDP-kamp beschikbaar is. Enkele internationale organisaties zoals Save the Children en NRC geven ondersteuning aan ontheemde kinderen.⁴³⁵ Volgens een onderzoek door IDMC (01/2020) bij 164 IDP-huishoudens in het kamp Garasbaaley (district Dayniile) gaat 41 % van de ontheemde jongens naar school in Mogadishu. Voor hun ontheemding ging 29 % van deze jongens naar school. Wat meisjes betreft is er een omgekeerde evolutie: 29 % van hen gaat naar school in Mogadishu terwijl voor de ontheemding 45 % school liep in hun herkomstregio.⁴³⁶ Omdat de leerkrachten in de IDP-nederzettingen zelden opgeleid zijn, ligt de kwaliteit van het onderwijs lager.⁴³⁷

Voor de standaardisering van het onderwijssysteem neemt de overheid enkele belangrijke stappen. Begin augustus 2018 start het nieuwe schooljaar met een nieuw schoolsysteem,⁴³⁸ het volgend schooljaar met een nieuw curriculum voor het basisonderwijs.⁴³⁹ In november 2018 lanceert de EU samen met de Duitse ambassade en de Somalische regering een project om het technische, beroepsgerichte onderwijs te rehabiliteren in Mogadishu.⁴⁴⁰ In december 2019 verklaart president Farmajo dat 1 miljoen schoolboeken zullen verspreid worden over 915 basisscholen doorheen het land. Er werden ook 102.000 lerarenhandleidingen uitgegeven.⁴⁴¹ In september 2020 lanceert de regering een gestandaardiseerde opleiding voor het secundair onderwijs.⁴⁴²

Op 25 juni 2019 studeren voor de eerste keer in bijna drie decennia tijd studenten af aan de Somali National University in Mogadishu. Deze universiteit was door de burgeroorlog 23 jaar gesloten en heropende in 2014.⁴⁴³

In de strijd tegen corona sloot de overheid alle scholen voor vijf maand in 2020.⁴⁴⁴ Een academisch onderzoek van oktober 2020 wijst op de negatieve impact van deze coronamaatregel. De preciaire situatie van kansarme meisjes, de armen en de rurale bevolking is verergerd.⁴⁴⁵

8.4.3. Huisvesting

Door de snelle verstedelijking en de investeringen van de diaspora boomt de bouwsector in Somalië en dit vooral in de hoofdstad. Er is een grote vraag naar woningen en commerciële gebouwen.⁴⁴⁶

Volgens een rapport van de Finse COI-onderzoeksdienst van 2018 leidt de bevolkingsgroei in de stad tot meer landconflicten. Somaliërs die vanuit de diaspora terugkeren, eisen het land op dat ooit toebehoorde aan hun directe of uitgebreide familie. Dit heeft tot uitzettingen geleid in de

---

⁴³³ The World Bank, 08/2019, p. 23, [url](#)

⁴³⁴ HIPS, City University of Mogadishu, 07/2020, pp. 17-18, [url](#)

⁴³⁵ IDMC, 01/2020, p. 34, [url](#)

⁴³⁶ IDMC, 01/2020, p. 34, [url](#)

⁴³⁷ IDMC, 01/2020, p. 36, [url](#)

⁴³⁸ UNSOM, 24/07/2018, [url](#)

⁴³⁹ Reuters (Sheikh A., Hussein A.), 01/10/2019, [url](#)

⁴⁴⁰ European External Action Service, 03/11/2018, [url](#)

⁴⁴¹ Goobjoog, 14/12/2019, [url](#)

⁴⁴² Hiiraan, 02/09/2020, [url](#)

⁴⁴³ Pulse (Tubei G.), 25/06/2019, [url](#)

⁴⁴⁴ Xinhau, 12/08/2020, [url](#); AA (Mukami M.), 24/09/2020, [url](#)

⁴⁴⁵ Scientific Research (Herring E. et al.), 2020, p. 200-221, [url](#)

⁴⁴⁶ Ministry of Planning, Investment and Economic Development (MOP) – Somalia, 24/12/2019, pp. 237, 238, [url](#)

ontheemdenkampen in de stad. Er bestaat geen afdoend wettelijk kader om deze gronddisputen te regelen.⁴⁴⁷

De grondprijs in Mogadishu is sinds 2012 naar schatting vertienvoudigd, aldus een rapport van IIED van januari 2019. Verschillende factoren verklaren die stijging: de verwarring over het eigendomsrecht door het gebrek aan een officiële regelgeving, het onrechtmatig verwerven van openbare gronden door particulieren, de instroom van IDP's en de toename van het aantal terugkeerders. Ten slotte is er ook de aanwezigheid van buitenlanders, waaronder de internationale ontwikkelingsorganisaties, die zich hoge prijzen kunnen veroorloven voor onroerend goed.⁴⁴⁸ Vele huishoudens met een laag inkomen verhuizen naar de rand van de stad. Sommige gaan uiteindelijk in IDP-nederzettingen wonen omdat dit het enige onderdak is dat ze zich kunnen veroorloven.⁴⁴⁹ Door de stijging van de grondprijs en het gebrek aan een gereguleerde huurmarkt zijn uitzettingen een voortdurende bedreiging voor de ontheemden en armere inwoners van Mogadishu.⁴⁵⁰

Voor de huur van een woning in de formele sector, de toegang tot formele fiscale diensten (het verkrijgen van een lening) of het verkrijgen van officiële documenten is een identiteitsbewijs nodig. IIED stelt in september 2019 dat gevestigde inwoners van Mogadishu makkelijker een identiteitskaart verkrijgen dan IDP's. Maar dit geldt niet voor alle inwoners. Wanneer ze een machtig netwerk hebben of extra betalen, kunnen mensen bepaalde regels omzeilen. IDP's hebben gewoonlijk noch dit netwerk noch het geld.⁴⁵¹

Het Somalische patriarchale normen- en waardensysteem creëert een ongelijkheid tussen mannen en vrouwen en beperkt ook de toegang tot huisvesting voor vrouwen. Vrouwen zijn afhankelijk van mannen voor grondbezit, het huren van een woonst of tijdelijk onderdak. Ze hebben minder economische mogelijkheden die hen in staat stellen iets op eigen houtje te huren en minder toegang tot relevante persoonlijke netwerken die noodzakelijk zijn voor het verkrijgen van een woonst.⁴⁵² Dit maakt alleenstaande vrouwen, weduves of gescheiden vrouwen en eenoudergezinnen geleid door vrouwen kwetsbaar.⁴⁵³

Negatieve beeldvorming bemoeilijkt de toegang tot huisvesting voor jonge, alleenstaande mannen, volgens het rapport van IIED van september 2019. Ze dragen vaak het stigma dat ze problemen kunnen veroorzaken (druggebruik en diefstal) of dat ze zich zouden aansluiten bij AS.⁴⁵⁴

8.4.4. Dienstverlening (water en elektriciteit)

Tot aan de val van Siad Barre was de overheid verantwoordelijk voor de dienstverlening in Mogadishu. Elektriciteitsstoringen en watertekorten kwamen vaker voor ten tijde van Siad Barre dan tegenwoordig. Deze diensten zijn nu in handen van de privésector die echter een hogere prijs aanrekent.⁴⁵⁵ Hoewel de dienstverlening in de steden beter is dan op het platteland, is er een aanzienlijke ongelijkheid tussen de verschillende steden. Mogadishu heeft de beste toegang tot de diverse diensten. In de hoofdstad heeft, volgens een rapport van de Wereldbank (2020), bijna ieder huishouden toegang tot leidingwater.⁴⁵⁶ Het onderzoek van de Finse COI-dienst (09/2020) wijst uit

⁴⁴⁷ Finnish Immigration Service, 05/10/2018, p. 20, [url](#)

⁴⁴⁸ IIED, 01/2019, p. 3, [url](#), IIED (Bryld E., Kamau C., Bonnet C. et al.), 09/2019, p. 12, [url](#)

⁴⁴⁹ IIED (Bryld E., Kamau C., Bonnet C. et al.), 09/2019, p. 15, [url](#)

⁴⁵⁰ IIED, 10/2019, p. 12 [url](#); Refugees International (Yarnell M.), 16/12/2019, p. 4, [url](#)

⁴⁵¹ IIED (Bryld E., Kamau C., Bonnet C. et al.), 09/2019, p. 15, [url](#)

⁴⁵² IIED (Bryld E., Kamau C., Bonnet C. et al.), 09/2019, p. 36, [url](#)

⁴⁵³ IIED (Bryld E., Kamau C., Bonnet C. et al.), 09/2019, pp. 35, 36, 39, [url](#)

⁴⁵⁴ IIED (Bryld E. et al.), 09/2019, pp. 35-37, [url](#)

⁴⁵⁵ IIED (Bryld E., Kamau C., Bonnet C. et al.), 09/2019, p. 28, [url](#)

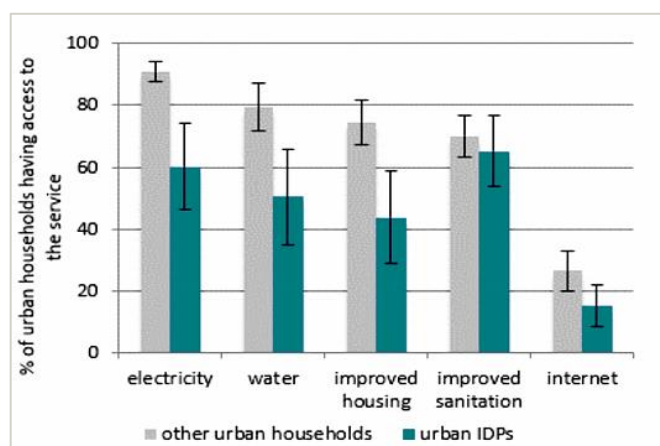
⁴⁵⁶ The World Bank, 2020, pp. 46-47, [url](#)

dat het leven in Mogadishu in het algemeen duur is. De basisdienstverlening, zoals water, is niet gratis. Als er is kraantjeswater is, is dit van erg slechte kwaliteit.⁴⁵⁷

Enkel privébedrijven voorzien elektriciteit bij gebrek aan een nationaal netwerk. Bijna 100 % van de huishoudens in Mogadishu hebben elektriciteit thuis en dit tot 20 uur per dag.⁴⁵⁸ De elektriciteit is bij de duurste ter wereld.⁴⁵⁹ Zonne-energie wordt in sommige informele nederzettingen gebruikt.⁴⁶⁰

De mate van toegang tot diensten hangt volgens de Wereldbank (2020) af van de clanverwantschap. In de watersector van Mogadishu, bijvoorbeeld, worden de noordelijke, centrale en zuidelijke delen van de stad bevoorrad door andere waterbedrijven die eigendom zijn van verschillende subgroepen van de Hawiye: de Murusade (Xamer Water Development) in het noorden, de Habar Gedir (Banaadir Water Development Co.) in het centrum, en de Abgaal (Somali Water Development Union) in het zuiden.⁴⁶¹

In het algemeen, aldus de Wereldbank (2020), hebben de ontheemden in de steden minder toegang tot de diensten, zoals geïllustreerd in de onderstaande grafiek:

Grafiek 6: Toegang diensten voor huishoudens/ontheemden in de stad⁴⁶²

9. Rechtspraak EHRM en Verenigd Koninkrijk

Sinds 2011 heeft het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) zich driemaal uitgesproken over de veiligheidssituatie in Mogadishu en over het bestaan van een reëel risico op een behandeling strijdig met artikel 3 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM) voor al wie in Mogadishu verblijft. In een arrest van juni 2011 oordeelt het EHRM dat "the violence in Mogadishu was of such a level of intensity that anyone in the city would be at real risk of treatment contrary to Article 3 of the Convention".⁴⁶³ In een arrest van september 2013 schat het Hof de situatie anders in. Het stelt vast dat AS Mogadishu niet langer in handen heeft, dat er geen frontlijngevechten of bombardementen meer plaatsvinden in de hoofdstad en dat het aantal burgerdoden is gedaald:

⁴⁵⁷ Finnish Immigration Service - Country Information Service, 23/09/2020, p. 32, [url](#)

⁴⁵⁸ The Worldbank, 2020, p. 48, [url](#)

⁴⁵⁹ IIED (Bryld E. et al.), 09/2019, p. 28, [url](#)

⁴⁶⁰ IIED (Bryld E. et al.), 09/2019, p. 29, [url](#)

⁴⁶¹ The World Bank, 2020, p. 101, [url](#)

⁴⁶² The World Bank, 2020, p. 49, [url](#)

⁴⁶³ ECHR, 28/06/2011 [Final 28/11/2011], [url](#); ECHR, 10/09/2015, [url](#)

"[A]lthough the human rights and security situation in the city was serious and fragile and in many ways unpredictable, it was not of such a nature as to place everyone present there at a real risk of treatment contrary to Article 3."⁴⁶⁴

In een laatste arrest van september 2015, waarvoor het zich baseert op rapporten van de Noorse, Deense en Zweedse migratiediensten, op een arrest van het United Kingdom Upper Tribunal en op documenten van de VN⁴⁶⁵, erkent het Hof dat de veiligheidssituatie in Mogadishu "serious and fragile" blijft, maar dat de situatie niet verslechterd is sinds 2013. Het Hof oordeelt dus opnieuw dat er geen sprake is van een reëel risico op een met artikel 3 van het EHRM strijdige behandeling voor al wie in Mogadishu aanwezig is ("everyone who is present in the city").⁴⁶⁶

Het Hof, dat zich in het arrest van september 2015 uitspreekt over een alleenstaande Somalische vrouw, voegt hieraan toe dat de situatie bij terugkeer naar Mogadishu van alleenstaande vrouwen zonder toegang tot bescherming van een mannelijk netwerk wel een dergelijk reëel risico inhoudt:

"In the Court's view, it may be concluded that a single woman returning to Mogadishu without access to protection from a male network would face a real risk of living in conditions constituting inhuman or degrading treatment under Article 3 of the Convention."⁴⁶⁷

Bij de arresten van september 2013 en september 2015 noemen telkens twee van de zeven rechters in een afwijkende opinie de analyse van het Hof gebrekkig en haar conclusies voorbarig:

"[The Court] has failed to include in its assessment the reality of massive internal displacement of persons and the unpredictability of the still volatile situation in the Somali capital."⁴⁶⁸

In 2015 stellen deze twee rechters dat het Hof de algemene situatie in Somalië, zoals beschreven in verschillende internationale rapporten, op overdreven wijze relativeert (*downplaying*). Ze verzetten zich in het bijzonder tegen de gedwongen terugkeer van een alleenstaande vrouw die jarenlang in Zweden leefde naar een "dysfunctionele" maatschappij die vijandig staat tegenover haar status.⁴⁶⁹

In september 2014 stelt de Immigration and Asylum Chamber van het Upper Tribunal van het Verenigd Koninkrijk, een administratieve beroepsrechtbank, *country guidance* op voor gedwongen terugkeer naar Somalië:

"Generally, a person who is 'an ordinary civilian' (i.e. not associated with the security forces; any aspect of government or official administration or any NGO or international organisation) on returning to Mogadishu after a period of absence will face no real risk of persecution or risk of harm such as to require protection under Article 3 of the ECHR or Article 15(c) of the Qualification Directive. In particular, he will not be at real risk simply on account of having lived in a European location for a period of time of being viewed with suspicion either by the authorities as a possible supporter of Al Shabaab or by Al Shabaab as an apostate or someone whose Islamic integrity has been compromised by living in a Western country."⁴⁷⁰

Het Upper Tribunal stelt dat het aantal burgerdoden in Mogadishu sinds 2011 gedaald is, voornamelijk omdat er een einde kwam aan de openlijke oorlogsvoering binnen de stad en AS haar toevlucht neemt

⁴⁶⁴ ECHR, 05/09/2013 [Final 17/02/2014], [url](#); ECHR, 10/09/2015, [url](#)

⁴⁶⁵ Het gaat onder meer om de volgende rapporten: Danish Immigration Service, Landinfo, 12/03/2014, [url](#); Migrationsverket (Lifos), 20/01/2014, [url](#); Migrationsverket (Lifos), 29/04/2015, [url](#); UK Upper Tribunal (Immigration and Asylum Chamber), 10/09/2014, [url](#); UN Security Council, 12/05/2015, [url](#)

⁴⁶⁶ ECHR, 10/09/2015, [url](#)

⁴⁶⁷ ECHR, 10/09/2015, [url](#)

⁴⁶⁸ ECHR, 05/09/2013 [Final 17/02/2014], [url](#)

⁴⁶⁹ ECHR, 10/09/2015, [url](#)

⁴⁷⁰ UK Upper Tribunal (Immigration and Asylum Chamber), 10/09/2014, pp. 2-4, [url](#); UK Home Office, 06/09/2018, p. 10, [url](#)

tot operaties tegen zorgvuldig geselecteerde doelwitten. Het gerechtshof meent voorts dat men redelijkerwijs van een gewone burger kan verwachten dat hij het persoonlijke risico slachtoffer te worden van een aanslag van AS kan verminderen door zones en instellingen te vermijden die als doelwitten van de islamistische beweging kunnen beschouwd worden. Anderzijds dient betrokkene wel toegang te hebben tot een familiaal netwerk of het netwerk van een meerderheidsclan. Bij afwezigheid van dergelijke steun dienen volgens de rechtbank bijkomende afwegingen te worden gemaakt, zoals de situatie voor vertrek uit Mogadishu, de duur van de afwezigheid of de toegang tot werkgelegenheid of financiële middelen.⁴⁷¹

Noch het EHRM, noch het Britse Upper Tribunal spreken zich tijdens de verslagperiode opnieuw uit over de situatie in Mogadishu en de terugkeer naar Somalië via de hoofdstad.

---

⁴⁷¹ UK Upper Tribunal (Immigration and Asylum Chamber), 10/09/2014, pp. 2-4, [url](#)

Samenvatting

De veiligheidssituatie in Somalië blijft onstabiel. De terreurgroep AS wordt door verschillende bronnen, waaronder de VN-Veiligheidsraad, gezien als een ernstige bedreiging voor de vrede en de veiligheid in het land.

Hoewel AS geen controle meer heeft over Mogadishu, blijven ze direct en indirect de confrontatie aangaan met de overheid en regeringsstrijdkrachten in de stad. Mogadishu wordt tijdens de verslagperiode getroffen door doelgerichte aanslagen tegen overheidspersoneel en tegen veiligheidspersoneel (meestal met vuurwapens of granaten) en in minder mate door terreuraanslagen met geïmproviseerde explosieven.

Een aanhoudende politieke crisissituatie over het verkiezingsproces leidt op 25 april 2021 tot een korte uitbarsting van geweld in bepaalde districten in de hoofdstad tussen enerzijds zwaarbewapende muitende soldaten en antiregeringsmilities en anderzijds de veiligheidsdiensten. ACLED telt minstens vijf gedode soldaten.

Het geweld in de hoofdstad stijgt in december 2020, het begin van de huidige verslagperiode, in vergelijking met de periode juni - november 2020. Daarna volgt het aantal gewelddaden een fluctuerende lijn, met een piek in april 2021, gevolgd door het laagste aantal door ACLED geregistreerde incidenten in deze verslagperiode in mei 2021.

AS voert in Mogadishu gerichte moordaanslagen en terreuraanvallen uit op overheidsambtenaren, veiligheidstroepen en internationaal personeel op de luchthaven, in hotels, bars, coffeeshops, restaurants, politiebureaus en overheidsgebouwen. Hoewel AS bepaalde groepen viseert, vallen er soms burgerdoden. Verschillende bronnen stellen vast dat AS minder grootschalige, complexe aanvallen uitvoert en zich toelegt op het gebruik van geïmproviseerde explosieven. Tijdens de verslagperiode zijn bij de helft van de door ACLED geregistreerde incidenten vuurwapens betrokken. De andere helft zijn aanslagen met explosieven (IED's en granaten).

Naast terreurgroepen zijn er ook nog andere actoren verantwoordelijk voor het geweld, zoals de Somalische veiligheidsdiensten, muitende legereenheden, milities en onbekende gewapende groepen. ACLED registreert ook gewelddadige clanconflicten en criminele incidenten die soms burgerdoden eisen.

Officiële cijfers over incidenten en (burger)slachtoffers in Mogadishu zijn niet beschikbaar. Burgers worden soms doelbewust (bijvoorbeeld personen werkzaam in de administratie en zakenlui) en soms als nevenschade (als passant bij een bomaanslag) slachtoffer van het geweld. Tijdens de verslagperiode registreert ACLED 48 incidenten als *violence against civilians* met 36 burgerdoden. Het geweld dat ACLED registreert onder *explosions/remote violence* maakt in de huidige verslagperiode 105 doden, waaronder ook burgers.

Verschillende bronnen waarschuwen dat de focus op het terreurgeweld in de hoofdstad andere vormen van geweld aan de aandacht onttrekt. Het is ook niet steeds duidelijk wie effectief verantwoordelijk is voor het geweld en wat het motief is. Verschillende bronnen wijzen op het wanbeheer, de corruptie, de clanrivaliteit, de slechte coördinatie binnen de veiligheidsdiensten en het gebrek aan civiele controle. Tijdens de ordehandhaving doen zich misbruiken voor. Er heerst een klimaat van straffeloosheid. AS is diep geïnfiltreerd in de veiligheidsdiensten. Deze slagen er niet in de burgerbevolking afdoende te beschermen tegen het (terreur)geweld. Hierdoor staan burgers in voor hun eigen veiligheid en bescherming en beroepen ze zich op andere gewapende groepen om zich te beschermen, zoals clanmilities, privé-milities en AS. De clan waartoe een persoon behoort biedt geen bescherming tegen indirect geweld ("being at the wrong place at the wrong time"), tegen een aanval

van een onbekende dader of tegen een aanslag van AS, aldus verschillende bronnen. Wel kan de clan als afschrikkingsmiddel dienen voor gewelddadige misdrijven.

Bepaalde hoofdstedelijke districten zijn veiliger dan andere. De geraadpleegde bronnen stellen dat de overheid in bepaalde districten in het noorden nauwelijks of niet aanwezig is en bestempelen de districten Heliwaa, Yaaqshiid en Dayniile als onveilig. De meeste van de door ACLED geregistreerde gewelddaden vonden in de verslagperiode plaats in de districten Dayniile, gevolgd door de districten Hodan, Yaaqshiid en Karaan.

Tijdens de verslagperiode kampt de hoofdstad nog steeds met de corona-epidemie. De door de overheid ingestelde maatregelen hebben een impact op het functioneren van de veiligheidsdiensten, op de nationale economie en de werkgelegenheid, op de al ondermaatse gezondheidszorg en op het dagelijkse leven van de inwoners van Mogadishu (zoals de mobiliteit en basisvoorzieningen). Door de beperkte gezondheidszorg is het niet mogelijk de verspreiding van het virus op te volgen, noch alle coronapatiënten te verzorgen.

In vergelijking met de vorige verslagperiode verwachten waarnemers een bescheiden economische groei maar dit kan een stijging van het aantal mensen die in 2021 onder de armoedegrens leven, in totaal 74 % van de bevolking, niet verhinderen.

Mogadishu kent de grootste concentratie van IDP's in het hele land, volgens sommige bronnen tot 25 % van de inwoners. Ze leven verspreid over naar schatting 700 informele nederzettingen, samen met andere kwetsbare groepen: economische vluchtelingen en armen. Terugkeerders uit de diaspora, uit Kenia, Libië en Jemen, settelen zich ook meestal in de hoofdstad. Uit armoede en bij gebrek aan netwerk belanden sommigen onder hen in de IDP-nederzettingen.

Sinds het begin van de verslagperiode telt de hoofdstad 200.000 nieuwe IDP's. De meerderheid ontvlucht hun huis in de hoofdstad door de verslechterde veiligheidssituatie. Na het wegebben van het geweld eind april 2021, keren sommigen terug naar hun woningen. De overige IDP's vluchten naar de hoofdstad omwille van klimatologische redenen (droogte of overstromingen). Door het gebrek aan basisvoorzieningen en geschikte huisvesting lopen de IDP's in de informele nederzettingen het risico op een tweede ontheemding.

Bibliografie

Rechtstreekse contacten

Banadir Regional Administration (BRA) via een VN-medewerker in Somalië,, e-mail, 18/02/2020, contactgegevens niet vermeld omwille van vertrouwelijkheid

Hansen S. J., professor aan de Norwegian University of Life Sciences (NMBU) en expert in islamisme in de Hoorn van Afrika waaronder al-Shabaab (AS), e-mail, 24/08/2019, 23/11/2020, stig.hansen@nmbu.no

Hills A., professor aan de universiteit van Leeds en expert in het Somalische politiewezen, e-mail, 26/02/2020, contactgegevens niet vermeld omwille van vertrouwelijkheid

Internationale veiligheidsanalysedienst, analist, e-mail, 30/09/2018, contactgegevens niet vermeld omwille van vertrouwelijkheid

Geschreven en audiovisuele bronnen

7DNews (Osman A.), *Somalia Makes Security Changes Following Reports of Al-Shabaab Intelligence Infiltration*, 28/07/2018, <https://7dnews.com/news/somalia-makes-security-changes-following-reports-of-al-shabaab-intelligence-infiltration> [geraadpleegd op 22/01/2019]

ABC News, *As Somalia's unrest continues, US says it's 'prepared to consider all available tools'*, 27/04/2021, <https://abcnews.go.com/International/somalias-unrest-continues-us-prepared-tools/story?id=77336749> [geraadpleegd op 17/05/2021]

Africa News (Shaban A. R. A.), *Somalia's free ambulance appeals for \$6.454 to clear impounded vehicles*, 02/02/2020, <https://www.africanews.com/2020/02/02/somalia-s-free-ambulance-appeals-for-6454-to-clear-impounded-vehicles/> [geraadpleegd op 16/06/2021]

Africa News (Asala K.), *Somalia: Opposition fighters withdraw from Mogadishu*, 07/05/2021, <https://www.africanews.com/2021/05/07/somalia-opposition-fighters-withdraw-from-mogadishu/> [geraadpleegd op 18/05/2021]

Africa up close (Williams P.D.), *Military Integration After Civil Wars: Any lessons for Somalia?*, 17/11/2014, <https://africaupclose.wilsoncenter.org/military-integration-after-civil-wars-any-lessons-for-somalia/> [geraadpleegd op 16/06/2021]

African Union Mission in Somalia (AMISOM), *Sector 1 profile Mogadishu*, 25/08/2016, <http://amisom-au.org/wp-content/uploads/2013/11/Sector-1-Mogadishu.pdf> [geraadpleegd op 16/06/2021]

African Union Mission in Somalia (AMISOM), *Mission Profile, AMISOM Police*, s.d., <https://amisom-au.org/mission-profile/amisom-police/> [geraadpleegd op 16/06/2021]

African Union Mission in Somalia (AMISOM), *Ugandan Formed Police Unit saluted for distinguished service to Somalia*, 30/07/2019, https://amisom-au.org/wp-content/cache/page_enhanced/amisom-au.org/2019/08/ugandan-formed-police-unit-saluted-for-distinguished-service-to-somalia/index.html [geraadpleegd op 16/06/2021]

African Union Mission in Somalia (AMISOM), *Somali security forces and international partners discuss drawdown and future operations*, 04/02/2020, <https://amisom-au.org/2020/02/amisom-somali-security-forces-and-international-partners-discuss-drawdown-and-future-operations/> [geraadpleegd op 16/06/2021]

African Union Mission in Somalia (AMISOM), AMISOM [website], laatste update: 2021, <https://amisom-au.org/> [geraadpleegd op 16/06/2021]

African Union Mission in Somalia (AMISOM), *Somali Police Force, AMISOM intensify security patrols in Mogadishu city*, 11/04/2021, <https://amisom-au.org/2021/04/somali-police-force-amisom-intensify-security-patrols-in-mogadishu-city/> [geraadpleegd op 28/05/2021]

African Union Peace and Security, *The Chairperson of the Commission welcomes the appointment of H.E. President John Mahama as AU High Representative for Somalia*, 08/05/2021, <http://peaceau.org/en/article/the-chairperson-of-the-commission-welcomes-the-appointment-of-h-e-president-john-mahama-as-au-high-representative-for-somalia> [geraadpleegd op 18/05/2021]

Agence France-Presse (AFP) via Voice of America (VOA), *Somali Opposition Fighters Cordon off Parts of Tense Capital*, 26/04/2021, <https://www.voanews.com/africa/somali-opposition-fighters-cordon-parts-tense-capital> [geraadpleegd op 04/06/2021]

Al Jazeera, *Abdullahi Mohamed Farmajo declared Somalia president*, 03/02/2017, <https://www.aljazeera.com/news/2017/02/somalia-elects-premier-president-170208164804232.html> [geraadpleegd op 26/05/2021]

Al Jazeera, *At least 20 killed by suicide car bomb blast in Somalia*, 05/03/2021, <https://www.aljazeera.com/news/2021/3/5/at-least-20-killed-by-suicide-car-bomb-blast-in-somalia> [geraadpleegd op 10/06/2021]

Al Jazeera (Hayden S.), *'No other home': Refugees in Kenya camps devastated over closure*, 05/04/2021, <https://www.aljazeera.com/news/2021/4/5/no-other-home-refugees-in-kenya-camps-devastated-over-closure> [geraadpleegd op 09/06/2021]

Al Jazeera, *Rival groups clash in Somali capital over president's mandate*, 25/04/2021, <https://www.aljazeera.com/news/2021/4/25/somali-presidents-supporters-clash-with-opponents-in-mogadishu> [geraadpleegd op 15/06/2021]

Al Jazeera, *Kenya says Dadaab, Kakuma Refugee camps to close next year*, 29/04/2021, https://www.aljazeera.com/news/2021/4/29/kenya-says-dadaab-kakuma-refugee-camps-to-close-next-year?utm_source=dlvr.it&utm_medium=twitter [geraadpleegd op 08/06/2021]

Al Jazeera, *Somali lawmakers vote for country to hold indirect elections*, 01/05/2021, https://www.aljazeera.com/news/2021/5/1/somali-lawmakers-vote-to-hold-indirect-elections?utm_source=dlvr.it&utm_medium=twitter [geraadpleegd op 11/05/2021]

Al Jazeera, *Kenya suspends Somalia flights for three months*, 11/05/2021, <https://www.aljazeera.com/news/2021/5/11/kenya-suspends-commercial-flights-from-somalia-for-three-months> [geraadpleegd op 16/06/2021]

American Enterprise Institute (AEI) - Critical Threats Project (Zimmerman K.), *Biden should reverse Trump's decision on Somalia*, 28/01/2021, <https://www.criticalthreats.org/analysis/biden-should-reverse-trumps-decision-on-somalia> [geraadpleegd op 26/05/2021]

American Enterprise Institute (AEI) – Critical Threats Project, *Africa File, A biweekly analysis and assessment of the Salafi-jihadi movement in Africa and related security and political dynamics*, 28/04/2021, <https://www.criticalthreats.org/briefs/africa-file/africa-file-political-crises-rock-chad-and-somalia-islamic-state-insurgency-robs-mozambique-of-billions> [geraadpleegd op 26/05/2021]

Amnesty International (AI), *Kenya must not force refugees back to Somalia by closing Dadaab camp*, 26/03/2019, <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2019/03/kenya-must-not-force-refugees-back-to-somalia-by-closing-dadaab-camp/> [geraadpleegd op 16/06/2021]

Amnesty International (AI), *"We live in Perpetual Fear", Violations and Abuses of Freedom of Expressions in Somalia*, 03/02/2020, <https://www.amnesty.org/download/Documents/AFR5214422020ENGLISH.PDF> [geraadpleegd op 16/06/2021]

Amnesty International (AI), *Somalia, Internally displaced people surviving by the grace of god amidst covid19*, 21/07/2020, <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2020/07/somalia-internally-displaced-people-surviving-by-the-grace-of-god-amidst-covid19/> [geraadpleegd op 16/06/2021]

Amnesty International (AI), *Somalia 2020*, 07/04/2021, <https://www.ecoi.net/en/document/2048608.html> [geraadpleegd op 02/06/2021]

Andalou Agency (AA) (Mukami M.), *Somalis happy to be back in class after lockdown, Children from vulnerable communities are resuming their studies as countries help fill funding gaps in education*, 24/09/2020, <https://www.aa.com.tr/en/africa/somalis-happy-to-be-back-in-class-after-lockdown/1983906> [geraadpleegd op 16/06/2021]

- Anadolu Agency (AA) (Dhaysane M.), *Somali commandos trained by Turkey back home*, 09/03/2021, <https://www.aa.com.tr/en/africa/somali-commandos-trained-by-turkey-back-home/2169184> [geraadpleegd op 28/05/2021]
- Anadolu Agency (AA) (Dhaysane M.), *Somali premier welcomes demilitarization of capital Mogadishu*, 06/05/2021, <https://www.aa.com.tr/en/africa/somali-premier-welcomes-demilitarization-of-capital-mogadishu/2231017> [geraadpleegd op 18/05/2021]
- AP News (Guled A.), *Somalia forces kill 5 rebels who attacked president's house*, 10/12/2019, [Somalia forces kill 5 rebels who attacked president's house \(apnews.com\)](https://apnews.com/article/somalia-forces-kill-5-rebels-who-attacked-president-s-house) [geraadpleegd op 06/06/2021]
- Arab News, *Opposition forces leave Somali capital after deadly clashes*, 08/05/2021, <https://www.arabnews.com/node/1855456/middle-east> [geraadpleegd op 18/05/2021]
- Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED), *Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED) Codebook*, 10/04/2019, <https://www.acleddata.com/download/2827/> [geraadpleegd op 20/05/2019]
- Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED), *Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED). Guide for Media Users*, 10/04/2019, <https://www.acleddata.com/download/2820/> [geraadpleegd op 20/05/2019]
- Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED), *Coding review Process*, 10/04/2019, <https://www.acleddata.com/download/3705/> [geraadpleegd op 16/06/2021]
- Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED), *via export tool geraadpleegde update*, 04/06/2021, <https://acleddata.com/data-export-tool/> [geraadpleegd op 06/06/2021]
- Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED), *A Turbulent Run Up to Elections in Somalia*, 07/04/2021, <https://acleddata.com/2021/04/07/a-turbulent-run-up-to-elections-in-somalia/> [geraadpleegd op 15/06/2021]
- Associated Press (AP) (Oduor M.), *Somalia on the 'brink of war' as gov't claims control of Mogadishu*, 26/04/2021, <https://www.africanews.com/2021/04/26/somalia-on-the-brink-of-war-as-gov-t-claims-control-of-mogadishu/> [geraadpleegd op 04/06/2021]
- Associated Press (AP), *Kenya Camps With More Than 400,000 Refugees to Be Closed Next Year*, 30/04/2021, https://www.voanews.com/africa/kenya-camps-more-400000-refugees-be-closed-next-year?utm_source=dvr.it&utm_medium=twitter [geraadpleegd op 08/06/2021]
- Austrian Centre for Country of Origin and Asylum Research and Documentation (ACCORD), *Anfragebeantwortung zu Somalia: Informationen zur Sicherheitslage in Ceelasha Biyaha (Elasha Biyaha) [a-9169-1]*, 13/05/2015, <https://www.ecoi.net/en/document/1052515.html> [geraadpleegd op 16/06/2021]
- Austrian Centre for Country of Origin and Asylum Research and Documentation (ACCORD) via European Country of Origin Information Network (ecoi.net), *Somalia: Al-shabaab und Sickerheitslage; Lage von binnenvertriebenen und Rückkehrerinnen; Schutz durch staatliche und nicht-staatliche Akteure, Dokumentation zum COI-webinar mit Markus Höhne und Jutta Bakonyi am 5 mai 2021 [Somalië: Al-shabaab en de veiligheidssituatie; situatie van binnenlandse ontheemden en terugkeerders; bescherming door overheids- en niet-overheidsactoren, documentatie van het COI-Webinar met Markus Höhne en Jutta Bakonyi op 5 mei 2021]*, 31/05/2021, https://www.ecoi.net/en/file/local/2052555/20210531_COI-Webinar+Somalia_ACCORD_Mai+2021.pdf [geraadpleegd op 02/06/2021]
- BBC, *Khilaafka doorashada Soomaaliya: Maxay yihiin ciidamada Haramacadka ee la hadal hayo? [Somali Election controversy: What are the Cheetahs in question?]*, 16/12/2020, <https://www.bbc.com/somali/51702312> [geraadpleegd op 28/05/2021]
- BBC, *Somalia violence: Rival units fight amid row over president's term*, 25/04/2021, <https://www.bbc.com/news/world-africa-56879935> [geraadpleegd op 12/05/2021]
- BBC News, *John Mahama Somalia: African Union give Somali envoy to Ghana former Prez*, 08/05/2021, <https://www.bbc.com/pidgin/tori-56920630> [geraadpleegd op 18/05/2021]
- BBC, *Turkiga oo oo ka hadlay eedeynta loo jeediyay ee ku aaddan Haramcad iyo Gorgor [Turkije bespreekt de beschuldigingen tegen de Haram'ad (jachtluipaarden) en de Gorgor (Arenden)]*, 18/05/2021, <https://www.bbc.com/somali/war-57160171> [geraadpleegd op 28/05/2021]

- Benadir Regional Administration (BRA), *Internally Displaced Person and Refugee Returnee Policy*, 01/2019, <https://www.refworld.org/pdfid/5cb4953e4.pdf> [geraadpleegd op 16/06/2021]
- Benadir Regional Administration (BRA), *About Benaadir*, 21/03/2019, <http://bra.gov.so/about-benaadir/> [geraadpleegd op 16/06/2021]
- Benadir Regional Administration (BRA) - Durable Solutions Unit (DSU), *Covid-19 in Mogadishu: a community-based cross-sectional study*, 11/2020, <https://dsu.so/wp-content/uploads/2020/11/COVID-19-in-Mogadishu-A-Community-Based-Survey-20112020.pdf> [geraadpleegd op 16/06/2021]
- Benadir Regional Administration (BRA) - Durable Solutions Unit (DSU) – *Benadir, Covid-19 in Mogadishu, A Community Based Cross-Sectional Study*, 20/11/2020, <https://dsu.so/wp-content/uploads/2021/02/COVID-19-in-Mogadishu-A-Community-Based-Survey-20112020.pdf> [geraadpleegd op 07/06/2021]
- Benadir Regional Administration (BRA) - Durable Solutions Unit (DSU), *A Community Based Survey*, 02/2021, <https://dsu.so/wp-content/uploads/2021/02/COVID-19-in-Mogadishu-A-Community-Based-Survey-20112020-1.pdf> [geraadpleegd op 16/06/2021]
- Berghof Foundation (Göldner-Ebenthal K.), *Salafi jihadi armed groups and conflict (de-)escalation*, 12/2019, https://www.berghof-foundation.org/fileadmin/user_upload/2019_SJAG_CaseStudy_ALShabaab.pdf [geraadpleegd op 26/05/2021]
- Bertelsmann Stiftung, *BTI Transformation Index, Somalia, Country Report 2020*, 13/07/2020, <https://www.bti-project.org/en/reports/country-report-SOM-2020.html#pos0> [geraadpleegd op 16/06/2021]
- Bloomberg, *Somalia to Hold Elections Within Two Months after Mogadishu deal*, 27/05/2021, <https://www.bloomberg.com/news/articles/2021-05-27/somalia-to-hold-elections-within-two-months-after-mogadishu-deal> [geraadpleegd op 15/06/2021]
- British Embassy Mogadishu, *Somali National Army Personnel graduate from UK led training in Baidoa*, 30/08/2019, <https://www.africanews.com/2019/08/30/somali-national-army-personnel-graduate-from-uk-led-training-in-baidoa/> [geraadpleegd op 16/06/2021]
- Bryld E., Kamau M., Mohamoud M. A., *Using an adGuledive approach to making gatekeepers accountable to internally displaced persons in Mogadishu, Somalia*, in *Development in Practice*, 23/05/2020, <https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/Using%20an%20adaptive%20approach%20to%20making%20gatekeepers%20accountable%20to%20internally%20displaced%20persons%20in%20Mogadishu%20Somalia.pdf> [geraadpleegd op 16/06/2021]
- Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl (BFA) (Tiwald A.), *Analyse der Staatendokumentation. Somalia. Lagekarten zur Sicherheitslage. Situation Maps: Security Situation*, 12/10/2015, http://www.ecoi.net/file_upload/1729_1445329638_soma-analyse-lagekarten-2015-10-12-endversion.pdf [geraadpleegd op 16/06/2021]
- Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl (BFA), Staatssekretariat für Migration (SEM), *Sicherheitslage in Somalia. Bericht zur österreichisch-schweizerischen FFM*, 08/2017, http://www.ecoi.net/file_upload/5209_1502195321_ffm-report-somalia-sicherheitslage-onlineversion-2017-08-ke.pdf [geraadpleegd op 16/06/2021]
- Braam, D.H., et al. *Lockdowns, lives and livelihoods: the impact of COVID-19 and public health responses to conflict affected populations - a remote qualitative study in Baidoa and Mogadishu, Somalia* in *Conflict and Health*, Volume 15, Artikel 47, 12/06/2021, <https://conflictandhealth.biomedcentral.com/articles/10.1186/s13031-021-00382-5> [geraadpleegd op 16/06/2021]
- Centre for Security Governance (CSG) (Menkhaus K.), *Non-State Security Providers and Political Formation in Somalia*, 27/04/2016, https://secgovcentre.org/wp-content/uploads/2016/11/NSSPs_in_Somalia_April2016.pdf [geraadpleegd op 16/06/2021]
- Center on International Cooperation (CIC), *Vanda Felbab Brown*, 12/06/2019, <https://cic.nyu.edu/content/vanda-felbab-brown> [geraadpleegd op 26/05/2021]

Combating Terrorism Center (CTC) (Warner J., Chapin E.), *Targeted Terror: The Suicide Bombers of al-Shabaab*, 01/02/2018, <https://ctc.usma.edu/wp-content/uploads/2018/02/Targeted-Terror-3.pdf> [geraadpleegd op 01/12/2020]

Combating Terrorism Center (CTC) (Maruf H., Joseph D.), *No end in sight for the al-Shabaab threat to Somalia*, Volume 11, Issue 11, 14/12/2018, <https://ctc.usma.edu/no-end-sight-al-shabaab-threat-somalia/> [geraadpleegd op 16/06/2021]

Comité international de la Croix-Rouge (CICR) (Keating M., Abshir S.), *The Politics of Security in Somali*, 04/2018, https://cic.nyu.edu/sites/default/files/politics_of_security_in_somalia_2018_final_0.pdf [geraadpleegd op 26/05/2021]

Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen (CGVS) - Cedoca, *Nota. ACLED: methodologie*, 21/05/2019, https://www.cgva.be/sites/default/files/content/download/files/nota_acled-methodologie_20190521.pdf [geraadpleegd op 21/05/2019]

Commissariaat-generaal voor de vluchtelingen en de staatlozen (CGVS) - Cedoca, *COI Focus Somalië. Veiligheidssituatie in Mogadishu*, 27/12/2020, <https://www.cgva.be/en/country-information/veiligheidssituatie-mogadishu-4> [geraadpleegd op 01/06/2021]

Congressional Research Service, *In Focus, Al-Shabaab*, 16/01/2020, <https://fas.org/sqp/crs/row/IF10170.pdf> [geraadpleegd op 02/06/2021]

Council of the European Union, *Somalia: EU missions EUCAP and EUTM prolonged*, 12/12/2016, <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2016/12/12/somalia-eu-missions-eucap-and-eutm-prolonged/> [geraadpleegd op 16/06/2021]

Counter Extremism Project, *Somalia: Extremisms and Terrorism*, 20/03/2020, <https://www.counterextremism.com/node/13547/printable/pdf> [geraadpleegd op 16/06/2021]

Daily Sabah (Mukhtar A. I.), *Al-Shabab's change of strategy*, 20/01/2020, <https://www.dailysabah.com/op-ed/2020/01/20/al-shababs-change-of-strategy> [geraadpleegd op 06/06/2021]

Danish Demining Group (DDG), *Dadaab Returnee Conflict Assessment*, 08/2017, <https://danishdemininggroup.dk/media/3802547/dadaab-returnee-conflict-assessment-ddg-2017.pdf> [geraadpleegd op 16/06/2021]

Danish Immigration Service (DIS), Landinfo, *Update on security and protection issues in Mogadishu and South-Central Somalia , Including information on the judiciary, issuance of documents, money transfers, marriage procedures and medical treatment, Joint report from the Danish Immigration Service's and the Norwegian Landinfo's fact finding mission to Nairobi, Kenya and Mogadishu, Somalia*, 12/03/2014, http://www.landinfo.no/asset/2837/1/2837_1.pdf [geraadpleegd op 16/06/2021]

Danish Immigration Service (DIS), *South and Central Somalia Security Situation, al-Shabaab Presence, and Target Groups - Report based on interviews in Nairobi, Kenya, 3 to 10 December 2016*, 03/2017, https://www.nyidanmark.dk/NR/rdonlyres/57D4CD96-E97D-4003-A42A-C119BE069792/0/South_and_Central_Somalia_Report_March_2017.pdf [geraadpleegd op 16/06/2021]

Danish Immigration Service (DIS), *Somalia. Health System*, 11/2020, https://www.nyidanmark.dk/-/media/Files/US/Landenotater/COI_report_somalia_health_care_nov_2020.pdf?la=en-GB&hash=3F6C5E28C30AF49C2A5183D32E1B68E3BA52E60C [geraadpleegd op 16/06/2021]

Danish Immigration Service (DIS), The Norwegian Country of Origin Information Centre (Landinfo), *Security and protection in Mogadishu and South-Central Somalia - Joint report from the Danish Immigration Service's and the Norwegian Landinfo's fact finding mission to Nairobi, Kenya and Mogadishu, Somalia*, 08/05/2013, http://www.nyidanmark.dk/NR/rdonlyres/6F1A29C6-2F84-40D2-BDE4-42F69897EEC3/0/security_and_protection_in_somalia_may_2013.pdf [geraadpleegd op 16/06/2021]

Danish Immigration Service (DIS), The Norwegian Country of Origin Information Centre (Landinfo), *Update on security and protection issues in Mogadishu and South-Central Somalia , Including information on the judiciary, issuance of documents, money transfers, marriage procedures and medical treatment, Joint report from the Danish Immigration Service's and the Norwegian Landinfo's fact finding mission to Nairobi, Kenya and*

- Mogadishu, Somalia, 12/03/2014, http://www.landinfo.no/asset/2837/1/2837_1.pdf [geraadpleegd op 16/06/2021]
- Danish Immigration Service (DIS), Somalia, Health Care, 11/2020, https://www.nyidanmark.dk/-/media/Files/US/Landenotater/COI_report_somalia_health_care_nov_2020.pdf?la=en-GB&hash=3F6C5E28C30AF49C2A5183D32E1B68E3BA52E60C [geraadpleegd op 16/06/2021]
- Davidson College, People, Ken Menkhaus, Professor of Political Science, s.d., <https://www.davidson.edu/people/ken-menkhaus> [geraadpleegd op 15/06/2021]
- Deutsche Welle (DW) (Mwakideu C.), Somalia's security situation in crisis amid political uncertainty, 10/03/2021, <https://www.dw.com/en/somalias-security-situation-in-crisis-amid-political-uncertainty/a-56828825> [geraadpleegd op 12/05/2021]
- Elsevier (Bakonyi J., Chonka P., Stuvoy K.), War and city-making in Somalia: Property, power and disposable lives in: Political Geography, Volume: 73, 2019, [War and city-making in Somalia Property, power and disposable lives \(unit.no\)](https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0927646019300011) [geraadpleegd op 16/06/2021]
- European Asylum Support Office (EASO), Country of Origin Information report, South and Central Somalia Country overview, 08/2014, <https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/COI-Report-Somalia.pdf> [geraadpleegd op 26/05/2021]
- European Asylum Support Office (EASO), EASO Country of Origin Information Report Somalia Security situation, 20/12/2017, <https://www.easo.europa.eu/sites/default/files/publications/coi-somalia-dec2017lr.pdf> [geraadpleegd op 26/05/2021]
- European Asylum Support Office (EASO), COI Query, Somalia, 14 October Battalion, 19/07/2019, https://www.ecoi.net/en/file/local/2013097/2019_07_19_EASO_COI_QUERY_20_Somalia_14_October_Battalion.pdf [geraadpleegd op 26/05/2021]
- European Court of Human Rights (ECHR), Case of Sufi and Elmi v. the United Kingdom (Applications nos. 8319/07 and 11449/07), 28/06/2011 [Final 28/11/2011], <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-105434> [geraadpleegd op 16/06/2021]
- European Court of Human Rights (ECHR), Case of K.A.B. v. Sweden (Application no. 886/11), 05/09/2013 [Final 17/02/2014], <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%22001-126027%22%7D> [geraadpleegd op 01/12/2020]
- European Court of Human Rights (ECHR), Case of R.H. v. Sweden (Application no. 4601/14), 10/09/2015, <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%22001-157325%22%7D> [geraadpleegd op 01/12/2020]
- European External Action Service (EEAS), European Union, German Embassy and Somali Government Launch Technical and Vocational Education and Training Project in Somali, 03/11/2018, https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/53235/european-union-german-embassy-and-somali-government-launch-technical-and-vocational-education_en [geraadpleegd op 16/06/2021]
- European Union Institute for Security Studies (Balthasar D.), Somalia's federal agenda: From fragility to fragmentation?, 06/2014, https://www.iss.europa.eu/sites/default/files/EUISSFiles/Brief_17_Somalia.pdf [geraadpleegd op 26/05/2021]
- Federation of Somali Trade Unions (FESTU), Impact of COVID-19 on Somali Workers, 08/2020, <https://www.festu.org/festu/wp-content/uploads/2020/09/Covid-Survey-Findings-FINAL.pdf> [geraadpleegd op 16/06/2021]
- Felbab-Brown V., The Problem with Militias in Somalia: Almost Everyone Wants Them Despite Their Dangers, in Hybrid Conflict, Hybrid Peace: How Militias and Paramilitary Groups Shape Post-conflict Transitions, New York: United Nations University, 04/2020, <https://i.unu.edu/media/cpr.unu.edu/post/3895/HybridConflictSomaliaWeb.pdf> [geraadpleegd op 16/06/2021]
- Finnish Immigration Service – Country information service, Fact Finding Mission to Mogadishu and Nairobi in January 2018, 05/10/2018, https://migri.fi/documents/5202425/5914056/Somalia_Fact_Finding+Mission+to+Mogadishu+and+Nairobi+January+2018.pdf/2abe79e2-baf3-0a23-97d1-

[f6944b6d21a7/Somalia_Fact_Finding+Mission+to+Mogadishu+and+Nairobi+January+2018.pdf.pdf](https://www.cgvsra.nl/document/f6944b6d21a7/Somalia_Fact_Finding+Mission+to+Mogadishu+and+Nairobi+January+2018.pdf.pdf)

[geraadpleegd op 26/05/2021]

Finish Immigration Service – Country information service, *Somalia: Fact-Finding Mission to Mogadishu in March 2020*, 23/09/2020, <https://migi.fi/documents/5202425/5914056/Somalia+Fact-Finding+Mission+to+Mogadishu+in+March+2020.pdf/2f51bf86-ac96-f34e-fd02-667c6ae973a0/Somalia+Fact-Finding+Mission+to+Mogadishu+in+March+2020.pdf?t=1602225617645> [geraadpleegd op 26/05/2021]

Forces Network, *What Are British Troops Doing In Somalia?*, 13/11/2017, <https://www.forces.net/news/what-are-british-troops-doing-somalia> [geraadpleegd op 16/06/2021]

Forces Network, *Exclusive: How The British Army Are Helping To Restore Peace In Somalia*, 14/11/2017, <https://www.forces.net/news/exclusive-how-british-army-are-helping-restore-peace-somalia> [geraadpleegd op 16/06/2021]

Foreign Policy (Boubacar G. D.), *We are winning in Somalia*, 26/07/2011, <https://foreignpolicy.com/2011/07/26/were-winning-in-somalia/> [geraadpleegd op 16/06/2021]

Foreign Policy (Sperber A.), *Somalia Is a Country Without an Army*, 07/08/2018, <https://foreignpolicy.com/2018/08/07/somalia-is-a-country-without-an-army-al-shabab-terrorism-horn-africa-amisom/> [geraadpleegd op 16/06/2021]

Foundation for Defense of Democracies (FDD's) Long War Journal (Weiss C.), *Islamic State in Somalia suffers setbacks despite uptick in claimed activity*, 01/06/2020, <https://www.longwarjournal.org/archives/2020/06/islamic-state-in-somalia-suffers-setbacks-despite-uptick-in-claimed-activity.php> [geraadpleegd op 19/05/2021]

France 24, *Somali Opposition fighters cordon off parts of Mogadishu as political feud turns violent*, 27/04/2021, <https://www.france24.com/en/africa/20210427-somali-opposition-cordons-off-parts-of-mogadishu-as-political-feud-turns-violent> [geraadpleegd op 12/05/2021]

Gamal M. (@mahmouedgamal44), *Timelapse satellite imagery of the Turkish military training base in Somalia known as Camp TURKSOM* [Twitterpost], 07/02/2021, <https://twitter.com/mahmouedgamal44/status/1358359157443858432> [geraadpleegd op 31/05/2021]

Garda.com, *Somalia: Clashes reported in Mogadishu, Dec. 19*, 19/12/2020, <https://www.garda.com/crisis24/news-alerts/418366/somalia-clashes-reported-in-mogadishu-dec-19> [geraadpleegd op 10/06/2021]

Garda.com, *Somalia: Explosion along the Mogadishu Afgoye road results in casualties, Jan. 27*, 27/01/2021, <https://www.garda.com/crisis24/news-alerts/435191/somalia-explosion-along-the-mogadishu-afgoye-road-results-in-casualties-jan-27> [geraadpleegd op 10/06/2021]

Garda.com, *Somalia: Security forces continuing response to militant attack at Afrik Hotel in Mogadishu as of late evening of Jan. 31 /update 2*, 31/01/2021, <https://www.garda.com/crisis24/news-alerts/436951/somalia-security-forces-continuing-response-to-militant-attack-at-afrik-hotel-in-mogadishu-as-of-late-evening-of-jan-31-update-2> [geraadpleegd op 10/06/2021]

Garda.com, *Somalia: Heavy clashes ongoing between government forces and armed oppositionists near Daljirka Dahsoon Monument and Maida Hotel early Feb. 19*, 19/02/2021, <https://www.garda.com/crisis24/news-alerts/445121/somalia-heavy-clashes-ongoing-between-government-forces-and-armed-oppositionists-near-daljirka-dahsoon-monument-and-maida-hotel-early-feb-19> [geraadpleegd op 10/06/2021]

Garda.com, *Somalia: Dozens of casualties reported in suspected VBIED explosion in central Mogadishu during evening of March 5 /update 1*, 05/03/2021, <https://www.garda.com/crisis24/news-alerts/451551/somalia-dozens-of-casualties-reported-in-suspected-vbied-explosion-in-central-mogadishu-during-evening-of-march-5-update-1> [geraadpleegd op 10/06/2021]

Garda.com, *Somalia: Several casualties confirmed following explosion in the Shangani district of Mogadishu, April 3 /update 1*, 03/04/2021, <https://www.garda.com/crisis24/news-alerts/463121/somalia-several-casualties-confirmed-following-explosion-in-the-shangani-district-of-mogadishu-april-3-update-1> [geraadpleegd op 10/06/2021]

- Garda.com, *Somalia: Rival military groups clashing in Mogadishu April 25 /update 1*, 25/04/2021, <https://www.garda.com/crisis24/news-alerts/471226/somalia-rival-military-groups-clashing-in-mogadishu-april-25-update-1> [geraadpleegd op 03/06/2021]
- Garda.com, *Somalia: Heavy gunfire and clashes reported in several districts of Mogadishu late April 25 /update 2*, 25/04/2021, <https://www.garda.com/crisis24/news-alerts/471266/somalia-heavy-gunfire-and-clashes-reported-in-several-districts-of-mogadishu-late-april-25-update-2> [geraadpleegd op 03/06/2021]
- Garowe Online, *Al-Shabab appoints shadow governor for Somalia's capital*, 09/07/2019, <https://www.garoweonline.com/en/news/somalia/al-shabab-appoints-shadow-governor-for-somalias-capital> [geraadpleegd op 16/06/2021]
- Garowe Online, *Somali court slaps Mogadishu official with 3 year sentence over link with Al-Shabaab*, 17/02/2020, <https://www.garoweonline.com/en/news/somalia/somalia-court-slaps-mogadishu-official-with-3-year-sentence-over-al-shabaab-links> [geraadpleegd op 02/06/2021]
- Garowe Online, *Tension runs high in Somalia as mutineers storm Mogadishu*, 25/04/2021, <https://www.garoweonline.com/en/news/somalia/tension-runs-high-in-somalia-as-rebel-sna-troops-storm-mogadishu> [geraadpleegd op 15/06/2021]
- Garowe Online, *Somalia PM Roble forms team to bring an end to Mogadishu violence*, 05/05/2021, <https://www.garoweonline.com/en/news/somalia/somalia-pm-roble-forms-team-to-investigate-mogadishu-violence> [geraadpleegd op 17/05/2021]
- Garowe Online, *I will not take sides in elections, PM Roble tells opposition leaders*, 06/05/2021, <https://www.garoweonline.com/en/news/somalia/i-will-not-take-sides-in-elections-pm-roble-tells-opposition-leaders> [geraadpleegd op 18/05/2021]
- Garowe Online, *Somalia: SNA mutineers exit Mogadishu following deal with opposition*, 08/05/2021, <https://www.garoweonline.com/en/news/somalia/somalia-sna-mutineers-exit-mogadishu-following-deal-with-opposition> [geraadpleegd op 17/05/2021]
- Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ), *Promoting the economic and social participation of extremely poor households*, 04/2021, <https://www.giz.de/en/worldwide/96302.html> [geraadpleegd op 17/05/2021]
- Global Shelter Cluster, *Overview Banadir*, 2019, <https://www.sheltercluster.org/hub/banadir> [geraadpleegd op 16/06/2021]
- Goobjoog News, *President Farmajo reveals 1 million primary school books*, 14/12/2019, <http://goobjoog.com/english/president-farmaajo-unveils-1-million-primary-school-books/> [geraadpleegd op 16/06/2021]
- Goobjoog News, *PM Roble, Opposition leaders strike deal, forces to leave Mogadishu in 48 hours*, 05/05/2021, <https://goobjoog.com/english/pm-roble-opposition-leaders-strike-deal-forces-to-leave-mogadishu-in-48-hours/> [geraadpleegd op 17/05/2021]
- Goobjoog News, *Opposition forces leave Somali capital after deadly clashes*, 08/05/2021, https://goobjoog.com/english/opposition-forces-leave-somali-capital-after-deadly-clashes/?utm_source=dlvr.it&utm_medium=twitter [geraadpleegd op 17/05/2021]
- Goobjoog News, *Joint committee meets to set ground for May 20 poll talks*, 17/05/2021, <https://goobjoog.com/english/joint-committee-meets-to-set-ground-for-may-20-poll-talks/> [geraadpleegd op 18/05/2021]
- Halbeeg, *14th October Battalion takes full charge of Mogadishu security*, 24/07/2018, <https://en.halbeeg.com/2018/07/24/14th-october-battalion-takes-full-charge-of-mogadishu-security/> [geraadpleegd op 16/06/2021]
- Halbeeg, *Over 300 specially-trained Danab soldiers conclude course in Mogadishu*, 19/04/2019, <https://en.halbeeg.com/2019/04/19/over-300-specially-trained-danab-soldiers-conclude-course-in-mogadishu/> [geraadpleegd op 16/06/2021]
- Hansen S. J., *Horn Sahel and Rift, Fault- lines of the African Jihad*, Londen: Hurst & Company publishers, 2019

- Hassan S., *An overlooked consequence of civil war: mental illness in Somalia*, 24/08/2017, <https://pphr.princeton.edu/2017/08/24/an-overlooked-consequence-of-civil-war-mental-illness-in-somalia-and-the-somali-diaspora/> [geraadpleegd op 16/06/2021]
- Harper M., *Everything you have told me is true – The many face of al-Shabaab*, Londen: Hurst & Company Publishers, 2019
- Hiraal Institute (HI), The Global Strategy Network, *The Islamic state in East Africa*, 31/07/2018, <https://hiraalinstitute.org/wp-content/uploads/2018/10/The-Islamic-State-in-East-Africa.pdf> [geraadpleegd op 26/05/2021]
- Hiraal Institute (HI), *The War in Somalia in 2018*, 27/02/2019, <https://hiraalinstitute.org/wp-content/uploads/2019/02/The-War-in-Somalia-in-2018.pdf> [geraadpleegd op 06/06/2021]
- Hiraal Institute (HI), *A Losing Game: Countering Al-Shabab's Financial System*, 10/2020, <https://hiraalinstitute.org/wp-content/uploads/2020/10/A-Losing-Game.pdf> [geraadpleegd op 25/11/2020]
- Hiraan, *Banaadir police chief Sadak John fired shortly after 'directing' parliament to end business*, 12/04/2021, https://www.hiiraan.com/news4/2021/Apr/182271/somali_police_commissioner_gen_abdi_hassan_mohamed_hijar_has_fired.aspx [geraadpleegd op 28/05/2021]
- Hiraan, *Somali government, opposition agree to withdraw forces*, 05/05/2021, https://www.hiiraan.com/news4/2021/May/182510/somali_government_opposition_agree_to_withdraw_forces_from_mogadishu.aspx?utm_source=dlvr.it&utm_medium=twitter [geraadpleegd op 17/05/2021]
- Hiiraan, *Somalia launches standardized secondary schools curriculum*, 02/09/2020, https://hiiraan.com/news4/2020/Sept/179789/somalia_launches_standardized_secondary_schools_curriculum.aspx [geraadpleegd op 16/06/2021]
- Horn Observer, *Turkish trained forces storm local radio station in Mogadishu*, 27/04/2021, <https://hornobserver.com/articles/854/Turkish-trained-forces-storm-local-radio-station-in-Mogadishu> [geraadpleegd op 28/05/2021]
- Horn Observer, *Somali PM lauds deal to demilitarise Mogadishu*, 06/05/2021, <https://hornobserver.com/articles/892/Somali-PM-lauds-deal-to-demilitarise-Mogadishu> [geraadpleegd op 17/05/2021]
- Horn Observer, *Three killed in IED blast outside Somali capital Mogadishu*, 21/05/2021, <https://hornobserver.com/articles/960/Three-killed-in-IED-blast-outside-Somali-capital-Mogadishu> [geraadpleegd op 10/06/2021]
- Human Rights Watch (HRW), *Kenya: Reverse Move to Close Refugee Camp, No Forced Returns of Refugees*, 27/03/2019, <https://www.hrw.org/news/2019/03/27/kenya-reverse-move-close-refugee-camp> [geraadpleegd op 16/06/2021]
- Human Rights Watch (HRW) (Frelick B.), *Closing Camps Won't Solve Kenya's Refugee Problem, Government Should Protect Refugees, Not Send People Back to Dangerous Conditions*, 13/04/2021, <https://www.hrw.org/news/2021/04/13/closing-camps-wont-solve-kenyas-refugee-problem> [geraadpleegd op 09/06/2021]
- Innovation Village, *Mogadishu's First Motorcycle Hailing App 'Go!' has launched*, 03/05/2019, <https://innovation-village.com/mogadishus-first-motorcycle-hailing-app-go-has-launched/> [geraadpleegd op 16/06/2021]
- Institute for Security Studies Africa (ISS Africa) (Okeke J. M.), *Policy Brief, Deadline or deadlock, AMISOM's future in Somalia*, 10/2019, <https://issafrica.s3.amazonaws.com/site/uploads/pb133.pdf> [geraadpleegd op 16/06/2021]
- Institute for Security Studies Africa (ISS Africa) (Dessu M. K.), *AMISOM should provide more than security in Somalia*, 25/02/2021, <https://issafrica.org/iss-today/amisom-should-provide-more-than-security-in-somalia> [geraadpleegd op 11/05/2021]
- Institute for Security Studies (ISS Africa)(Demissie S. T., Atta-Asamoah A.), *Trust deficit keeps Somalia's leaders at loggerheads*, 14/05/2021, <https://issafrica.org/iss-today/trust-deficit-keeps-somalias-leaders-at-loggerheads> [geraadpleegd op 18/05/2021]

- Intelligence Fusion (Haynes W.), *The Threat of Al-Shabaab to Somalia in 2019* [blog], 26/02/2019, <https://www.intelligencefusion.co.uk/blog/the-threat-of-al-shabaab-to-somalia-in-2019> [geraadpleegd op 16/06/2021]
- Internal Displacement Monitoring Centre (IDMC), *Unsettlement: Urban displacement in the 21st century, City of Light, New and secondary displacements in Mogadishu, Somalia*, 11/2018, <http://www.internal-displacement.org/sites/default/files/inline-files/201811-urban-displacement-mogadishu.pdf> [geraadpleegd op 16/06/2021]
- Internal Displacement Monitoring Centre (IDMC), *As Somalis flee to cities, Mogadishu becomes most crowded city in Africa*, 11/12/2018, <http://www.internal-displacement.org/media-centres/as-somalis-flee-to-cities-mogadishu-becomes-most-crowded-city-in-africa> [geraadpleegd op 16/06/2021]
- Internal Displacement Monitoring Centre (IDMC) via ReliefWeb, *Measuring the costs of internal displacement on idps and hosts: Case studies in Eswatini, Ethiopia, Kenya and Somalia*, 01/2020, [202001-cost-of-displacement-africa-case-studies.pdf \(reliefweb.int\)](https://www.refugees.org/202001-cost-of-displacement-africa-case-studies.pdf) [geraadpleegd op 16/06/2021]
- Internal Displacement Monitoring Centre (IDMC), *Global Report on Internal Displacement (GRID), Internal displacement in a changing climate*, 20/05/2021, https://www.internal-displacement.org/sites/default/files/publications/documents/grid2021_idmc.pdf [geraadpleegd op 04/06/2021]
- International Crisis Group (ICG), *Blunting Al-Shabaab's Impact on Somalia's Elections*, 31/12/2020, <https://www.crisisgroup.org/africa/horn-africa/somalia/b165-blunting-al-shabaabs-impact-somalias-elections> [geraadpleegd op 26/05/2021]
- International Crisis Group (ICG), *Crisiswatch, February 2021*, 28/02/2021, <https://www.crisisgroup.org/crisiswatch/march-alerts-and-february-trends> [geraadpleegd op 12/05/2021]
- International Crisis Group (ICG) (Mahmood O.), *Why Somalia's Electoral Crisis has Tipped Into Violence*, 27/04/2021, <https://www.crisisgroup.org/africa/horn-africa/somalia/why-somalias-electoral-crisis-has-tipped-violence> [geraadpleegd op 15/06/2021]
- Internal Displacement Monitoring Centre (IDMC), *As Somalis flee to cities, Mogadishu becomes most crowded city in Africa*, 11/12/2018, <http://www.internal-displacement.org/media-centres/as-somalis-flee-to-cities-mogadishu-becomes-most-crowded-city-in-africa> [geraadpleegd op 26/05/2021]
- International Institute for Environment and Development (IIED) (Kamau C. et al.) *Accessing land and shelter in Mogadishu: a city governed by an uneven mix of formal and informal practices Shelter provision in East African Cities: Understanding Transformative Politics for Inclusive Cities: City Briefing*, 01/01/2019, <https://pubs.iied.org/pdfs/10869IIED.pdf> [geraadpleegd op 26/05/2021]
- International Institute for Environment and Development (IIED) (Bonnet C., Bryld E.), *The challenge of finding money to build shelter in Mogadishu's informal settlements*, 28/01/2019, <https://www.iied.org/challenge-finding-money-build-shelter-mogadishus-informal-settlements> [geraadpleegd op 26/05/2021]
- International Institute for Environment and Development (IIED) (Bryld E. et al.), *Shelter provision in Mogadishu, Understanding politics for a more inclusive city*, 09/2019, <https://pubs.iied.org/pdfs/10877IIED.pdf> [geraadpleegd op 26/05/2021]
- International Institute for Environment and Development (IIED) (Bonnet C. et al.), *Inclusive Shelter provision in Mogadishu in Environment & Urbanization*, Vol 32, N° 2, 10/2020, <https://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/0956247820942086> [geraadpleegd op 26/05/2021]
- International Peace Institute (IPI) (Williams P. D.), *Special Report: How Many Fatalities Has the African Union Mission in Somalia Suffered?*, 10/09/2015, <http://theglobalobservatory.org/2015/09/amisom-african-union-somalia-peacekeeping/> [geraadpleegd op 26/05/2021]
- International Peace Institute (IPI) (Hills A.), *Somalia's Security Challenges Complicate Transfer of Responsibility to Government*, 11/03/2019, <https://theglobalobservatory.org/2019/03/somalia-security-challenges-complicate-transfer-government/> [geraadpleegd op 26/05/2021]
- International Peace Institute (IPI) (Blyth F.), *Transitioning to National Forces in Somalia: More Than an Exit for AMISOM*, 22/04/2019, https://www.ipinst.org/wp-content/uploads/2019/04/1904_Transitioning-in-Somalia.pdf [geraadpleegd op 26/05/2021]

- International Crisis Group (ICG) (Mahmood O.), *Why Somalia's Electoral Crisis Has Tipped into Violence*, 27/04/2021, <https://www.crisisgroup.org/africa/horn-africa/somalia/why-somalias-electoral-crisis-has-tipped-violence> [geraadpleegd op 12/05/2021]
- International Crisis Group (ICG), *Crisis watch, April 2021*, 30/04/2021, <https://www.crisisgroup.org/crisiswatch/may-alerts-and-april-trends-2021> [geraadpleegd op 12/05/2021]
- International Crisis Group (ICG), *Crisis watch, Somalia, May 2021*, 31/05/2021, <https://www.crisisgroup.org/crisiswatch> [geraadpleegd op 16/06/2021]
- International Institute for Environment and Development (IIED) (Bryld E. et al.), *Shelter provision in Mogadishu, Understanding politics for a more inclusive city*, 09/2019, <https://pubs.iied.org/pdfs/10877IIED.pdf> [geraadpleegd op 16/06/2021]
- International Organization for Migration (IOM), *The Challenges of Migrants' Voluntary Return in the Face of a Pandemic*, 05/05/2021, <https://returnandreintegration.iom.int/en/spotlight/article/challenges-migrants-voluntary-return-face-pandemic> [geraadpleegd op 09/06/2021]
- International Peace Institute (IPI) (Robinson C.), *Rising Politicization Risk Splitting Somali national Army*, 17/03/2021, <https://theglobalobservatory.org/2021/03/rising-politicization-risks-splitting-somali-national-army/> [geraadpleegd op 16/06/2021]
- Landinfo, *Somalia: Security challenges in Mogadishu*, 15/05/2018, <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2018/06/Report-Somalia-Security-challenges-in-Mogadishu-May-2018-1.pdf> [geraadpleegd op 16/06/2021]
- Long War Journal (Weiss C.), *Shabaab hits hotel, military base with suicide assault*, 17/08/2020, <https://www.longwarjournal.org/archives/2020/08/shabaab-hits-hotel-military-base-with-suicide-assaults.php> [geraadpleegd op 16/06/2021]
- Maruf H., Joseph D., *Inside Al-Shabaab – The Secret History of Al-Qaeda's Most Powerful Ally*, Bloomington, Indiana: Indiana University Press, 2018
- Maruf H. (@HarunMaruf), *Breaking News. VOA Broadcaster, investigative reporter, Views strictly mine. Book: "Inside Al-Shabaab" - available via Amazon. WhatsApp +1 202 769 6161* [Twitterpost], s.d., <https://twitter.com/harunmaruf> [geraadpleegd op 16/06/2021]
- Maruf H. (@HarunMaruf), *Al-Shabaab has appointed a new (Waalli) governor for Mogadishu this week, sources tell me. The new governor, Dahir Moallim Salaad, is a long-time operative of AS Amniyat's surveillance operations. The post was vacant for sometime [sic] as US drones killed predecessors, per sources.* [Twitterpost], 09/07/2019, <https://twitter.com/harunmaruf/status/1148380523041054727> [geraadpleegd op 16/06/2021]
- Mary Harper, *Mary Harper* [website], laatste update: 28/02/2012, <http://www.maryharper.co.uk/pages/home.html> [geraadpleegd op 16/06/2021]
- Mercy Corps, *If Youth are given the Chance*, 04/2018, https://www.mercycorps.org/sites/default/files/2019-11/If%20Youth%20Are%20Given%20the%20Chance_LR_FINAL.pdf [geraadpleegd op 16/06/2021]
- Migrationsverket (Lifos), *Säkerhetssituationen i södra och centrala Somalia. Rapport från utredningsresa till Nairobi, Kenya i oktober 2013* [Veiligheidssituatie in Zuid- en Midden-Somalië. Verslag van een onderzoeksreis naar Nairobi, Kenia in oktober 2013], 20/01/2014, <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentAttachmentId=40524> [geraadpleegd op 16/06/2021]
- Migrationsverket (Lifos), *Somalia. En sammanfattande analys av säkerhetssituationen, rättsväsendet och civilas situation* [Somalië. Een beknopte analyse van de veiligheidssituatie, de rechterlijke macht en de situatie van de burgers], 16/06/2016, <http://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentAttachmentId=43542> [geraadpleegd op 16/06/2021]
- Migrationsverket (Lifos), *Säkerhetssituationen i södra och centrala Somalia* [Veiligheidssituatie in Zuid- en Centraal-Somalië], 29/04/2015, <http://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentAttachmentId=41917> [geraadpleegd op 16/06/2021]
- [Migrationsverket \(Lifos\)](https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentAttachmentId=45863), *Somalia: the position of women in the clan system*, 27/04/2018, <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentAttachmentId=45863> [geraadpleegd op 16/06/2021]

Migrationsverket – Lifos via European Country of Origin Information Network (ecoi.net), *Landinformation: Somalia – säkerhetssituationen 2020, version 1.2*. [Landeninformatie: Somalia - veiligheidssituatie 2020, versie 1.2.], 12/05/2021, <https://www.ecoi.net/en/file/local/2050622/210512301.pdf> [geraadpleegd op 31/05/2021]

Military Times (Rempfer K.), *Lightning brigade: Training advanced infantry – not airstrikes – is AFRICOM's primary effort in Somalia*, 27/03/2019, <https://www.militarytimes.com/news/your-military/2019/03/27/lightning-brigade-training-advanced-infantry-not-airstrikes-is-africoms-primary-effort-in-somalia/> [geraadpleegd op 16/06/2021]

Military Times (Rempfer K.), *US troops, nonprofit trainers and a 'Lightning Brigade' battle for Somalia*, 21/05/2019, <https://www.militarytimes.com/news/your-army/2019/05/21/us-troops-nonprofit-trainers-and-a-lightning-brigade-battle-for-somalia/> [geraadpleegd op 16/06/2021]

Ministerie van Buitenlandse Zaken (Nederland), *Ambtsbericht Somalië*, 12/2014, <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/ambtsberichten/2014/12/18/ambtsbericht-somalie> [geraadpleegd op 16/06/2021]

Ministerie van Buitenlandse Zaken (Nederland), *Gecorrigeerde versie algemeen ambtsbericht Zuid- en Centraal Somalië*, 23/11/2017, https://www.ecoi.net/en/file/local/1419105/1226_1512376193_correctie-aab-zuid-en-centraal-somalie-2017-def-zvb.pdf [geraadpleegd op 16/06/2021]

Ministerie van Buitenlandse Zaken (Nederland), *Algemeen Ambtsbericht, Zuid- en Centraal-Somalië*, 19/03/2019, <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/ambtsberichten/2019/03/19/algemeen-ambtsbericht-zuid-en-centraal-somalie-2019> [geraadpleegd op 04/06/2021]

Ministerie van Buitenlandse Zaken (Nederland), *Algemeen Ambtsbericht, Somalië*, 03/2020, <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/ambtsberichten/2020/04/24/algemeen-ambtsbericht-somalie-maart-2020> [geraadpleegd op 04/06/2021]

Ministry of Immigration and Integration (Denemarken), *South and Central Somalia: security situation, forced recruitment, and conditions for returnees*, 07/2020, <https://www.nyidanmark.dk/-/media/Files/US/Landenotater/South-and-Central-Somalia--Security-Situation-Forced-Recruitment-and-Conditions-for-Returnees.pdf?la=en-GB&hash=47AA678260633225D090F9CEEC4FCEBFC8418469> [geraadpleegd op 02/06/2021]

Ministry of Planning, Investment and Economic Development - Somalia, *Somalia National Development Plan, 2020-2024*, 24/12/2019, <http://mop.gov.so/wp-content/uploads/2019/12/NDP-9-2020-2024.pdf> [geraadpleegd op 02/06/2021]

Mixed Migration Centre (MMC), *Quarterly Mixed Migration Update: East Africa & Yemen*, 04/2021, <https://mixedmigration.org/wp-content/uploads/2021/04/qmmu-q1-2021-eay.pdf> [geraadpleegd op 09/06/2021]

Mohamed H. (@HusseinM12), *JUST IN: Somali government troops attacked military troops protecting former president HSM and a Somali senator Muse Sudi Yalahow in Kaaraan district. The battle ongoing near Mirinayo area. Heavy gunfire could be heard*. [Twitterpost], 25/04/2021, <https://twitter.com/HusseinM12/status/1386311280173240326> [geraadpleegd op 04/06/2021]

Mogadishu Airport – Aden Adde International Airport, *Airline directory*, s.d., <https://mogadishuairport.com/airport-information/airline-directory/> [geraadpleegd op 16/06/2021]

Mogaguide, *Main map [website]*, laatste update: s.d., http://mogaguide.com/pages/city_main_map.php?in=1&l=1 [geraadpleegd op 16/06/2021]

Morad News, *In the radio interview, #AISHabaab's Shadow governor of #Mogadishu, Musa Arale, claims that Farmajo gov't and the opposition groups are "massing troops" in the capital, predicts the current crisis will not be solved anytime soon unless their "foreign masters" intervene. #Somalia* [Twitterbericht], 29/04/2021, <https://twitter.com/MoradNews/status/1387820533333508100> [geraadpleegd op 02/06/2021]

New Vision (Ssjjoba E.), *Field Police in Somalia decry old vehicles*, 08/11/2019, https://www.newvision.co.ug/new_vision/news/1510235/field-police-somalia-decry-vehicles [geraadpleegd op 16/06/2021]

- Norwegian Institute of International Affairs (NUPI) (Rupesinghe N.), *Policy Brief, The Civilian Casualty Tracker analysis and Response Cell in the African Union Mission in Somalia. An emerging best practice for AU peace support operations?*, 03/2019, https://nupi.brage.unit.no/nupi-xmlui/bitstream/handle/11250/2582457/NUPI_Policy_Brief_3_2019_Rupesinghe.pdf?sequence=2&isAllowed=y [geraadpleegd op 16/06/2021]
- Norwegian Refugee Council (NRC), *Back to Square One*, 12/01/2018, <https://www.nrc.no/globalassets/pdf/reports/back-to-square-one/back-to-square-one-post-eviction-assessment-in-somalia-120118-final.pdf> [geraadpleegd op 16/06/2021]
- Norwegian Refugee Council (NRC), *Eviction Graphs, year: 2020, region: Banaadir, s.d.*, <https://evictions.nrcsystems.net/evictions.php> [geraadpleegd op 07/06/2021]
- Norwegian Refugee Council (NRC), *Eviction Trend Analysis, 2020 Cumulative*, 12/2020, <https://evictions.nrcsystems.net/pdf/dashboard/EvictionsDashboard2020CumulativeDecember.pdf> [geraadpleegd op 07/06/2021]
- Norwegian Refugee Council (NRC), *Eviction Trend Analysis, 2019 Cumulative*, 06/02/2020, <https://evictions.nrcsystems.net/pdf/dashboard/EvictionTrend2019Cumulative.pdf> [geraadpleegd op 07/06/2021]
- Norwegian Refugee Council (NRC), *Eviction Trend Analysis, 2018 Cumulative*, 13/02/2020, <https://evictions.nrcsystems.net/pdf/dashboard/EvictionTrend2018Cumulative.pdf> [geraadpleegd op 07/06/2021]
- Norwegian University of Life Sciences (NMBU), *Stig Jarle Hansen, s.d.*, <https://www.nmbu.no/emp/stig.hansen> [geraadpleegd op 16/06/2021]
- Open Data Institute (ODI) (Pellini A. et al.), *Research in Somalia, Opportunities for Cooperation*, 02/2020, https://www.odi.org/sites/odi.org.uk/files/resource-documents/research_in_somalia_opportunities_for_cooperation.pdf [geraadpleegd op 16/06/2021]
- Overseas Security Advisory Council (OSAC), *Somalia 2020- Crime & Safety Report*, 01/05/2020, <https://www.osac.gov/Country/Somalia/Content/Detail/Report/4a1550e6-cc18-40d9-b587-18946f742968> [geraadpleegd op 06/06/2021]
- Oxford University Press (Ingiriis M. H.), *Predatory politics and personalization of power: The abuses and misuses of the National Intelligence and Security Agency (NISA) in Somalia*, 22/01/2020, <https://academic.oup.com/afraf/advance-article-abstract/doi/10.1093/afraf/adz027/5714018?redirectedFrom=fulltext> [geraadpleegd op 16/06/2021]
- Pax for Peace (Duursma A.), *Mapping data-Driven Tools and Systems for Early Warning, Situational Awareness and Early Action*, 04/2021, <https://paxforpeace.nl/media/download/2104%20D4P%20report%20AD.pdf> [geraadpleegd op 28/05/2021]
- Political Geography Now (Polgeonow), *Somalia Control Map & Timeline – February 2021 (Subscription)*, 25/02/2021, <https://members.polgeonow.com/2021/02/somalia-control-map-2021.html?zx=96046364e64efd7b> [geraadpleegd op 15/06/2021]
- Pulitzer Center (Sperber A.), *The Danab Brigade: Somalia's Elite, US-Sponsored Special Ops Force*, 11/08/2020, <https://pulitzercenter.org/stories/danab-brigade-somalias-elite-us-sponsored-special-ops-force> [geraadpleegd op 26/05/2021]
- Pulse (Tubei G.), *Somali National University beats odds to produce its first batch of graduates after being closed for nearly three decades*, 25/06/2019, <https://www.pulselive.co.ke/bi/politics/history-made-as-somali-university-produces-first-batch-of-graduates-in-28-years/sfhstp4> [geraadpleegd op 16/06/2021]
- Quartz Africa (Dahir A. L.), *Mogadishu now has first motorcycle hailing app*, 01/05/2019, <https://qz.com/africa/1609973/somalia-motorcycle-hailing-app-go-launched-in-mogadishu/> [geraadpleegd op 16/06/2021]

- Radio Dalsan, *Cabinet approves replacement of Mogadishu Stabilization Force by Civil Defense Force*, 27/07/2018, <https://www.radiodalsan.com/en/2018/07/27/cabinet-approves-replacement-of-mogadishu-stabilization-force-by-civil-defence-forces/> [geraadpleegd op 16/06/2021]
- Radio Dalsan, *Al-Shabab Claims Its Capability Of Attacks In Mogadishu Is On Steady Increase*, 18/10/2019, <https://www.radiodalsan.com/en/2019/10/18/al-shabab-claims-its-capability-of-attacks-in-mogadishu-is-on-steady-increase/> [geraadpleegd op 06/06/2021]
- Radio Dalsan, *Al-Shabab Appoints New Mogadishu "Mayor"*, 09/07/2019, <https://www.radiodalsan.com/en/2019/07/09/al-shabab-appoints-new-mogadishu-mayor/> [[geraadpleegd op 16/06/2021]
- Radio Dalsan, *6 killed, 4 injured in Mogadishu Suicide Bombing*, 04/04/2021, <https://www.radiodalsan.com/en/2021/04/04/6-killed-4-injured-in-mogadishu-suicide-bombing/> [geraadpleegd op 10/06/2021]
- Radio Ergo, *Report urges a quota for children from poor families in Mogadishu public school*, 02/05/2019, <https://radioergo.org/en/2019/05/02/51695/> [geraadpleegd op 16/06/2021]
- Radio France internationale (RFI), *Armed Somali opposition groups cordon off parts of Mogadishu*, 26/04/2021, <https://www.rfi.fr/en/somali-opposition-fighters-cordon-off-parts-of-tense-capital> [geraadpleegd op 12/05/2021]
- Refugees International (Yarnell M.), *Durable Solutions in Somalia: Moving From Policies to Practice for IDPs in Mogadishu*, 16/12/2019, <https://www.refugeesinternational.org/reports/2019/12/13/durable-solutions-somalia-moving-from-policies-practice-for-idps-mogadishu> [geraadpleegd op 16/06/2021]
- Regional Durable Solutions Secretariat (ReDSS), *Somalia Benadir region : Durable Solutions Framework*, 03/2017, http://regionaldss.org/wp-content/uploads/2018/01/New-ReDSS_Somalia-Benadir-region-Solutions-analysis-6.pdf [geraadpleegd op 16/06/2021]
- Regional Durable Solutions Secretariat (ReDSS), *Solutions analysis update 2019: Case study on lessons learnt and practices to support (re)integration programming – Mogadishu, Baidoa and Kismayo*, 13/05/2019, https://regionaldss.org/wp-content/uploads/2019/05/ReDss_Solutions_Analysis_EFA_080519.pdf [geraadpleegd op 16/06/2021]
- Regional Durable Solutions Secretariat (ReDSS), *Dadaab Solutions Paper*, 03/07/2019, [ReDSS-Dadaab-solutions-paper-April-2019.pdf \(regionaldss.org\)](https://regionaldss.org/wp-content/uploads/2019/07/Dadaab-Solutions-Paper-April-2019.pdf) [geraadpleegd op 16/06/2021]
- Reuters, *Turkey opens military base in Mogadishu to train Somali soldiers*, 30/09/2017, <https://www.reuters.com/article/us-somalia-turkey-military-idUSKCN1C50JH> [geraadpleegd op 31/05/2021]
- Reuters (Sheikh A., Hussein A.), *Somalia fights to standardize schools with first new curriculum since civil war began*, 01/10/2019, <https://www.reuters.com/article/us-somalia-education/somalia-fights-to-standardize-schools-with-first-new-curriculum-since-civil-war-began-idUSKBN1WG3ET> [geraadpleegd op 16/06/2021]
- Reuters (Sheikh A.), *Somali government forces, opposition clash in Mogadishu over election protest*, 19/02/2021, <https://www.reuters.com/article/us-somalia-politics-idUSKBN2AJ0MI> [geraadpleegd op 12/05/2021]
- Reuters, *Mogadishu Police chief suspends Somali parliament, gets fired moments later*, 12/04/2021, <https://www.reuters.com/article/instant-article/iduskbn2bz0y9> [geraadpleegd op 28/05/2021]
- Reuters, *Forces opposed to Somali president control parts of Mogadishu*, 26/04/2021, <https://www.reuters.com/world/africa/forces-opposed-somali-president-control-parts-mogadishu-2021-04-26/> [geraadpleegd op 04/06/2021]
- Reuters, *Somalia's PM rejects proposed presidential term extension*, 27/04/2021, <https://www.reuters.com/world/africa/residents-somalias-capital-flee-amid-splits-within-security-forces-2021-04-27/> [geraadpleegd op 04/06/2021]
- Reuters, *Bowing to pressure, Somalia's president agrees not to extend presidential term*, 28/04/2021, <https://www.reuters.com/world/africa/bowing-pressure-somalias-president-agrees-not-extend-presidential-term-2021-04-27/> [geraadpleegd op 17/05/2021]
- Reuters (Sheikh A.), *Anti-president Somali soldiers to return to barracks after reaching deal-spokesman*, 06/05/2021, <https://news.trust.org/item/20210506154854-xa9fa/> [geraadpleegd op 17/05/2021]

- Reuters, *Anti-president Somali soldiers begin returning to barracks*, 07/05/2021, <https://www.reuters.com/world/africa/anti-president-somali-soldiers-begin-returning-barracks-2021-05-07/> [geraadpleegd op 18/05/2021]
- Réseau francophone de recherche sur les opérations de paix (ROP) (Barguès J-G.), *Historique de l'opération AMISOM*, 15/06/2012, <http://www.operationspaix.net/1-historique-amisom.html> [geraadpleegd op 16/06/2021]
- Royal United Services Institute for Defense and Security Studies (RUSI) (Hills A.), *Making Mogadishu Safe: Localisation, Policing and Sustainable Security*, Abingdon: Routledge Journals, 2018
- Scientific Research (Herring E. et al.), *COVID-19 Responses and Education in Somalia/ Somaliland* in *Sociology Mind*, volume: 10, 2020, <https://www.scirp.org/journal/paperinformation.aspx?paperid=103518> [geraadpleegd op 16/06/2021]
- Security on the Move (Bakonyi J.), *Four Somali cities*, 28/08/2018, <https://securityonthemove.co.uk/four-somali-cities/> [geraadpleegd op 16/06/2021]
- Shabelle Media Network, *160 Uganda Police Officers Leave Mogadishu*, 01/08/2018, <https://www.radioshabelle.com/160-ugandan-police-officers-leave-mogadishu/> [geraadpleegd op 16/06/2021]
- Somalia Federal Government, *Villa Somalia* [website], laatste update: 01/2019, [Villa Somalia – The Official Somali Government Portal](http://www.villasomalia.gov.so/) [geraadpleegd op 16/06/2021]
- Somali Affairs, *Somalia: PM Roble appoints committee to resolve recent violence in Mogadishu*, 04/05/2021, <https://www.somaliaffairs.com/news/somalia-pm-roble-appoints-committee-to-resolve-recent-violence-in-mogadishu/> [geraadpleegd op 17/05/2021]
- Somali Affairs, *Somali Forces clash in Mogadishu with ex-leader says forces attacked him*, 25/04/2021, <https://www.somaliaffairs.com/news/somali-forces-clash-in-mogadishu-with-ex-leader-says-forces-attacked-him/> [11/06/2021]
- Somali Affairs, *Somalia: Military Forces begin withdrawing from Mogadishu*, 06/05/2021, https://www.somaliaffairs.com/news/somalia-military-forces-begin-withdrawing-from-mogadishu/?utm_source=rss&utm_medium=rss&utm_campaign=somalia-military-forces-begin-withdrawing-from-mogadishu [geraadpleegd op 17/05/2021]
- Somali Public Agenda (Abdullahi A., Sharif M.), *The impact of Covid-19 on the informal economy of Mogadishu*, 06/06/2020, <https://somalipublicagenda.org/the-impact-of-covid-19-on-the-informal-economy-of-mogadishu/> [geraadpleegd op 16/06/2021]
- Stanford University, *Al-Shabaab*, laatste update: 07/01/2019, <https://cisac.fsi.stanford.edu/mappingmilitants/profiles/al-shabaab> [geraadpleegd op 16/06/2021]
- Stanford University, *Islamic Courts Union*, laatste update: 02/2019, <https://cisac.fsi.stanford.edu/mappingmilitants/profiles/islamic-courts-union> [geraadpleegd op 16/06/2021]
- Stars and Stripes (Vandiver J.), *US helps Somali commando force grow from battalion to brigade*, 22/03/2019, <https://www.stripes.com/news/us-helps-somali-commando-force-grow-from-battalion-to-brigade-1.573794> [geraadpleegd op 16/06/2021]
- Strategic Intelligence (Goldberg), *Al Shabaab IED-making unit dismantled by NISA in Mogadishu, Bomb-making material recovered*, 30/01/2020, <https://intelligencebriefs.com/al-shabaab-ied-making-unit-dismantled-by-nisa-in-mogadishu-bomb-making-material-recovered/> [geraadpleegd op 16/06/2021]
- Swiss Info, *Residents of Somalia's capital flee amid splits within security forces*, 27/04/2021, <https://www.swissinfo.ch/eng/residents-of-somalia-s-capital-flee-amid-splits-within-security-forces/46568928> [geraadpleegd op 04/06/2021]
- The Brookings Institution (Felbab-Brown F.), *Testimony, Developments in Somalia*, 14/11/2018, <https://www.brookings.edu/testimonies/developments-in-somalia/> [geraadpleegd op 16/06/2021]
- The Bureau of Investigative Journalism (TBIJ) (Slater E.), *Somalia: a bullet-riddled history*, 22/02/2012, <https://www.thebureauinvestigates.com/stories/2012-02-22/somalia-a-bullet-riddled-history> [geraadpleegd op 16/06/2021]

- The East African (Mutambo A.), *Somalia rejects AU mediator in row with Kenya*, 13/05/2021, <https://www.theeastafrican.co.ke/tea/news/east-africa/somalia-rejects-au-mediator-with-kenya-3398490> [geraadpleegd op 18/05/2021]
- The East African (Mutambo A.), *Kenya-Somalia quarrel threatens AU efforts to broker political deal*, 17/05/2021, <https://www.theeastafrican.co.ke/tea/news/east-africa/kenya-somalia-quarrel-3403348> [geraadpleegd op 18/05/2021]
- The Guardian (Ahmed S., Abdulahi F.), *An insider's guide to Mogadishu: 'There's no life without peace'*, 24/08/2015, <https://www.theguardian.com/cities/2015/aug/24/insider-guide-mogadishu-somalia-life-peace> [geraadpleegd op 16/06/2021]
- The Guardian (Burke J.), *Mogadishu truck bomb: 500 casualties in Somalia's worst terrorist attack*, 16/10/2017, <https://www.theguardian.com/world/2017/oct/15/truck-bomb-mogadishu-kills-people-somalia> [geraadpleegd op 16/06/2021]
- The Guardian (Hujale M.), *Mogadishu left reeling as conflict and climate shocks spark rush to capital*, 27/01/2020, <https://www.theguardian.com/global-development/2020/jan/27/mogadishu-left-reeling-as-climate-and-conflict-spark-rural-exodus> [geraadpleegd op 16/06/2021]
- The Guardian (Sperber A.), *Inside Somalia's impasse: election talks collapse amid mistrust and blame*, 08/04/2021, <https://www.theguardian.com/global-development/2021/apr/08/inside-somalias-impasse-election-talks-collapse-amid-mistrust-and-blame> [geraadpleegd op 11/05/2021]
- The Guardian (Sperber A.), *Somalia's rival factions spread across Mogadishu as they jockey for power*, 21/04/2021, <https://www.theguardian.com/global-development/2021/apr/21/somalias-rival-factions-spread-across-mogadishu-as-they-jockey-for-power>
- The Guardian (Muiruri P.), *Kenya delays closure of camps housing half a million people*, 30/04/2021, <https://www.theguardian.com/global-development/2021/apr/30/kenya-delays-closure-of-camps-housing-half-a-million-people> [geraadpleegd op 08/06/2021]
- The Heritage Institute for Policy Studies (HIPS), The Rift Valley Institute (RVI) (Bradbury M., Abdirashid H.), *Land Matters in Mogadishu: Settlement, ownership and displacement in a contested city*, 17/02/2017, <http://www.heritageinstitute.org/wp-content/uploads/2017/02/Land-Matters-in-Mogadishu-RVI-Rift-Valley-Forum-and-HIPS-2017.pdf> [geraadpleegd op 16/06/2021]
- The Heritage Institute for Policy Studies (HIPS), *Youth Migration in Somalia: Causes, Consequences and Possible Remedies*, 11/04/2018, <http://www.heritageinstitute.org/wp-content/uploads/2018/04/Youth-Migration-in-Somalia-1.pdf> [geraadpleegd op 16/06/2021]
- The Heritage Institute for Policy Studies (HIPS) *The State of Somalia – SOS 2019 – A year in review*, 17/01/2020, http://www.heritageinstitute.org/wp-content/uploads/2020/01/HIPS_2020-SOS-2019-Report-English-Version.pdf [geraadpleegd op 16/06/2021]
- The Heritage Institute for Policy Studies (HIPS), City University of Mogadishu (Warasame A. A.), *Somalia's Healthcare System: A Baseline Study & Human Capital Development Strategy*, 05/2020, <http://www.heritageinstitute.org/wp-content/uploads/2020/05/Somalia-Healthcare-System-A-Baseline-Study-and-Human-Capital-Development-Strategy.pdf> [geraadpleegd op 16/06/2021]
- The Heritage Institute for Policy Studies (HIPS), *Structural Impediments to Reviving Somali's Security Forces*, 04/2021, <https://heritageinstitute.org/wp-content/uploads/2021/04/Structural-Impediments-to-Security-English-version-April-17-Final-.pdf> [geraadpleegd op 26/05/2021]
- The Jamestown Foundation (West S.), *Terrorism Monitor, Islamic State's Mixed Fortunes Become Visible in Somalia* in *Terrorism Monitor* Vol. 18 Issue 1, 14/01/2020, <https://jamestown.org/program/islamic-states-mixed-fortunes-become-visible-in-somalia/> [geraadpleegd op 06/06/2021]
- The Jamestown Foundation, *Turkey's 'African Eagle' Trains Turkish-Speaking Troops in Somalia: Where Next?*, 20/11/2020, <https://jamestown.org/program/turkeys-african-eagle-trains-turkish-speaking-troops-in-somalia-where-next/> [geraadpleegd op 31/05/2021]

The London School of Economics and Political Science (LSE) (Jethro N.), *Private Military and Security Companies and the Political Marketplace in Mogadishu*, 13/08/2020, <https://www.lse.ac.uk/ideas/Assets/Documents/Conflict-Research-Programme/crp-memos/Norman-private-military-mogadishu-final.pdf> [geraadpleegd op 02/06/2021]

The New Humanitarian, *Who's afraid of COVID-19? Somalia's battle with the virus*, 05/05/2021, <https://www.thenewhumanitarian.org/analysis/2021/5/5/whos-afraid-of-covid-19-somalias-battle-with-virus> [geraadpleegd op 16/06/2021]

The New Humanitarian (Sperber A.), *Back from the brink? Somalia's political crisis explained*, 20/05/2021, <https://www.thenewhumanitarian.org/news-feature/2021/5/20/somalias-political-crisis-explained> [geraadpleegd op 15/06/2021]

The Norwegian Country of Origin Information Centre (Landinfo), *Somalia: Security challenges in Mogadishu*, 15/05/2018, <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2018/06/Report-Somalia-Security-challenges-in-Mogadishu-May-2018-1.pdf> [geraadpleegd op 16/06/2021]

The Norwegian Country of Origin Information Centre (Landinfo), *Somalia: Vold i Mogadishu og utvikling siden 2012* [Somalië: Geweld in Mogadishu en ontwikkelingen sinds 2012], 30/10/2020, <https://www.ecoi.net/en/file/local/2040562/Respons-Somalia-Vold-i-Mogadishu-og-utvikling-siden-2012-30102020-1.pdf> [geraadpleegd op 16/06/2021]

The Telegraph (Brown W.), *Somalis protest against al-Shabaab terror group as anger prompts rare apology for bombing that killed 90*, 02/01/2020, <https://www.telegraph.co.uk/news/2020/01/02/somalis-protest-against-al-shabaab-terror-group-anger-prompts/> [geraadpleegd op 02/06/2021]

The Washington Post (Williams D. P.), *In Somalia, Al-Shabab targeted U.S. and E.U. forces this week. U.S. airstrikes and al-Shabab attacks are on the rise*, 03/10/2019, <https://www.washingtonpost.com/politics/2019/10/03/somalia-al-shabaab-targeted-us-eu-forces-this-week-heres-what-these-troops-are-doing-there/> [geraadpleegd op 16/06/2021]

The World Bank, *Federal Republic of Somalia, Somalia Security and Justice Sector*, 01/2017, <https://documents1.worldbank.org/curated/en/644671486531571103/pdf/Somalia-Security-and-justice-sector-public-expenditure-review.pdf> [geraadpleegd op 28/05/2021]

The World Bank, *Combined Project Information Documents/ Integrated Safeguards Datasheet (PID/ISDS), Somali Urban Investment Planning Project Additional Financing (P166591)*, 19/10/2018, <http://documents.worldbank.org/curated/en/257451540204195516/pdf/Project-Information-Documents-Integrated-Safeguards-Data-Sheet-Somali-Urban-Investment-Planning-Project-Additional-Financing-P166591.pdf> [geraadpleegd op 16/06/2021]

The World Bank, *Somalia Economic Update*, 08/2019, <http://documents.worldbank.org/curated/en/811231567610111001/pdf/Somalia-Economic-Update-Fourth-Edition-Building-Education-to-Boost-Human-Capital.pdf> [geraadpleegd op 16/06/2021]

The World Bank, *Somalia Urban Resilience Project Phase II*, 02/09/2019, <http://documents.worldbank.org/curated/en/540121570112530857/pdf/Project-Information-Documents-Somalia-Urban-Resilience-Project-Phase-II-P170922.pdf> [geraadpleegd op 06/12/2020]

The World Bank, *Somalia urbanization review, Fostering Cities as Anchors of Development*, 2021, <https://www.ecoi.net/en/document/2045914.html> [geraadpleegd op 04/06/2021]

The World Bank (Bareisaite A., Ayana Aga G., Ahad T.), *Coronavirus and fragility: The impact of COVID-19 on Somalia's private sector*, 13/01/2021, <https://blogs.worldbank.org/africacan/coronavirus-and-fragility-impact-covid-19-somalias-private-sector> [geraadpleegd op 16/06/2021]

The World Bank, *Improving access to jobs for the poor and vulnerable in Somalia*, 02/02/2021, <https://documents1.worldbank.org/curated/en/540261609935995160/pdf/Improving-Access-to-Jobs-for-the-Poor-and-Vulnerable-in-Somalia.pdf> [geraadpleegd op 31/05/2021]

Times Live (Sheikh A.), *Forces opposed to Somali president control parts of Mogadishu*, 26/04/2021, <https://www.timeslive.co.za/news/africa/2021-04-26-forces-opposed-to-somali-president-control-parts-of-mogadishu/> [geraadpleegd op 12/05/2021]

- United Kingdom Home Office, *Country Policy and Information Note Somalia (South and Central): Security and humanitarian situation*, 06/09/2018, <https://www.justice.gov/eoir/page/file/1098811/download> [geraadpleegd op 16/06/2021]
- United Kingdom Home Office, *Country Policy and Information Note. Somalia (South and Central): Security and humanitarian situation*, 11/2020, https://www.ecoi.net/en/file/local/2040613/Somalia-Sec_Hmtn_Sitn_-_v5.0e.pdf [geraadpleegd op 02/06/2021]
- United Kingdom House of Commons Library (Lunn J.), *Somalia: January 2019 update*, 17/01/2019, <http://researchbriefings.files.parliament.uk/documents/CBP-7298/CBP-7298.pdf> [geraadpleegd op 02/06/2021]
- United Kingdom Upper Tribunal (Immigration and Asylum Chamber), *MOJ & Ors (Return to Mogadishu) Somalia CG [2014] UKUT 00442 (IAC)*, 10/09/2014, <https://www.refworld.org/pdfid/543438014.pdf> [geraadpleegd op 02/06/2021]
- United Nations (UN), *Press Release, Somalia's Leaders Must Avoid Risky 'Winner-Take-All' Tactics, Break Standoff Blocking Realization of Agreed Electoral Model, Special Representative Tells Security Council*, 22/02/2021, <https://www.un.org/press/en/2021/sc14441.doc.htm> [geraadpleegd op 26/05/2021]
- United Nations (UN), *Security Council, Press Release, Security council Reauthorizes African Union Mission in Somalia, Unanimously Adopting Resolution 2568 (2021)*, 12/03/2021, <https://www.un.org/press/en/2021/sc14467.doc.htm> [geraadpleegd op 31/05/2021]
- United Nations (UN) via ReliefWeb, *Statement by the Humanitarian Coordinator for Somalia, Concerns over mass displacements in Mogadishu*, 28/04/2021, https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/HC%20statement_surge%20in%20displacement%20Mogadishu%2028%20April%202021%20Final.pdf [geraadpleegd op 04/06/2021]
- United Nations Assistance Mission in Somalia (UNSOM), *Security and Justice Committee Mogadishu, Communique*, 01/12/2020, [Communique from the Security and Justice Committee - 1 December 2020 | UNSOM \(unmissions.org\)](https://unmissions.org/communique-from-the-security-and-justice-committee-1-december-2020) [geraadpleegd op 04/06/2021]
- United Nations Assistance Mission in Somalia (UNSOM), *Statement on outbreak of Violence in Mogadishu*, 27/04/2021, <https://unsom.unmissions.org/statement-outbreak-violence-mogadishu> [geraadpleegd op 15/06/2021]
- United Nations Children's Fund (UNICEF), *Somalia, Humanitarian Report April 2021*, 30/04/2021, <https://www.unicef.org/somalia/media/2431/file/Somalia-humanitarian-situation-report-April-2021.pdf> [geraadpleegd op 16/06/2021]
- United Nations Population Fund (UNFPA), *Population estimation survey 2014*, 10/2014, <https://somalia.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/Population-Estimation-Survey-of-Somalia-PESS-2013-2014.pdf> [geraadpleegd op 16/06/2021]
- United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR), *Dadaab Refugee complex*, s.d., <https://www.unhcr.org/ke/dadaab-refugee-complex> [geraadpleegd op 16/06/2021]
- United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR), *Operational Data Portal, CCCM Somalia Overview, Estimated number of IDPS at sites assessed by CCM, Mogadishu, 497.000*, s.d., https://data2.unhcr.org/en/situations/cccm_somalia [geraadpleegd op 07/06/2021]
- United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR), *UNHCR position on returns to southern and central Somalia (Update I)*, 30/05/2016, <https://www.refworld.org/pdfid/573de9fe4.pdf> [geraadpleegd op 16/06/2021]
- United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR), *With renewed hope, Somali refugees opt for voluntary repatriation*, 17/07/2019, <https://www.unhcr.org/ke/15797-with-renewed-hope-somali-refugees-opt-for-voluntary-repatriation.html> [geraadpleegd op 16/06/2021]
- United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR), *Kenya, Registered Refugees and Asylum Seekers as of 31 March 2021*, 07/04/2021, <https://reliefweb.int/report/kenya/kenya-registered-refugees-and-asylum-seekers-31-march-2021> [geraadpleegd op 08/06/2021]
- United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR) (Siegfried K.), *The Refugee Brief*, 30/04/2021, <https://www.unhcr.org/refugeebrief/the-refugee-brief-30-april-2021/> [geraadpleegd op 08/06/2021]

United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR), *Refugee, Asylum-Seekers and Returnees*, 30/04/2021, <https://reporting.unhcr.org/sites/default/files/Somalia%20Refugee%20Returnees%20April%202021.pdf> [geraadpleegd op 09/06/2021]

United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR), *Somali Returnees from Kenya as of April 2021*, 16/05/2021, <https://reporting.unhcr.org/sites/default/files/Somalia%20Returnees%20Kenya%20April%202021.pdf> [geraadpleegd op 09/06/2021]

United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR), *Somalia, Population Dashboard*, 17/05/2021, <https://data2.unhcr.org/en/documents/details/86676> [geraadpleegd op 07/06/2021]

United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR), *Operation Data Portal, Yemen* [website], laatste update: 31/05/2021, <https://data2.unhcr.org/en/country/yem#category-3> [geraadpleegd op 09/06/2021]

United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR), *Operational Data Portal, Libya, Registered Refugees and Asylum-Seekers in Libya* [website], laatste update: 01/06/2021, <https://data2.unhcr.org/en/country/lby> [geraadpleegd op 09/06/2021]

United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR) - Protection and Return Monitoring Network (PRMN), *Somalia, Internal Displacement* [website], 01/05/2021, <https://unhcr.github.io/dataviz-somalia-prmn/index.html#reason=&month=&need=&region=&pdistrictmap=&cregion=&cdistrictmap=&year=2021> [geraadpleegd op 04/06/2021]

United Nations Mine Action Service (UNMAS) (Roberts R.), *Victim Assistance Assessment Report*, 12/12/2018, https://unsos.unmissions.org/sites/default/files/unmas_victim_assistance_report_2018.pdf.pdf [geraadpleegd op 16/06/2021]

United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA) via Humanitarian Response, *Somalia, Humanitarian Response Plan, Humanitarian Programme Cycle 2021*, 02/2021, https://www.humanitarianresponse.info/sites/www.humanitarianresponse.info/files/documents/files/hrp_2021-somalia.pdf [geraadpleegd op 07/06/2021]

United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA), *COVID-19 Impact Update No. 16*, 02/2021, https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/Covid%20Impact%20report_16.pdf [geraadpleegd op 16/06/2021]

United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA), *Somalia, Displacement Update for Banadir, Berdalen, and Baadweyn*, 06/05/2021, https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/Displacement%20Update_final.pdf [geraadpleegd op 04/06/2021]

United Nations Security Council (UNSC), *Report of the Secretary-General on Somalia*, 12/05/2015, http://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BF9F9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/s_2015_331.pdf [geraadpleegd op 06/12/2020]

United Nations Security Council (UNSC), *Letter dated 7 October 2016 from the Chair of the Security Council Committee pursuant to resolutions 751 (1992) and 1907 (2009) concerning Somalia and Eritrea addressed to the President of the Security Council*, 31/10/2016, <https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/N1630079.pdf> [geraadpleegd op 27/09/2019]

United Nations Security Council (UNSC), *Report of the Secretary-General on Somalia. S/2017/21*, 09/01/2017, <http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/N1647163.pdf> [geraadpleegd op 31/01/2020]

United Nations Security Council (UNSC), *Letter dated 2 October 2018 from the Monitoring Group on Somalia and Eritrea addressed to the Chair of the Security Council Committee pursuant to resolutions 751 (1992) and 1907 (2009) concerning Somalia and Eritrea*, 09/11/2018, https://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BF9F9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/s_2018_1002.pdf [geraadpleegd op 06/12/2020]

United Nations Security Council (UNSC), *Report of the Secretary-General on Somalia*, 21/12/2018, https://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BF9F9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/S_2018_1149.pdf [geraadpleegd op 17/11/2020]

United Nations Security Council (UNSC), *Letter dated 10 May 2019 from the Secretary-General addressed to the President of the Security Council*, 13/05/2019, <https://undocs.org/pdf?symbol=en/S/2019/388> [geraadpleegd op 06/12/2020]

United Nations Security Council (UNSC), *August 2019 Monthly Forecast, Somalia*, 31/07/2019, <https://www.securitycouncilreport.org/monthly-forecast/2019-08/somalia-5.php> [geraadpleegd op 20/11/2020]

United Nations Security Council (UNSC), *Letter dated 1 November 2019 from the Chair of the Security Council Committee pursuant to resolution 751 (1992) concerning Somalia addressed to the President of the Security Council*, S/2019/858, 01/11/2019, https://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/S_2019_858_E.pdf [geraadpleegd op 06/12/2020]

United Nations Security Council (UNSC), *Resolution 2498 (2019), Adopted by the Security Council at its 8665th meeting, on 15 November 2019*, 15/11/2019, [https://undocs.org/en/S/RES/2498\(2019\)](https://undocs.org/en/S/RES/2498(2019)) [geraadpleegd op 06/12/2020]

United Nations Security Council (UNSC), *Report of the Secretary-General on Somalia*, 15/11/2019, https://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/S_2019_884.pdf [geraadpleegd op 26/05/2021]

United Nations Security Council (UNSC), *Situation in Somalia, Report of the Secretary-General*, 13/05/2020, https://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/S_2020_398.pdf [geraadpleegd op 26/05/2021]

United Nations Security Council (UNSC), *Resolution 2520 (2020) Adopted by the Security Council on 29 May 2020*, 29/05/2020, [https://undocs.org/en/S/RES/2520\(2020\)](https://undocs.org/en/S/RES/2520(2020)) [geraadpleegd op 26/11/2020]

United Nations Security Council (UNSC), *June 2020 Monthly Forecast*, 29/06/2020, <https://www.securitycouncilreport.org/monthly-forecast/2020-06/somalia-11.php> [geraadpleegd op 02/11/2020]

United Nations Security Council (UNSC), *Situation in Somalia, Report of the Secretary-General*, 13/08/2020, https://www.ecoi.net/en/file/local/2036555/S_2020_798_E.pdf [geraadpleegd op 26/05/2021]

United Nations Security Council (UNSC), *Letter dated 28 September 2020 from the Chair of the Security Council Committee pursuant to resolution 751 (1992) concerning Somalia addressed to the President of the Security Council*, 28/09/2020, https://www.ecoi.net/en/file/local/2039997/S_2020_949_E.pdf [geraadpleegd op 17/11/2020]

United Nations Security Council (UNSC), *Situation in Somalia, Report of the Secretary-General*, 13/11/2020, https://www.ecoi.net/en/file/local/2041334/S_2020_1113_E.pdf [geraadpleegd op 26/05/2021]

[United Nations Security Council \(UNSC\), Situation in Somalia, S/2021/154, 17/02/2021, https://undocs.org/en/S/2021/154](https://undocs.org/en/S/2021/154) [geraadpleegd op 26/05/2021]

[United Nations Security Council \(UNSC\), Resolution 2568 \(2021\), adopted by the Security Council on 12 March 2021, 12/03/2021, https://undocs.org/en/S/RES/2568\(2021\)](https://undocs.org/en/S/RES/2568(2021)) [geraadpleegd op 31/05/2021]

[United Nations Security Council \(UNSC\), Report of the Secretary-General, Situation in Somalia, 19/05/2021, https://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/s_2021_485_.pdf](https://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/s_2021_485_.pdf) [geraadpleegd op 15/06/2021]

United Nations Support Office in Somalia (UNSOS), *UN honors British soldiers serving in Somalia*, 09/01/2018, <https://unsos.unmissions.org/un-honors-british-soldiers-serving-somalia> [geraadpleegd op 16/06/2021]

United Nations Somalia, *More help for vulnerable migrants in Somalia as IOM opens a Migration Response Centre in Mogadishu*, 13/09/2020, <https://somalia.un.org/en/91243-more-help-vulnerable-migrants-somalia-iom-opens-migration-response-centre-mogadishu> [geraadpleegd op 16/06/2021]

United States Africa Command (US AFRICOM), *East-Africa Counterterrorism Operation, North and West Africa Counterterrorism Operation, July 1, 2020–September 30, 2020*, 04/12/2020, <https://media.defense.gov/2020/Dec/04/2002546287/-1/-/1/1/LEAD%20IG%20EAST%20AFRICA%20AND%20NORTH%20AND%20WEST%20AFRICA%20COUNTERTERRORISM%20OPERATIONS.PDF> [geraadpleegd op 26/05/2021]

- United States Agency for International Development (USAID), Somalia Education, 23/11/2018, [Education | Somalia | U.S. Agency for International Development \(usaid.gov\)](#) [geraadpleegd op 16/06/2021]
- United States Agency for International Development (USAID), REACH, *Somalia, Market feasibility study*, 05/2020, https://www.humanitarianresponse.info/sites/www.humanitarianresponse.info/files/documents/files/reach_som_situation-overview_mogadishu-market-feasibility-study_may2020.pdf [geraadpleegd op 16/06/2021]
- United States Agency for International Development (USAID), *Somalia-Complex Emergency*, 28/04/2021, https://www.usaid.gov/sites/default/files/documents/04.28.2021_-_USG_Somalia_Complex_Emergency_Fact_Sheet_2.pdf [geraadpleegd op 04/06/2021]
- United States (US) Embassy in Somalia, *Security Alert for Citizens in Somalia*, April 2021, <https://so.usembassy.gov/security-alert-for-u-s-citizens-3/> [geraadpleegd op 05/05/2021]
- United States Department of State (USDOS), *2016 Country Reports on Human Rights Practices - Somalia*, 03/03/2017, <https://www.refworld.org/docid/58ec89ca13.html> [geraadpleegd op 16/06/2021]
- United States Department of State (USDOS), *Country Report on Human Rights Practices 2017 - Somalia*, 20/04/2018, <https://www.ecoi.net/en/document/1430094.html> [geraadpleegd op 16/06/2021]
- United States Department of State (USDOS), *Country Report on Human Rights Practices 2018 - Somalia*, 13/03/2019, <https://www.ecoi.net/en/document/2004190.html> [geraadpleegd op 16/06/2021]
- United States Department of State (USDOS), *2020 Country Reports on Human Rights Practices: Somalia*, 31/03/2021, <https://www.state.gov/reports/2020-country-reports-on-human-rights-practices/somalia/> [geraadpleegd op 04/06/2021]
- Universität Leipzig, Dr. Markus Hoöhne, *Research Fellow* [website], laatste update: s.d., <https://www.uni-leipzig.de/en/profile/mitarbeiter/dr-markus-hoehne/> [geraadpleegd op 02/06/2021]
- University of Durham & John Wiley & Sons, Ltd (Bakonyi J.), *The Political Economy of Displacement: Rent Seeking, Disposessions and Precarious Mobility in Somali Cities in Global Policy*, Vol. 12, Supplement 2, 04/2021, <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1111/1758-5899.12849> [geraadpleegd op 07/06/2021]
- University of Leeds, *School of Politics and International Studies*, Profile, Professor Alice Hills, laatste update: 30/08/2018, <https://essl.leeds.ac.uk/politics/staff/333/professor-alice-hills> [geraadpleegd op 16/06/2021]
- University of North Carolina (Hills A.), *Monitoring Mogadishu*, in *Surveillance & Society*, 17 (3/4), 07/09/2019, <https://ojs.library.queensu.ca/index.php/surveillance-and-society/article/view/8604> [geraadpleegd op 16/06/2021]
- Voice of America (VOA) (Joseph D., Maruf H.), *US-Trained Somali Commandos Fight Al-Shabab*, 31/07/2014, <http://www.voanews.com/content/us-trained-somali-commandos-fight-against-al-shabab/1968832.html> [geraadpleegd op 16/06/2021]
- Voice of America (VOA) (Hassan, M. O.), *Somalia's Al-Shabab declares war on pro-Islamic State group*, 21/12/2018, <https://www.voanews.com/africa/somalias-al-shabab-declares-war-pro-islamic-state-group> [geraadpleegd op 06/06/2021]
- Voice of America (VOA) (Maruf H.), *US reopens embassy in Somalia after 28 years*, 02/10/2019, <https://www.voanews.com/usa/us-reopens-embassy-somalia-after-28-years> [geraadpleegd op 16/06/2021]
- Voice of America (VOA) (Maruf H.), *Al-Shabab Attacks Killed 4,000 in Past Decade, Says Data-Gathering Group*, 15/01/2020, <https://www.voanews.com/africa/al-shabab-attacks-killed-4000-past-decade-says-data-gathering-group> [geraadpleegd op 16/06/2021]
- Voice of America (VOA), *Kenya Orders Closure of Two Refugee Camps, Gives UNHCR Deadline for Instructions*, 24/03/2021, <https://www.voanews.com/africa/kenya-orders-closure-two-refugee-camps-gives-unhcr-deadline-instructions> [geraadpleegd op 08/06/2021]
- Voice of America (VOA) (Yusuf M.), *Kenya Refugee Supporters Welcome Suspension of Camp Closures*, 09/04/2021, <https://www.voanews.com/africa/kenya-refugee-supporters-welcome-suspension-camp-closures> [geraadpleegd op 08/06/2021]

- Voice of America (VOA) (Maruf H.), *Somalia Election Stalemate Triggers Violence*, 25/04/2021, <https://www.voanews.com/africa/somalia-election-stalemate-triggers-violence> [geraadpleegd op 15/06/2021]
- Voice of America (VOA) (Maruf H.), *Somalia president drops 2 years extension, accepts dialogue with political rivals*, 28/04/2021, <https://www.voanews.com/africa/somalia-president-drops-2-year-term-extension-accepts-dialogue-political-rivals> [geraadpleegd op 12/05/2021]
- Voice of America (VOA) (Amanor K.), *Doctors Without Borders Urge Kenyan Officials to consult Refugees Before Closing Camps*, 29/04/2021, <https://www.voanews.com/africa/doctors-without-borders-urges-kenyan-officials-consult-refugees-closing-camps> [geraadpleegd op 08/06/2021]
- Voice of America (VOA) (Hassan M. O.), *Somalia Lawmakers cancel presidential terms extension*, 01/05/2021, <https://www.voanews.com/africa/somalia-lawmakers-cancel-presidential-term-extension> [geraadpleegd op 17/05/2021]
- Voice of America (VOA) (Amunga V.), *Rights Groups Urge Kenya to Reconsider Closing Refugee Camps*, 04/05/2021, https://www.voanews.com/africa/rights-groups-urge-kenya-reconsider-closing-refugee-camps?utm_source=divr.it&utm_medium=twitter [geraadpleegd op 08/06/2021]
- WARFARE, *Operation TANGHAM: The British Army in Somalia*, 31/08/2018, <http://www.warfare.today/2018/08/31/operation-tangham-the-british-army-in-somalia/> [geraadpleegd op 16/06/2021]
- World Food Program (WFP), *Flood Affected Roads*, 08/06/2021, <https://logcluster.org/document/somalia-flood-affected-roads-8-june-2021> [geraadpleegd op 16/06/2021]
- World Health Organisation (WHO), *Somali Urban Resilience Project, Resettlement Action Plan Mogadishu Contract B: 19 Community Roads*, 03/01/2019, <http://documents.worldbank.org/curated/en/632231551329452191/pdf/RAP-BRA-SURP-RAP-Final-Jan-2019.pdf> [geraadpleegd op 16/06/2021]
- World Health Organisation (WHO), *Working with an expanded network of national and international partners to address COVID-19*, 05/2020, https://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:aovTA7m3UrMJ:https://www.who.int/docs/default-source/coronaviruse/country-case-studies/somalia-c19-case-study-20-may.pdf%3Fsfvrsn%3Dc7d6eea1_2%26download%3Dtrue+%cd=38&hl=nl&ct=clnk&gl=be [geraadpleegd op 16/06/2021]
- Xinhau, *Somalia reopens schools amid COVID-19 pandemic*, 12/08/2020, http://www.xinhuanet.com/english/2020-08/12/c_139285948.htm [geraadpleegd op 16/06/2021]